

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 28. OKTOBRA 1976

ŠTEVILKA: 43. LETO: XXV

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

POSVETOVANJE STROKOVNJAKOV ČRNE IN BARVNE METALURGIJE TER LIVARSTVA SR SLOVENIJE

Širša javnost ni bila ali je bila le malo obveščena, da je bilo 7. in 8. oktobra v Portorožu strokovno posvetovanje slovenskih metalurgov in strokovnjakov delovnih organizacij kovinsko predelovalne industrije. Organizator tega posvetovanja - metalurški inštitut Ljubljana, ki je tudi osrednja znanstvena raziskovalna organizacija Slovenskih železarn, je pripravil istočasno tudi posvetovanje jugoslovanskih jeklarjev o ulivanju jekla po konti postopku.

Kot uvod v strokovno posvetovanje je bil posredovan pregled uspešnosti raziskovalnega dela iz metalurškega področja v raziskovalnem letu 1975-1976. Kvantifikacija rezult

atov je bila podana sistematično za posamezna raziskovalna področja, tako da so bile nakazane osnove za vrednostni izračun, kjer je to le mogoče. Osnovno vodilo pri prikazo-

vanju rezultatov raziskovalnega dela je bila misel Marina Gabrovskega, direktorja raziskovalnega sektorja železarn Jesenice, katero je izrazil že v uvodu svojega referata z besedami: »Metalurški se zavedamo, da smo odgovorni za porabo družbenih sredstev in da ta sredstva le tedaj niso izgubljena, če bomo uspeli z operativci v podjetjih usmerjati rezultate raziskav v sodobnejšo tehnolo-

(Nadaljevanje na 9. strani)

OBLIKOVANJE IN DELITEV CELOTNEGA DOHODKA V DEVETIH MESECIH

Že ob polletju smo govorili o novem načinu ter novih zakonskih predpisih, ki veljajo na področju plačilnega prometa ter ugotavljanja celotnega dohodka. Ne bo odveč, če ponovimo, da se je s spremembo obračunskega sistema v letu 1976 spremenil tudi način ugotavljanja celotnega dohodka.

Po zakonu se v celotni dohodek priznavajo plačili zneski, doseženi s prodajo proizvodov, storitev in blaga na trgu v neposredni menjavi

dela. S plačanimi zneski so mišljena gotovinska vplačila in nakazila, evidentirana na žiro računu, terjatve vsebovane v instrumentih za zavarovanje plačil, v skladu z zakonom o zavarovanju plačil, seveda pod pogojem, da rok njihove dospelosti ni

potekel. Zakon dalje tudi pravi, da se v celotni dohodek priznavajo le terjatve, ki so pokrite z instrumenti za zavarovanje plačil med uporabniki družbenih sredstev, pri čemer seveda izloča vsa dolžniško-upniška razmerja, ki so vzpostavljena z izvozom in privatnim sektorjem. Njihove terjatve so poravnane le takrat, ko je plačilo izvršeno z virmanjskim nalogom, privatnikova menica

(Nadaljevanje na 2. strani)

V OBČINI ZA SEDAJ 20 % ČEZ SPREJETO OBVEZO

Po podatkih, ki smo jih dobili na občinskem štabu za vpis posojila za ceste, je do 25. oktobra v občini zabeleženih 12.828 vpisnikov s skupnim zneskom 22 milijonov 971.389 dinarjev, kar pomeni za sedaj 20,43 % nad moralno prevzeto obveznostjo. To z drugimi besedami pomeni, da bo poleg posegov na ceste v naši občini po srednjeročnem planu, za samostojno razpolaganje občini za rekonstrukcije in popravila cest, ostalo po dosedanjem vpisu skoraj štiri milijone dinarjev.

Doslej je v A skupini (vpisniki v OZD) vpisalo posojilo 12.085 oseb, v skupnem znesku 20 milijonov 703.691 din, v B skupini (privatni obrtniki in ostali občani v krajevnih skupnostih) 723 oseb, v skupnem znesku 820.490 din in v C skupini (OZD in druge organizacije in društva) je 20 vpisnikov, s skupnim zneskom 1.447.208 dinarjev. V tem tednu na štabu pričakujejo, da se bo vpis bistveno dvignil v C skupini, ker se bodo v tem tednu v večini organizacij združenega dela, oziroma v temeljnih organizacijah združenega dela samoupravni organi odločali o višini vpisa.

V Železarni je bilo v preteklem tednu 38 novih vpisnikov, ki so skupaj vpisali 44.500 dinarjev. Skupaj je doslej v Železarni vpisalo posojilo 5.728 delavcev, ali 91,3 % zaposlenih, v odnosu na stalež z dne 31. maja letos. Skupna vpisana vsota znaša 9.355.100 dinarjev, kar pomeni 70,4 % polovičnega aprilskega osebnega dohodka, kolikor je bila predvidena obveznost Železarn.

PRODUKTIVNOST DELA NA PLAVŽIH

V članku Produktivnost dela v Železarni, v zadnji številki Železarja je Rudi Rozman podal definicijo družbeno-ekonomske produktivnosti dela ter tehnične produktivnosti dela, ki jo je izenačil s storilnostjo dela. Zadnjo želimo zaradi okvira snovi v članku nekoliko razširiti, in sicer tako, da bomo definirali TEHNIČNO PRODUKTIVNOST DELOVNIH SREDSTEV (stroja ali sestava strojev) kot količnik količinske proizvodnje s časom obratovanja stroja - agregata - sestava strojev med količinsko proizvodnjo ter opravljenimi urami vseh zaposlenih.

Na oddelku za študij dela in časa smo prvo doslej opredeljevali kot storilnost, zadnjo pa kot produktivnost. To navajamo zato, da opozo-

rmo na terminološki problem. Mišlimo, da je potrebno dobiti natančno definicijo, ki bo izključevala vsa-

(Nadaljevanje na 3. strani)

SAMO- UPRAVNIM DELOVNIM SKUPINAM

V današnji številki ŽELEZARJA objavljamo predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana železarn Jesenice za leto 1977, zaradi javne razprave na sestankih samoupravnih delovnih skupin. Vodje samoupravnih delovnih skupin in ostale delavce prosimo, da si gradivo shranijo, ker bodo še ta teden delavski sveti temeljnih organizacij združenega dela sklicali zbor delavcev TOZD, zaradi česar bo obvezno treba sklicati sestanke samoupravnih delovnih skupin in predlog sporazuma obravnavati. Samo-

upravnega sporazuma tokrat še ne sprejemamo, ampak k predlogu damo svoje pripombe in stališča, oziroma predloge za morebitne spremembe. Zato prosimo vodje skupin, da vse pripombe, predloge in stališča vestno zapišejo v zapisniki sestanka.

Razprava o predlogu samoupravnega sporazuma naj traja najdlje do 20. novembra (delovna sobota), da bi nato ostalo še dovolj časa za usklajevanje pripomb in predlogov, oziroma stališč in za sestavo samoupravnega sporazuma. Na sestanku ne pozabite izvoliti delegata za usklajevanje predlogov in stališč.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje.

BOLJE VEČ KOT MANJ REŠILNIH POSTAJ

V tem sestavku ne mislim obravnavati ali ocenjevati obstoja in dela rešilnih postaj. Rad bi povedal le svoje mnenje kot dolgoletni delavec Železarn, predvsem pa kot vzdrževalec.

Vest, da je ukinjena rešilna postaja I pri glavnem vhodu, se mi je zdela skoraj neverjetna. Žal sem se kaj kmalu lahko prepričal, da je to res. Vzrok za to je menda pomanj-

kanje kadra. Ne vem, če se tisti, ki so se odločili za tak ukrep, zavedajo pomena rešilnih postaj v težki industriji. V tako velikem kolektivu, kot

(Nadaljevanje na 6. strani)

ŠIROKA AKCIJA V ŽELEZARNI ZA KAR NAJBOLJ USPEŠEN ZAKLJUČEK LETA

Že doslej smo lahko v sporočilih iz sej samoupravnih organov in iz sestankov samoupravnih delovnih skupin v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti Skupne službe zasledili številne sklepe in ukrepe z enim samim ciljem, da bi leto poslovno kar najbolje zaključili.

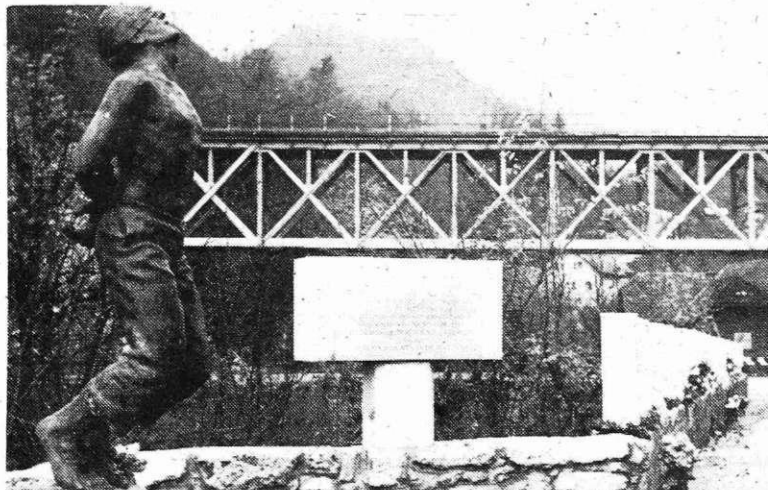
Pobuda za tako široko akcijo je prišla iz temeljne organizacije združenega dela Valjarne, in sicer v času, ko se je stanje na tržišču toliko izboljšalo, da so dani objektivni pogoji, da se s povečanimi prizadevanji vseh zaposlenih v Železarni povečajo proizvodni rezultati in poslovno leto zaključijo pozitivno, ali celo z manjšim presežkom dohodka.

Dobremu začetku poslovnega leta, je sledilo obdobje težke tržne situacije, oziroma pomanjkanja naročil za večino naših proizvodov. V jesenskem obdobju, ko so bili v glavnem sklenjeni tudi redni letni dopusti, pa so naročila postopno naraščala, seveda tudi zaradi velike angažiranosti naše prodajne službe, s tem pa so bile dane objektivne možnosti, da s povečanimi prizadevanji in z delom v prostih sobotah in nedeljah, tam, kjer je to mogoče, kar se najbolj da, popravimo poslovno bilanco, ki je bila zaradi znanih tržnih razmer izredno neugodna.

Pobuda delavcev v TOZD Valjarne je prišla v pravem času, vendar pa so vedeli, da bo uspeh dosežen le s skupno, koordinirano in organizirano akcijo vseh delov Železarn, to je vseh temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti Skupne službe. V TOZD Valjarne so akcijo podprli samoupravni organi in delavci na sestankih samoupravnih skupin, na enak odmev pa je naletela tudi v ostalih temeljnih organizacijah združenega dela in Skupnih službah. Kajti v bistvu gre za nadaljno konkretizacijo že sprejetih akcijskih programov za ublažitev tržne situacije, ki se je v zadnjem času pričela izboljševati. Ob zavestnem in odgovornem uresničevanju z akcijskimi programi sprejetih nalog ter s povečanimi naporom in delom v prostih dnevih, tam, kjer je to mogoče, kar je tudi namen začete akcije, bo mogoče do sklepa leta stanje v Železarni izboljšati. Seveda pa k povečanim naporom sodi tudi večja koordinacija in organizacija proizvodnje v širokem smislu besede ter prodaje.

Sprejete obveze so zelo visoke, vendar pa nekaj dni pred zaključkom meseca kaže, da se jim bomo v Železarni zelo približali. V mnogih obratih tekoče, dnevno obveščajo delavce o doseženih rezultatih, oziroma zaostankih na posameznih področjih.

V uspeh akcije, ki so jo spodbudili valjarci, oziroma delavci v TOZD Valjarne in ki so jo zelo odgovorno prevzeli tudi v ostalih TOZD in delovni skupnosti Skupne službe, ne moremo dvomiti, saj so delavci Železarn v preteklosti že neštokrat dokazali, da uspeh ne izostane, kadar se zagrejejo v sprejete naloge in obveznosti.



Le nikar ne jočite za nami,
žene, matere, dekleta;
jutri pademo v gramozni jami
kakor dobra, zvesta četa.

Le nikar ne jočite za nami,
laže nam bo pasti, če z rokami,
stisnjenimi v pest, žalujete za nami...
(Karel Destovnik-Kajuh)

NALOGE SINDIKATOV PRI SPREMINJANJU SAMOUPRAVNIH ODNOSOV

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je po sklepu konference Zveze sindikatov Slovenije na seji 13. oktobra sprejelo OPERATIVNI NAČRT NADALJNIH SINDIKALNIH AKCIJ ZA SPREMINJANJE SAMOUPRAVNIH ODNOSOV, ki ga v nadaljevanju v celoti in dobesedno objavljamo.

1. Po končani množični javni razpravi o osnutku zakona o združenem delu morajo biti vse organizacije in organi sindikatov in zveze sindikatov v svojem delovanju še naprej prvenstveno usmerjeni k razvijanju in poglobljanju samoupravnih odnosov v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Pri tem gre za vse razsežnosti samoupravljanja v smislu ustave, zakona o združenem delu, zakona o družbenem planiranju in drugih družbenih dokumentov ter za učinkovito uresničevanje nalog, ki so povezane s problemi uspešnejšega gospodarjenja. Težišče delovanja za spreminjanje in poglobljanje samoupravnih od-

nosov je v političnih akcijah osnovnih organizacij sindikata, kamor mora biti usmerjena tudi vsestranska pozornost in pomoč sindikalnih organov v občini in v republiki.

2. VSEBINSKA USMERITEV za nadaljnjo aktivnost sindikalnih organov in organizacij je bila dana na konferenci Zveze sindikatov Slovenije (gradivo s te konference je objavljeno v Delavski enotnosti, št. 38, 25. 9. 1976). Osnovni poudarek te usmeritve je na vsebinskih vprašanjih uresničevanja oblasti delavcev na področju družbenoekonomskih odnosov v združenem delu, zlasti še na uresničevanju takih dohodkov-

(Nadaljevanje na 9. strani)

OBLIKOVANJE IN DELITEV CELOTNEGA ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

ni instrument uporabnika družbenih sredstev.

Po zakonu o zavarovanju plačil pa morajo dolžniki poravnati svoje obveznosti v 15 dneh od nastanka dolžniško-upniškega razmerja. Do tu je seveda vse jasno, zakon o zavarovanju plačil je sicer naredil veliko revolucijo na področju nabave, proizvodnje in prodaje, vendar se je kljub vsemu pokazal kot uspešna novost, ki je vnesla precej več reda v gospodarstvo in negospodarstvo nasploh. Ves čas od uveljavitve, tako zakona o zavarovanju plačil, kot zakona o ugotavljanju in delitvi celotnega dohodka, pa je spornih teh 15 dni, ki pomenijo izpad celotne 15-dnevne prodaje v celotnem dohodku. Tako je izpadla vsa prodaja med 15. in 30. julijem v periodičnem obračunu za prvo polletje in prodaja med 15. in 30. septembrom za obdobje devetih mesecev. Zakon o ugotavljanju in obračunavanju celotnega dohodka je posegel le v prvi del, to je, v njegovo ugotavljanje, medtem ko so določbe za njegovo delitev ostale nespremenjene. To pa pomeni, da stroškov za prodane izdelke, ki so ostali neplačani, ne smemo zmanjševati, ampak jih moramo v celoti obračunati v breme celotnega dohodka. Po tem kriteriju je bil izdelan uradni obračun za prvo polletje 1976. Posledice tega so bile uradno izkazane izgube v večini TOZD, iz jemo tistih, kjer je akumulacija tako visoka, da so pokrili 15-dnevni izpad celotnega dohodka. Ker je bilo teh manjše število, je pritok prispevkov v proračune in samoupravne interesne skupnosti skoraj popolnoma usahnil.

Da bi omilili te razmere, je zakonodajalec sprejel vrsto novih ukrepov, vendar ne na področju ustvarjanja celotnega dohodka, kot je bilo pričakovati, pač pa na področju njegove delitve. S tem pa se je stvar bolj zapletila kot omilila, rešitve, ki nam jih je predpisal zakon, so izredno slabe, saj kvarijo vpogled v poslovno dogajanje in vrednost posameznih postavk, tako v bilanci uspeha, kot v bilanci stanja. Ne glede na to, da je bilo dovolj časa od poteka polletnega do devetmesečnega obračuna, so izhajali popravki zakona in navodila šele zadnje dni pred z zakonskim rokom določenim datumom za oddajo obračuna. Posledica takih ukrepov bo še nadaljnja popolna dezinformiranost o stanju v našem gospodarstvu, lahko upamo le na to, da bodo zakonska določila za izdelavo zaključnega računa bolj premišljena in kar je glavno, vsaj pravočasno izdana.

Kot smo že rekli, je bila problematična vsa prodaja med 15. septembrom in 1. oktobrom, ko še ni nastopilo dolžniško-upniško razmerje. Za to vrednost je bil celotni dohodek prenižen, s stroški pa je bila TOZD v polni meri obremenjena. Ker je bilo teh »mrtvih« 15 dni treba nekako rešiti, smo pričakovali, da bo zakonodajalec sprejel tak ukrep, da se za to izpadlo vrednost poveča celotni dohodek, in to iz razloga, ker v polni meri deluje zakon o zavarovanju plačil, po katerem se pod kazensko prisilo sploh ne morejo sklepati dolžniško-upniška razmerja brez zavarovanja plačila. Torej je vsaka TOZD imela teh 15 dni zavarovanih s plačili, ki so bila izvršena v naslednjih 15 dneh.

No, temu ni bilo tako in podana je bila naslednja rešitev. Vse terjatve za zadnjih 15 dni, ki so bile poravnane do 15. oktobra, je bilo potrebno izkazati posebej. Za tako izkazano vrednost prodanih izdelkov pa nismo smeli povečati celotnega dohodka, pač pa zmanjšati stroške realizacije in povečati vrednost zaloga. Da je bila pa stvar še bolj zapletena, pa smo morali v zadnjem trenutku izločiti še vse fakture, ki so bile plačane z menicami. S to rešitvijo pa bo nastala zmešnjava tudi z narodno gospodarskega stališča, ker bodo zaloge evidentirane dvakrat, enkrat pri proizvajalcu, ki je blago že odposlal, drugič pa pri kupcu, ki je blago že prejel. Pri izdajanju zakonov in popravkov, bi lahko imeli odgovorni za to področje »usmiljenec« vsaj do samoupravljalcev, ki bodo imeli zaradi popravkov in dopolnil nejasno sliko o resničnem stanju poslovanja v TOZD, če že nimajo usmiljenja do tistih računovodskih delavcev, ki so v takem sistemu sploh še pripravljeni delati.

Ta nekoliko daljši uvod je bil potreben, da bomo lahko razložili rezultat poslovanja Železarne v teh devetih mesecih.

Zaradi realnejšega prikaza našega dela smo tako kot v polletju izdelali prikaz obračuna po fakturirani realizaciji za preteklo obdobje lanskega leta, letošnje devetmesečno obdobje in uradni obračun po plačani realizaciji.

Celotni dohodek je znašal po fakturirani realizaciji 5.851 milijonov din, kar je za 3,3 %, oziroma 202,3 milijona din manj kot lansko leto. Največji delež črpad je pri tem na

nižjo eksterno prodajo proizvodov in storitev. Skupna vrednost eksterne realizacije v letošnjem letu je znašala 2.357 milijonov din, s povprečno prodajno ceno 8.798 din/tono, pri količini 267.900 ton prodanih proizvodov osnovne dejavnosti. V lanskem letu smo v istem obdobju prodali 284.539 ton v vrednosti 2.524 milijona din in s povprečno ceno 8.870 din/tono. Če še naprej govorimo v povprečjih, potem je znašala povprečna mesečna eksterna realizacija v letu 1976 262 milijonov din, medtem ko je bila v istem obdobju lanskega leta 280 milijonov din, to pa pomeni v povprečju za 18 milijonov din manjši iztržek.

Iz tako ustvarjenega celotnega dohodka pa je bilo potrebno pokriti vse materialne stroške za amortizacijo, osebne dohodke, pogodbene in zakonske obveznosti iz dohodka in izredne izdatke. V tem obdobju so materialni stroški narasli hitreje kot celotni dohodek, kar je vplivalo tudi na slab rezultat poslovanja. Osnovni vzrok povišanih stroškov so slabši izplesi v nekaterih obratih, večja poraba materiala za vzdrževanje in višje cene nabavljenih surovin. Tako nam je ostal presežek dohodka v vrednosti 13,5 milijona din, kar je le za milijon din več kot ob polletju. Ta ostanek pa ne bi zado-

stoval niti za formiranje obveznih posojil in skladov, v kolikor bi uradno obravnavali obračun celotnega dohodka po fakturirani realizaciji.

Se veliko slabša pa je situacija obračunane dohodka po predpisih, to je, plačani realizaciji. Celotni dohodek znaša 5.657 milijonov din, izguba pa 112 milijonov din. Celotni dohodek je manjši za prej izpadlo neplačano realizacijo zadnjih 15 dni in ves neplačan izvoz. Pri formiranju celotnega dohodka pa smo zmanjšali tako vrednost eksterne kot vrednost interne realizacije, ker morajo riziko neplačane realizacije nositi vse temeljne organizacije in ne samo tiste, ki prodajajo na tržišču. S tem imajo tudi vse TOZD enakopraven položaj in skupno solidarnost pri ustvarjeni izgubi.

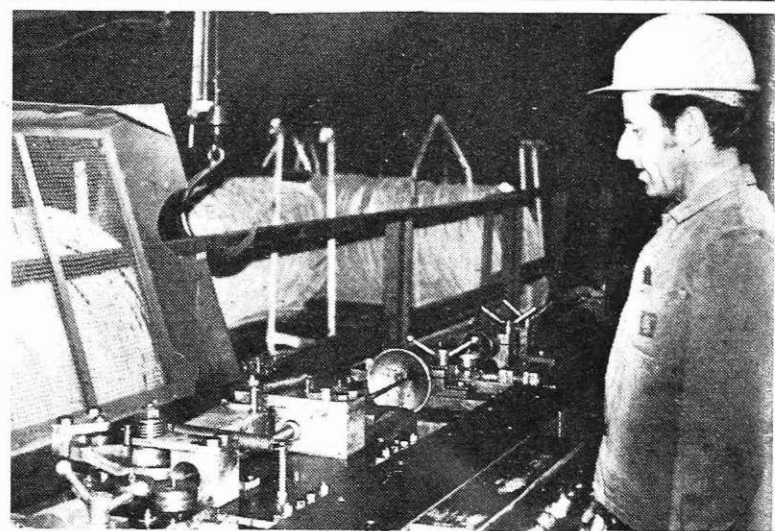
V kalkuliranih stroških nismo zmanjševali, zmanjšati smo morali le stroške realizacije (kto 70) in to samo za tisti del stroškov, ki imajo proizvojen značaj, pogodbene in zakonske obveznosti ter stroške skupnih služb pa smo morali pokriti v celoti iz dohodka.

S tem bi bile na kratko zajete vse bistvene novosti nove zakonodaje in posledice, ki so jih povzročili novi zakonski predpisi, v primerjavi z uspešnostjo našega dela v preteklem obdobju.

Jelka Vidali

CELOTNI DOHODEK IN NJEGOVA DELITEV

	(v 000 din)		I-IX, 1976 po fakt. real.	I-IX, 1976 po plačani real.	Indeks 3:2
1	2	3	4	5	
Eksterna realizacija	2.523.944	2.356.997	2.240.644	93,4	
Interna realizacija	3.459.805	3.402.694	3.324.813	98,4	
Ostali dohodki	69.960	51.296	91.296	130,5	
Celotni dohodek	6.053.759	5.850.987	5.656.753	96,7	
Materialni stroški	5.196.802	5.143.799	5.143.799	99,0	
Amortizacija	225.570	245.346	245.346	108,8	
Pogodbene obveznosti	39.404	65.613	65.613	166,5	
Zakonske obveznosti	61.772	54.888	54.888	88,9	
Osebnih dohodkov	291.217	354.586	354.586	121,8	
Spremembe v zalogah	68.463	-100.339	-169.150	146,6	
Zakonske obveznosti iz dohodka in izredni izdatki	207.954	73.596	73.596	35,4	
Čisti dohodek - izguba	99.503	13.498	-111.925	13,6	
Od tega:					
Poslovni sklad	62.717	13.498	-	21,5	
- prosti del	46.134	-	-	-	
- obvezna posojila	16.583	13.498	-	81,4	
Sklad skupne porabe	27.000	-	-	-	
Rezervni sklad	9.786	-	-	-	



Sodelavec v jeklovleku pri vlečnem stroju Schumag.

SINDIKALNA ORGANIZACIJA KOVINARJEV NDR NA OBISKU V ŽELEZARNI

V torek, 19. oktobra, je naša železarno obiskala delegacija sindikata kovinarjev iz NDR. Obisk je bil organiziran skladno s programom mednarodnega sodelovanja zveznega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije.

Poleg članov sindikalne organizacije kovinarjev iz NDR so bili na obisku še predstavnik zveznega sindikata kovinarjev Jugoslavije, predsednik republiškega sindikata kovinarjev Slovenije Rajko Orešnik ter Vida Prinčič in tov. Zupančič, prav tako iz republiškega odbora sindikata kovinarjev Slovenije. Razgovorov z gosti iz NDR so se udeležili Alojz Kalan, predsednik delavskega sveta Železarne, Ivan Arzenšek, pomočnik glavnega direktorja, Albina Tušar, vodja centra za preučevanje samoupravljanja in informiranje, Marjan Zitnik, sekretar TK ZK Žele-

zarne, Štefan Ščerbič, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne, ter Roman Kosmač, organizacijski sekretar koordinacijskega sveta ZSMS.

Največ pozornosti so posvetili organizacijski strukturi sindikata v Železarni, pogovarjali pa so se tudi o nalogah sindikalne organizacije pri organiziranju zborov delavcev ter o razpravi o osnutku zakona o združenem delu. Postavljeno je bilo vprašanje o angažiranju sindikalne organizacije ob pripravah in izvedbi zbora delavcev v organe upravljanja. Goste iz NDR je zanimala tudi vloga samoupravnih organov ter njihove pravice in dolžnosti. Prav tako so člani sindikalne organizacije kovinarjev iz NDR zanimali novosti zakona o združenem delu ter inova- cijska dejavnost v Železar- ni.

Te dni so sindikalne organizacije prejele v razpravo osnutek sindikalne liste za leto 1977, o kateri bo tekla razprava v osnovnih organizacijah sindikata do 20. novembra. Sindikalna lista je, kakor je večini delavcev že znano, skupen dogovor organizacij in organov sindikatov ter Zveze sindikatov Slovenije o tistih vprašanjih, za katera se sindikati prizadevajo, da bi bila enotno urejena v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka za območje, v samoupravnih sporazumih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke dejavnosti ter v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela ter delovnih skupnosti.

Osnutek sindikalne liste za leto 1977 je dopolnjen z dvema novima poglavjema, in sicer s poglavjem o osnovah za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela ter s poglavjem, ki govori o osebnem dohodku iz minulega dela. Predlagatelji to utemeljujejo s tem, da so stališča sindikatov o oblikovanju sistema interne delitve potrebna zaradi celovitega urejanja razporejanja dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke in zato, ker oblikovanje ustreznega internega sistema delitve sredstev za osebne dohodke zahteva od udeležencev samoupravnega sporazumevanja, da opredelijo nekatera skupna izhodišča za njegovo oblikovanje.

Predlagatelji izhajajo iz določil ustave in osnutka zakona o združenem delu, ki pravi: »Osebnih dohodkov delavca se oblikuje po rezultatih njegovega dela in po njegovem osebnem prispevku, ki ga je dal s svojim živim delom in z gospodarjenjem z družbenimi sredstvi kot s svojim in družbenim minulim delom, k povečanju dohodka temeljne organizacije, v skladu z načelom delitve po delu in v sorazmerju z rasto produktivnosti svojega dela in dela delavcev v drugih temeljnih organizacijah, s katerimi je združil delo in sredstva, ter skupnega družbenega dela.«

V citirani opredelitvi je navedenih več meril, ki zahtevajo natančno definicijo in določitev osnov in meril, po katerih se bodo oblikovala sredstva za osebne dohodke. V gradivu je posebno izpostavljen pojem delovni prispevek, ki je kompleksen pojem in ki zajema kakovostne in količinske sestavine rezultatov dela. Zato je prva naloga pri uresničevanju delitve po delu, opredelitev, kako se odraža delovni učinek in kako ga je treba meriti. Predlagatelji v uvodnem pojasnilu pravijo:

SINDIKALNA LISTA 1977 IN OSNOVE ZA OBLIKOVANJE SISTEMA DELITVE SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE PO DELU IN REZULTATIH DELA

»Kakovostna sestavina delovnega prispevka se zato odraža predvsem v stopnji sestavljenosti dela, strokovnosti in odgovornosti opravljanja dela in v zagotavljanju samoupravnih odnosov. Količinska sestavina delovnega prispevka pa se odraža zlasti v različnih oblikah ustvarjenih rezultatov dela v vsakokratnih delovnih razmerah, to je v učinku večje produktivnosti, gospodarnosti, kakovosti in smotnosti uporabe sredstev in predmetov dela, v ustvarjanju družbene akumulacije in v boljšem zadovoljevanju različnih družbenih potreb.

Tesna medsebojna povezanost in odvisnost kakovostnih in količinskih sestavin delovnega prispevka terja od nas celovit pristop k oblikovanju sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela.«

Najbrž ni odveč še enkrat na tem mestu ponoviti, da smo tudi pri nas v Železarni bore malo naredili v pogledu hitrejšega prehoda na delitev osebnega dohodka po delu in rezultatih dela. Prav gotovo je eden od vzrokov v tem, da se nismo dovolj sistemsko lotili tega vprašanja in iz tega oblikovali ustrezna merila, kar pa, v tako pestri tehnologiji in raznovrstnosti asortimenta, ni lahka, niti enostavna naloga. To smo lahko razbrali tudi iz sestavka v prejšnji številki Železarja pod naslovom Produktivnost dela v Železarni, namreč, koliko mer- nih vidikov obstoji samo za produktivnost dela. Zato so nedvomno osnove, ki jih v tem pogledu daje sindikalna lista 1977, pomembna spodbuda za hitrejšo in bolj učinkovito reševanje, oziroma uresničevanje te ustavne naloge.

V obravnavanem osnutku sindikalne liste za leto 1977 je med drugim poudarjeno, da so osnove za oblikovanje sistema delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela, ki so sestavni del celovitega sistema pridobivanja in razporejanja dohodka, predvsem:

- planiranje dela — letni programi dela in konkretne delovne zadolžitve za posamezne delavce ali skupine delavcev (kaj, kako in do kdaj) za krajša časovna obdobja,
- spremljanje dela glede na zadolžitve z vidika kakovosti, količine in gospodarnosti dela, po istih osnovah kot so planiranje,

- ugotavljanje prispevka delavca k delovnemu rezultatu, pri čemer je seveda potrebno naprej določati kriterije in merila za ocenjevanje delovne uspešnosti, ki so zlasti: kakovost dela, gospodarnost dela in količina dela; vse te postavke pa imajo še bolj natanko precizirane podgrupe, seveda, ki so merljive,

- metodologija merjenja in postopek ugotavljanja delovne uspešnosti.

V prihodnjih dneh bo na sestankih samoupravnih delovnih skupin tekla razprava o osnutku samoupravnega sporazuma o osnovah plana za leto 1977, na podlagi katerih bodo grajeni družbeni načrti temeljnih organizacij združenega dela in Železarne. Že v teh razpravah, še bolj pa v razpravah o letnih družbenih planih, bo potrebno razmišljati o tem, da bodo planske obveze ena, in to pomembna osnova za oblikovanje sistema delitev sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela. Plani pa bodo tudi ena od osnov za uveljavitev dohodkovnih odnosov med temeljnimi organizacijami združenega dela.

Ob sklepu ne moremo mimo tega, da še enkrat ne poudarimo, da je sindikalna lista skupen dogovor organizacij in organov sindikatov ter Zveze sindikatov Slovenije, in ne le, da bodo ti dejavniki aktivno sodelovali pri njeni dokončni obliki, temveč si bodo morali tudi prizadevati, da se vsa dogovorjena stališča tudi v praksi uresničijo.

PRODUKTIVNOST DELA NA PLAVŽIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

ko dvoumnost in bo veljala za ves prostor našega jezikovnega področja. To je potrebno še zlasti zato, ker te pojme vedno pogosteje uporabljamo v vsakdanji samoupravni praksi.

V oddelku za študij dela in časa bomo poskusili opredeljevati problematiko tehnične produktivnosti dela v obratih ter skupno v Železarni in to v nadaljevanjih objavljati v našem tedniku. Želimo, da dobijo naši prispevki polemichen značaj. Pri tem si ne lastimo nobene predprave niti poklicanosti za obravnavo te pereče problematike. Lepo bi bilo, če bi v tem zrcalu zagledali predvsem nas same, svojo delovno skupino in obrat in Železarno na eni strani, na drugi pa velikost naših prispevkov za večjo učinkovitost kolektiva.

GIBANJE PRODUKTIVNOSTI NA PLAVŽU

V zadnjih dveh letih in pol je naraščala produktivnost na plavžu s stopnjo 1,1 % na leto. Ta produktivnost je opredeljena s proizvodnjo grodlja na obeh plavžih ter s skupno izvršenimi urami v obratu plavž z vsemi oddelki. Ponazarja razvoj obrata kot celote s količino oddanega grodlja in vloženo količino dela. Trend te produktivnosti je bil izračunan z metodo najmanjših kvadratov. Izražen je z enačbo:

$$y = 309 + 3,5 x$$

(y je proizvodnja grodlja v kg na opravljeno uro; x pa zaporedna oznaka obdobja /polletje/ v izračunu trenda.)

Podatki o proizvodnji grodlja na obeh plavžih (t/polletje), izvršenih urah v obratu so ponazorjeni v tabeli in v stolpcih diagrama, podatki o doseženi produktivnosti so podani v tabeli in v diagramu s polno črto, trend produktivnosti delovne sile pa za obravnavano obdobje s prekinjeno črto.

Na produktivnost delovne sile v obratu vpliva več elementov. Nekaj jih bomo poskusili opredeliti.

Gibanje PROIZVODNJE GRODLJA je statistično opredeljeno v časovnih blokih po polletjih v diagramu in v tabeli. Raven proizvodnje plavža je določena z velikostjo peči (koristna prostornina, premer talilnika), vsebnostjo železa v rudi in reaktivnostjo rude, z mehanskimi lastnostmi in kemično kvaliteto koksa, s stopnjo fizikalne priprave rudnega vsipa, s temperaturo zraka, ki se vpihava v peč. Teoretično so medsebojni vplivi navedenih parametrov po Riceju opredeljeni tako, da je mogoče izračunavati kapaciteto plavža pri danih pogojih obratovanja.

Poglejmo, kako se je nekaj teh parametrov, ki določajo proizvodnjo na plavžu, gibalo pri nas.

Vsebnost železa v rudi bomo definirali s količino grodlja, ki ga dobimo iz ene tone rudnega vsipa. Ta definicija ni čisto natančna, ker grodel vsebuje poleg železa tudi druge elemente, nekaj železa pa je tudi v stanskih produktih plavža. Količina grodlja, pridobljena iz tone rude, se je gibala takole:

leto	plavž 1	plavž 2	povprečje
1972	481,9	463,5	506,7
1973	512,9	499,7	552,6
1974	577,8	528,0	574,1
1975	594,8	551,6	574,1
I. poll. 1976	615,2	533,3	576,2

Navedene številke povedo, da plavža obratujeta pod različnimi pogoji. Poprčne vrednosti gibanja izplena grodlja iz rude ponazorimo z gibanjem sestave rudnega vsipa. Ta je bila v % sestavi:

leto	limon.	APR	aglom.	ostruž.
1973	13,7	17,3	64,2	4,8
1974	7,2	19,6	68,7	4,5
1975	6,8	19,7	68,4	5,1
I. poll. 1976	2,3	21,2	71,7	4,8

Intenzivnost poprčne dnevne proizvodnje grodlja opredeljuje strokovni literaturni količnik KIPO, ki pomeni razmerje med koristno prostornino plavža in dnevno proizvodnjo grodlja. Čim nižji je KIPO količnik, tem boljše je obratovanje plavža. Ta količnik se je pri nas gibal takole:

leto	plavž 1	plavž 2
1973	0,68	0,74
1974	0,69	0,65
1975	0,60	0,74
I. poll. 1976	0,61	0,73

V letu 1975 je bil dosežen KIPO količnik v železarni Zenica 1,27, Smederevo 1,12 in Sisak 0,66. Železarne Vareš ne navajamo, ker proizvaja sivi livarski grodelj. Te podatke navajamo kot primerjalne.

Glede na izkoristek časa obratovanja plavža, ki vpliva na količinsko proizvodnjo grodlja, navajamo nižje gibanje zastojev, ki so bili (v urah):

leto	plavž 1	plavž 2
1973	202-30	320-45
1974	280-30	283-20
1975	941-04 (remont)	280-30
I. poll. 1976	113-05	202-50

in gibanje števila prisilnih posedanj:

leto	plavž 1	plavž 2
1973	777	1697
1974	2900	1684
1975	1692	3459
I. poll. 1976	1512	1027

Specifična poraba koksa na nivo proizvodnje grodlja nima pomembnega vpliva. Ker pa močno vpliva na ekonomsko produktivnost dela, jo v ilustracijo navajamo (v kg koksa na tono grodlja):

leto	plavž 1	plavž 2
1973	735,9	725,8
1974	646,4	695,2
1975	613,7	706,2
I. poll. 1976	604,0	741,3

Količino VLOŽENEGA DELA v modelu tehnične produktivnosti delovne sile v obratu bomo definirali z izvršenimi urami v obratu. Gibanje teh je podano v časovnih blokih (polletja) v tabeli in v črtkanih stolpcih diagrama.

V odnosu do zaposlovanja vodi obrat zdravo politiko. Porabljene ure imajo padajoči trend. Bolj plastično ponazarja ta trend gibanje števila zaposlenih v obratu. Stalež v obratu se je gibal takole:

leto	stalež (število zaposlenih)
1972	275
1973	265
1974	262
1975	260
I. poll. 1976	252

pri sedanjem normativu — 271 oseb.

Ob primerjavi izvršenih ur v polletju 1976 s prvim polletjem 1974, dobimo prihranek 18.939 ur, ali poprečno 3.157 ur na mesec, kar daje računsko nižn stalež za 17 oseb. Prihranek desetih oseb gre na račun delne ukinitve in pripojitve kamnoloma k SM jeklarni, sedem oseb pa prispeva manjši stalež v obratu.

Iz navedenega je mogoče zaključiti, v kakšni meri je vplivala na produktivnost delovne sile na ravni obrata količinska proizvodnja in količina vložene dela.

V modelu prikazane produktivnosti delovne sile je udeležen le končni produkt obrata in količina vložene dela v vseh oddelkih. Mislimo, da je treba obravnavo razširiti na gibanje vplivov oddelkov obrata.

PLAVŽ — PEČI

V obravnavi produktivnosti na ravni peči je zajeta posada peči, livnega polja, kauperjev in čistilcev plina. Podatki za izračun produktivnosti so se v polletnih časovnih blokih gibali takole:

leto	proizvodnja grodlja (t)	porabljene ure	produktivnost kg/h moža
1974-1	77.052	129.718	594
-2	83.614	123.488	677
1975-1	53.157	130.332	601
-2	78.420	123.604	634
1976-1	77.776	128.152	607

* brez remonta

Trend gibanja produktivnosti na nivoju peči je matematično definiran z enačbo

$$y = 625,4 - 1,7 x$$

z istim pomenom simbolov, kot smo jih navedli v predhodni enačbi.

Matematični izraz nam pove, da nazadujemo s produktivnostjo v stopnji 0,27 % na polletje, računano na poprečje petih polletnih obdobj.

Podatek je zanimiv. Zato si po bližje ogledmo gibanje produktivnosti peči.

V tabeli podajamo gibanje dosežene poprčne dnevne proizvodnje grodlja (t/dan), ki je bila:

leto	plavž 1	plavž 2	skupaj
1973	218,4	189,6	408,0
1974	228,0	213,6	441,6
1975	220,8	187,2	408,0
I. poll. 1976	238,8	189,6	428,0

pri izkoristku obratovalnega časa (v %):

leto	plavž 1	plavž 2	skupaj
1973	97,7	96,3	97,0
1974	96,8	96,8	96,8
1975	89,2	96,8	93,0
I. poll. 1976	97,4	95,3	96,4

Pri tem je treba omeniti to, da je bil remont plavža 1 izvršen v maju 1975 in je sedaj peč v tehnološko ugodnem stanju, medtem ko je plavž 2 praktično iztrošen (remont je bil planiran v letošnjem letu, vendar je preložen). Za vpliv ostalih parametrov na proizvodnjo grodlja veljajo prejšnje ugotovitve.

Produktivnost v obratu se je gibala v pozitivni smeri zato, ker je bil delež zniževanja normativa v ostalih oddelkih plavža večji od peči.

AGLOMERACIJA

Aglomeracija obratuje na dve izmeni. Kapaciteta aglomeracije je dovolj velika, zato se s proizvodnjo prilagaja potrebam obeh plavžev.

Gibanje parametrov, ki določajo produktivnost v aglomeraciji, je bilo naslednje:

leto	proizvodnja aglomerata	porabljene ure	produktivnost kg/h moža
1974-1	83.390	61.954	1.346
-2	115.750	60.312	1.919
1975-1	87.050	62.551	1.392
-2	90.420	59.156	1.529
1976-1	102.500	60.926	1.682

Trend gibanja produktivnosti delovne sile je po metodi najmanjših kvadratov opredeljen z matematičnim izrazom:

$$y = 1517,2 + 28,2 x$$

z istim pomenom simbolov v enačbi.

Ta izraz nam pove, da narašča produktivnost s stopnjo 1,86 % na polletje.

Prilagajanje količinske proizvodnje razmeram obratovanja plavžev potrjuje tudi gibanje produktivnosti delovnih sredstev, ki je bila z izkoristkom obratovalnega časa naslednja:

leto	izkoristek obrat. časa %	proizvodnja aglomerata t/h
1974	65,8	60,3
1975	59,5	60,9
I. poll. 1976	64,8	70,6

Visoki zastoji pri 16-urnem obratovanju na dan nam povedo, da imamo v oddelku še dokajšnje rezerve v kapaciteti.

APNENICA

Apnenica obratuje v treh izmenah po sistemu 4+1. Proizvodnja apna zadnja leta stagnira.

Gibanje parametrov, ki določajo produktivnost na apnenici, je bilo takole:

leto	proizvodnja apnenice v t	porabljene ure	produktivnost kg/h moža
1974-1	6.741,1	15.900	424
-2	6.653,2	15.433	431
1975-1	5.948,0	14.640	406
-2	6.757,7	15.128	447
1976-1	6.500,0	15.984	407

Apnenica je zastarela, normativ delovne sile pokriva le osnovne zahteve. Z dovozom apnenice iz drugih kamnolomov se je delež težkega fizičnega dela povečal, zaradi tega, ker apnenec ni klasiran in ga je treba razbijati na pravičen granulat. Nižjo proizvodnjo apna in nižjo produktivnost je v prvem polletju 1975 pogojevala tudi gradnja plinovoda.

Trend gibanja produktivnosti je matematično izražen z:

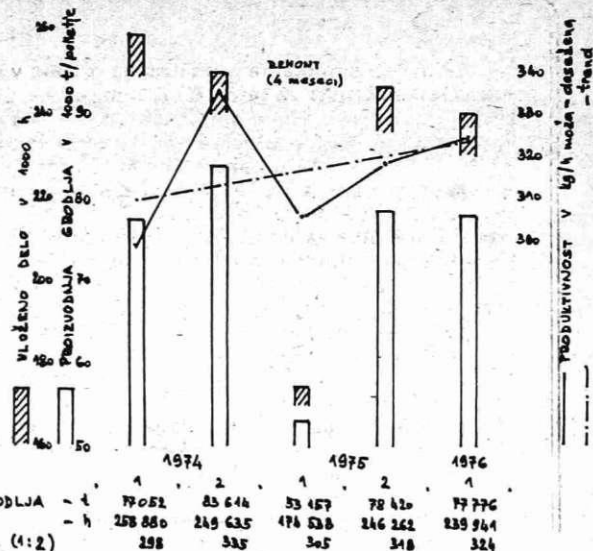
$$y = 426,6 - 1,8 x$$

kar nam pove, da nazadujemo s produktivnostjo s stopnjo 0,42 % na polletje.

Produktivnost obeh peči (delovnih sredstev), računana na uro obratovanja, se je z izkoristkom obratovalnega časa gibala takole:

leto	produktivnost t/h obratov.	izkoristek obratovalnega časa %
1974	1.616	94,7
1975	1.632	87,8
I. poll. 1976	1.595	93,3

Izkoristek obratovalnega časa je v letu 1975 nižji zaradi že omenjene gradnje plinovoda.



NAMESTO ZAKLJUČKA

Če pogledamo diagram, kjer je vsa dosežena produktivnost, vidimo, da le-ta precej niha. Vemo, da smo v tem skromnem poskusu obratovanja produktivnosti na plavžu zajeli le nekaj podatkov, ki so količinsko statistično opredeljeni v proizvodnih poročilih. Na gibanje produktivnosti pa vpliva poleg teh še vrsta drugih kriterijev, kot lastnosti vsipnih materialov, kot kvaliteta koksa (žveplo, trdnost), vodenje peči z bolj bazičnim vsipom, lastnosti surovin za izdelavo aglomerata itd. Naj v sklepu omenimo še to, da je v zadnjem letu dosežena tudi boljša

kvaliteta grodlja, definirana s poprečno vsebnostjo žvepla v grodlju. Vsebnost žvepla v grodlju je bila v letu 1974 — 0,052 % S, 1975 — 0,046 % S in v prvem polletju 1974 — 0,046 % S, kar predstavlja znaten napredek in prispevek k nadaljnji predelavi v jeklo.

Na produktivnost dela pa nima vpliva samo obrat s svojo proizvodnjo in s staležem. Nanjo vplivajo tudi drugi dejavniki, predvsem nabava, z določenimi možnostmi približevanja nabave optimalnih surovin, ter vzdrževanje s kakovostnim vzdrževanjem vseh proizvodnih naprav.

Valentin Črv, Oto Kelih

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 1. 11.	ZUPAN MIRKO	SITAR ANTON
TOREK — 2. 11.	TORKAR STANE	SVETINA JOŽE
SREDA — 3. 11.	PRAPROTNIK NIKO	LOGAR IGOR
ČETRTEK — 4. 11.	ARNEŽ FRANC	VEHAR JANEZ
PETEK — 5. 11.	KAVČIČ IVAN	KOVAČ JANEZ
SOBOTA — 6. 11.	BESTER FELIKS	KOSOLJ ANTON
NEDELJA — 7. 11.	RAVNIHAR PETER	STARE BRANKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

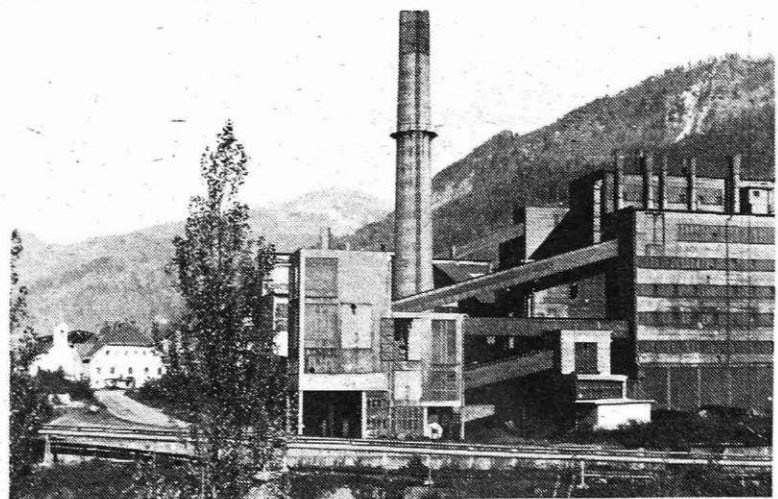
SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V času od 2. do 6. novembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: IV. obratna ambulanta.
Popoldan: I. in II. obratna ambulanta.
V soboto, 6. novembra, samo dopoldan I. obratna ambulanta.
V zobni ambulanti:
dopoldan: I. zobna ambulanta.
Popoldan: II. zobna ambulanta.
V soboto, 6. novembra, samo dopoldan I. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas: dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

JUBILANTI 50-LETNIKI

V mesecu novembru bodo praznovali petdeset let življenja naslednji naši sodelavci: Ivan LOTRIČ, žičarna — 5. novembra, Anton BURJA, strojne delavnice — 6. novembra, Stanko NOČ, strojne delavnice — 8. novembra, Stanko PODOBNIK, livarna — 9. novembra, Jožica GORŠE, prodajni sektor — 11. novembra, Stane REV, jeklovlek — 11. novembra, Ožbi VISTER, strojne delavnice — 14. novembra, Ivan DAKSKOBLER, profilarna — 15. novembra, Štefan FICKO, strojne delavnice — 26. novembra, in Franc POGAČNIK, žičarna — 29. novembra.

VSEM SODELAVCEM ISKRENO ČESTITAMO!



Agglomeracija z muzejskim delom Železarne

SAMOUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Vzdrževanje, energija in transport

30. SVETA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Anton Pintar je 12. oktobra sklical 30. sejo DS TOZD VET z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje, postavitve organizacije obrata predelave talilniških odpadkov, združevanje finančnih sredstev, spremembe v normativih v obratih TOZD VET, ugotovitevni sklep o odločitvi SDS TOZD VET za odstopitev ene dneve za prizadeto Posočje, obravnava pritožbe člana kolektiva TOZD VET in vprašanja ter odgovore članov delavskega sveta.

Delavski svet je sprejel poročilo o izvajanju sklepov 29. redne seje DS, ki ga je podal direktor TOZD VET, in na osnovi katerega je DS ugotovil, da so bili vsi sklepi realizirani, razen tistih, ki imajo dolgoročnejši značaj.

Nadalje je DS sprejel odprtje dveh začasnih delovnih mest za obrat predelave talilniških odpadkov v transportnih obratih, z veljavnostjo 1. 11. 1976. Pri obravnavi združevanja finančnih sredstev se je DS odločil, da bo združil sredstva v višini 23,2 odstotka, kolikor je delež TOZD VET od skupne vsote

183.127.400,00 din, zlasti zato, ker so navedeni investicijski projekti skladni s srednjeročnim načrtom železarne Jesenice in samoupravnim sporazumom o temeljnih razvoju Slovenskih železarn v letih 1976-80.

Nadalje je DS sprejel tudi normativne spremembe v obratu elektrotplotne energije, ki jih je predlagal odbor za gospodarstvo, z veljavnostjo od 1. 10. 1976. DS je sprejel tudi nekatere sklepe o prekatégorizaciji delovnih mest ter ob koncu te obravnave sprejel sklep, da pripo-roča DS delovne skupnosti Skupne službe, da enako sklepajo tudi za

enaka delovna mesta vzdrževalcev nove hladne valjarne Bela. Vse spremembe kategorij, ki jih je DS sprejel, veljajo s 1. 11. 1976.

DS je sprejel tudi ugotovitevni sklep, da so se SDS v TOZD VET na svojih sestankih z večino glasov odločile za odstopitev ene dneve za prizadeto prebivalce Posočja.

Ob koncu seje je DS obravnaval tudi pritožbo, na osnovi katere je zahteval uvedbo disciplinskega postopka. Poleg tega pa je zahteval, da vodstvo TOZD VET pripravi odgovore na naslednja vprašanja članov DS:

— Zakaj se zavrnjeni bloki jekla razrezujejo za SM peči, če bi lahko bili založeni celi v elektropeči?

— Zakaj se v Železarni tako potratno dela z lesom (primer kvadratne podloge)?

— Zakaj se ne uporablja 12 novih banj za žlindro, ki so uskladiščene na nasipu?

NZ

43. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo TOZD VET Bogomir Svetina je sklical 43. redno sejo odbora 8. oktobra. Seji, kateri je prisostvoval tudi direktor TOZD Valjarn, je predložil naslednji dnevni red: naloge obratov TOZD VET za okrepitev proizvodnje v TOZD Valjarne; pregled in obravnava materiala za 30. sejo DS TOZD VET; predlog organizacije obrata predelave talilniških odpadkov; obravnava predlogov za združevanje sredstev za skupne naložbe in predloge strugarne valjev za spremembo programa amortizacijskih zamenjav.

V zvezi z akcijo za izboljšanje končnega poslovnega rezultata Železarne in s tem potrebo za povečanje proizvodnje v TOZD Valjarne, je odbor sprejel nekatere sklepe in zadolžitve za TOZD VET. Odbor je menil, da je vzporedno z akcijo proizvodnih delavcev potrebna tudi učinkovita akcija vzdrževalcev in ostalih delavcev v TOZD Vzdrževanje, energija in transport.

Odbor je naročil vsem delavcem kolektiva TOZD VET, še posebno pa vodstvenim delavcem, da je v sedanjem trenutku potrebno vložiti maksimalne napore za čimboljše vzdrževanje in oskrbovanje proizvodnih naprav, tako da bomo z minimalnimi zastoji na proizvodnih napravah (posebno v valjarnah Bela) uspeli uspešno zaključiti poslovno leto 1976. Odbor je bil mnenja, da bo prispevek kolektiva TOZD VET uspešen, če bodo poleg redne oskrbe z energetskimi mediji in transportnimi službami in valjni bluming opravili popravila v planiranem času 3,25 odstotka od koledarskega časa in da bodo ostali vzdrževalni zastoji znašali največ še 6,10 odstotka od koledarskega časa.

Odbor za gospodarstvo je DS TOZD VET predlagal, da potrdi naslednje organizacijske spremembe:

— v obratu predelava talilniških odpadkov (transport) odprtje novih delovnih mest: — vodja predelave talilniških odpadkov, — voznik nakladač,

— v obratu ETE: — povišanje normativa, — strojnik — stikalničar Leonard in istočasno — znižanje normativa — strojnik — stikalničar Rovte ter — novo delovno mesto:

strojnik vročevodnega kotla Jesenice.

Odbor je predlagal DS TOZD VET tudi potrditev predloga za združevanje sredstev za skupne naložbe, in sicer za sedem predlogov. V ta namen bi TOZD VET združila 42.485.557 din sredstev, kar je 23,2 odstotka deleža skupne vsote.

Nadalje je odbor sprejel tudi re-balans sredstev za amortizacijske zamenjave za leto 1976 v obratu strugarne valjev, in sicer, da se iz konta za avtomatska vrata uporabi sredstva za nabavo varilnega avtomata E-11 za varjenje pod praškom.

NZ

25. SEJA ODBORA ZA DELOVNE IN ŽIVLJENJSKE POGOJE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora Jože Šlibar je v sredo, 20. oktobra, sklical 25. sejo odbora za delovne in življenjske pogoje ter predlagal v obravnavo poročilo o stanovanjski problematiki in tekoče zadeve.

Odbor za delovne in življenjske pogoje je najprej obravnaval poročilo oddelka za družbeni standard o stanovanjski problematiki, se z njim strinjal in ga sprejel.

Ob koncu seje so obravnavali tudi vloge posameznikov, društev in organizacij ter na podlagi teh sprejeli ustrezne sklepe.

M. R.

vedbe organizirane individualne gradnje;

— treba je v najkrajšem času z drugimi delovnimi organizacijami in ustreznimi organi skupščine občine podpisati sporazum o skupni problematiki stanovanjske izgradnje in preiti v izvajanje le-tega.

Obravnavali so tudi pregled reklamacij za prvih devet mesecev letošnjega leta in na osnovi razprave sklenili, da je treba z boljšim delom število reklamacij v naslednjem obdobju zmanjšati. Obvezno bo treba razpravljati o vseh zunanjih reklamacijah v ustreznih samoupravnih organih in samoupravnih delovnih skupinah. Tako obravnavanje zunanjih reklamacij naj bo stalna oblika dela samoupravnih organov. Sklenili so, da mora vsak posameznik na delovnem mestu vložiti večji del naporov v kvaliteto izdelkov, ter v celoti podpirajo ukrepe, katere navaja v poročilu vodstvo obrata OTK.

V nadaljevanju seje so razpravljali o zapisniku inventurne komisije in ugotovili, da je knjigovodsko finančni del v redu izvršen. Sklenili so, da je treba skladišče v kamnolomu očistiti, neuporabni material odpeljati v staro železo, ves uporaben material pa knjigovodsko in fizično prenesti v neko drugo skladišče znotraj TOZD Talilnice. Varnostna služba mora pregledati stanje privatnih stvari, ki se nahajajo v skladišču, in postopati v skladu z zakonom, če je potrebno, pa izvajati tudi sankcije.

Ob koncu seje so obravnavali tudi poročilo o smrtni nesreči in huji nesreči s smrtnim izidom v Železarni in zavzeli naslednja stališča:

— pri delu, na delovnem mestu se mora posameznik obvezno ravnati po predpisih in zakonu o varstvu pri delu;

— treba je organizirati razprave v samoupravnih delovnih skupinah in aglomeraciji in v TOZD Talilnice o medsebojnih razmerah in sporazumevanju, da bo kadrovska služba lahko pri kadrovanju upoštevala sugestije, ki jih bo dobila na osnovi teh razprav;

— zadolžili so odgovorno službo, da organizira razgovor med vodstvom bolnice Jesenice, predstojnikom kirurškega oddelka ter predstavnikmi podjetja Železarne Jesenice in Sob Jesenice o medsebojnih odnosih.

M. R.

Železarski globus

TURČIJA

V tej državi pripravljajo gradnjo prve naprave za direktno redukcijo železove rude po Midrex postopku. Pri tem je važno, da vzporedno s tem proučujejo tudi možnost uporabe vplivanja turškega premoga kot redukcijskega sredstva. Letna proizvodnja naprave bo 400.000 ton reduciranih peletov.

PREGLAD SESTANKOV SDS

MARTINARNA

Na sestankih samoupravnih delovnih skupin SM peči 1 in livna jama 1 so obravnavali problematiko obratovanja, oziroma naloge posameznikov za dobro delo. Ta razprava je povezana z razpravo samoupravnih delovnih skupin temeljne organizacije Valjarne o povečani proizvodnji do pozitivnega rezultata Železarne. Obe skupini sta ugotovili, da je za slabšo kvaliteto vlivanja jekla krivda tudi v tem, ko pri vlivanju livni žerjavi ne stojijo pri miru in predlagajo, ali naj se popravi žarjavna proga ali pa naj se zopet podkladajo cokle.

VALJARNA 2400

Samoupravna delovna skupina proga 2400 — 2 je, kot vse ostale samoupravne delovne skupine TOZD Valjarne, obravnavala ukrepe za povečano proizvodnjo do pozitivnega rezultata Železarne in je izrazila podobne ugotovitve kot ostale skupine.

HLADNA VALJARNA JESENICE

Vse samoupravne delovne skupine hladne valjarne Jesenice: obratovodstvo, hladna valjarne 1, 2 in 3, skladišče vložnega materiala, žarilnica 1, 2, 3 in 4, lužilnica, karisti in odprema so obravnavale plan in proizvodnjo, akcijski program ter tekoče probleme.

Vse samoupravne delovne skupine ugotavljajo, da so v septembru dobro delale in presegle planirano proizvodnjo, zadovoljile pa so tudi kvaliteto in dimenzijskemu asortimentu. Glede plana za oktober so mnenja, da ga bodo prav tako izpolnile, potrebno pa bo nadurno delo (proste sobote). Tudi pri urešnjevanju akcijskega programa so delale dobro, dosegle so plan prodaje, izboljšale izplen, zalog v skladišču pa ni. Samoupravna delovna skupina obratovodstvo opozarja na manjše premije v njihovem obratu, v primerjavi z ostalimi obrati v temeljni organizaciji, kljub temu da so s skupnimi naporimi dosegli zadovoljive rezultate. Samoupravni delovni skupini hladna valjarne 1 in 2 ugotavljata, da je sicer za nadurno delo dosti pripravljenosti, glede na postavljene naloge do konca leta, vendar jih

moti visok davek na nadure in so zaradi tega nekateri kar dvakrat prikrajšani: plačajo večji davek na dohodek, izgubijo otroški dodatek pa še proste sobote nimajo. Samoupravna delovna skupina skladišče vložnega materiala je imela pripombo na zelo slabo cesto v skladišče na nekdanjem Marčičevem vrtu, karisti pa se pritožujejo zaradi slabo vzdrževanih vozniških poti, poleg tega pa se pokrovi jaškov v obratu ne popravljajo in predstavljajo veliko nevarnost za težje poškodbe ali nesreče. Zanimajo jih tudi, kdaj bo cesta asfaltirana. V žarilnici 1 predlagajo, da se za delavce žarilnice napravi garderoba na mestu, kjer sta bili včasih izgorevna komora in čistilna naprava za vodo, ker je sedaj žarilnica edina v obratu, ki nima svoje garderobe. V žarilnici 2 vprašujejo, kaj je z njihovo vlogo za beneficirano delovno dobo in z meritvami delovnih pogojev v obratu. Žarilci v samoupravni delovni skupini žarilnica 4 pa sprašujejo, kako je mogoče, da so imeli v septembru rekordno proizvodnjo dinamom trakov, osebni dohodek pa je bil ta mesec najslabši. Samoupravna delovna skupina lužilnica predlaga bolj usklajeno delo med hladno valjarno in žarilnico. Pri tem so navedli primer, da je bila bobnasta lužilna naprava do 20. t. m. 36 ur prosta, na proste sobote pa je obratovala 24 ur, seveda v nadurah.

STROJNO VZDRŽEVANJE

Samoupravni delovni skupini žerjavnega oddelka Jesenice in Javornik sta obravnavali varnost pri delu in akcijski program za povečano proizvodnjo v TOZD Valjarne. Obravnavali so nevarne načine dela, ki se pojavljajo pri vsakodnev-nem delu, in v zvezi s tem ugotovili:

— služba za varstvo pri delu ukrepa šele takrat, ko se ne zgoda že pripeti. Zato predlagajo, da varnostni inženirji delujejo tudi preventivno.

— Oseba zaščitna sredstva so slabe kvalitete in zato z njimi ne morejo varčevati. Kot primer so navedli razliko med sedanjimi delovnimi oblekami in prejšnjimi. Sprašujejo, kdaj bodo nabavili lažje varnostne pasove in čevlje z odpornejšimi podplati. Treba je pregledati delovno orodje in skupno opremo v skladišču ter nabaviti košare in podeste ter lahke motorne vitle, skripce in vrvi.

Glede akcijskega programa za povečano proizvodnjo v TOZD Valjarne so sprejeli naslednje:

— grupa na Javorniku in Beli bo delala tudi v prostih sobotah, na Jesenicah pa bodo ojačali sobotno in nedeljsko dežurstvo v dopoldanski izmeni.

— Pregleda bodo bolj izvajali, delovni čas pa izkoriščali 70 %.

SODELOVANJE Z MLADINO BEOGRADA IN VALJEVA

Med občinsko konferenco ZSMS Jesenice in društvenim domom Dragoljuba Milovanovića iz Beograda že več let poteka sodelovanje. Dijaki tega doma, ki nosi ime po ponesrečenem sekretarju SKOJ, vsako leto obiščejo njegovo spominsko obeležje v Završnici in grob na Breznici. Ob letošnjem obisku v poletnih mesecih so predstavniki doma povabili člane občinske konference ZSMS, da pridejo na obisk v njihov dom, v okviru praznovanja obletnice osvoboditve Beograda 20. oktobra. OK ZSMS se je vabilu odzvala in predsednik Franjo Kragolnik ter sekretar koordinacijskega sveta ZSMS Železarne Roman Kosmač sta prisostvovala prireditvam v domu Dragoljuba Milovanovića, v počastitev obletnice osvoboditve Beograda. Obisk je bil predvsem delovnega značaja, in sicer so se predstavniki obeh strani pogovarjali o možnostih za tesnejše sodelovanje. Oba predstavnika OK ZSMS sta pot v Beograd izkoristila tudi za kratek obisk pobratene mesta Valjeva, kjer sta se prav tako dogovarjala o tesnejših stikih mladih obeh mest. Vtise s tega obiska sta strnila v naslednje besede:

FRANJO KRAGOLNIK:

»V domu Dragoljuba Milovanovića sva bila izredno prišrnko sprejeta. V okviru praznovanja obletnice osvoboditve Beograda sva prisostvovala programu, ki ga dijaki prirejajo mesečno, imenuje pa se Srečanje ob treh. Program je zelo zanimiv, saj se vrstijo pogovori o aktualnih dogodkih, predstavitev popularnih umetnikov, športnikov, v drugem delu pa se predstavijo mladi amaterji.

Ko sva se pogovarjala s predstavniki doma o možnostih tesnejših stikov, smo oblikovali še nekatere osnove za razširjanje sodelovanja. Tako bodo predstavniki doma skušali pripeljati na Jesenice skupino pedagogov, ki si bo tukaj ogledala razne zanimivosti, s poudarkom na spominskih obeležjih NOB, nato pa bo oblikovala program nadaljnjih

SESTANEK OO ZSMS ŽEBLJARNA

Pred kratkim je bila seja osnovne organizacije ZSMS žebeljarna. Člani so pregledali delo v preteklih dveh letih. Potem so se pogovarjali o nadaljnjem delu. Poročilo o delu v preteklem obdobju je prebral predsednik tov. Tihomir Kostić. Iz poročila je razvidno, da so mladi v enem obdobju delali, v drugem pa stagnirali. Vzroki za to oscilacijo so predvsem v večkratnem menjanju predsedstva, oziroma vodstva osnovne organizacije in neaktivnost nekaterih članov predsedstva, je poudaril tov. Kostić.

Nato so izvolili novo predsedstvo. Za predsednika so izvolili Tihomirja Kostića, za sekretarja pa Viljema Freliba. Izvolili so tudi referente, in to: za šport – Rudi Zorko, za kulturo – Mujo Čindrak, za IPD – Ljubomir Petrovski, za informiranje Vasja Hribar in za družbeno samozasčito – Slobodan Milovanović.

Na sestanku je obratovodja obrata žebeljarni Leon Mesarič omenil, da se mora predsedstvo bolj potruditi za boljše aktivnost mladih v žebeljarni.

Člani so se ob koncu seznanili z akcijo vpisovanja posojila za ceste ter govorili o pripravi na volitve in reorganizacijo v Železarni.

Dogovorili so se tudi, da se bodo morali mladi čim več vključevati v športna tekmovanja.

Tihomir Kostić

obiskov mladih Beograđanov pri nas. Ta skupina bo pripeljala s seboj tudi umetnike, ki se bodo predstavili v naši občini.

Dogovarjali smo se tudi o možnostih izmenjave šolskih zaključnih izletov. To je zaenkrat le okvirno, podrobneje pa bomo sodelovanje začeli razvijati na podlagi izdelanega programa, ki ga bomo pripravili na OK ZSMS.

ROMAN KOSMAČ

»V pobratenem Valjevu smo se pogovarjali predvsem o tem, da bi tudi mladi v bodoče tesneje sodelovali. Okvirno smo se dogovorili, da bodo osrednje akcije potekale preko obeh občinskih konferenc ZSMS, potrudili pa se bomo, da se

KRATKE VESTI

V soboto, 23. oktobra, je komisija za idejnopolično delo pri koordinacijskem svetu ZSMS Železarne pripravila seminar za vodstva osnovnih organizacij ZSMS iz posameznih obratov in oddelkov. Udeležencem je o dohodkovnih odnosih, opredeljenih v osnutku zakona o združenem delu, govoril Jože Resman, o vlogi in nalogah Zveze socialistične mladine v novem mandatnem obdobju pa je govoril Franjo Kragolnik. Na koncu seminarja so člani vodstev OO ZSMS pregledali operativni plan dela koordinacijskega sveta v naslednjih mesecih ter sprejeli konkretne zadolžitve. Sredi novembra bo komisija za idejnopolično delo organizirala še en seminar, ki bo prav tako sodil v okvir stalnega izobraževanja članstva ZSMS v Železarni.

Osnovna organizacija ZSMS žebeljarni redno spremlja aktualne družbenopolitične dogodke doma in v svetu. V obratu člani pripravljajo stenski časopis, na katerem v sliki in besedi opišejo posamezne dogodke. V zadnjem času so pripravili stenski časopis o dogodkih na Koroškem, ob smrti velikana kitajske revolucije Mao Ce-tunga, ob dnevu artilerije in o še nekaterih aktualnih dogodkih. Za stenske časopise v obratu skrbi predsednik OO ZSMS Tihomir Kostić.

MLADINSKI SESTANEK

Po daljšem premoru so se v soboto, 23. oktobra, ponovno zbrali člani aktivna ZSMS Rateče-Planica. Ker pa so nekateri člani odbora odšli na odsluženje vojaškega roka in na višje šole izven jeseniške občine, so izvolili novo predsedstvo. Udeležba na sestanku je bila izredno velika in tako so z večino glasov izvolili naslednje mladinke in mladince. Predsednik aktivna ZSMS Rateče je Boštjan Cuznar, njegov namestnik pa Zdravko Košir, tajnica je Lilika Pleš, blagajna pa so zaupali Darji Mežik. Referenta za kulturo sta Marija Lovrenčič in Drago Branc, športni referent pa je Zvone Klančar ter dva člana, Marija Veber in Darja Branc. Novo predsedstvo je obljubilo, da bo bolj delavno od sedanjega.

Celotni aktiv pa si je zadal nalogo, da bo priredil več proslav za bližajoče se praznike, za 29. november, 22. december in novo leto. Še vnaprej pa bodo sodelovali z vojniki v karavlah Rateče in Slatina ter skupaj z njimi pripravili več kulturnih in športnih prireditev.

Z ureditvijo mladinske sobe pa bo začela delovati tudi knjižnica. V načrtu imajo tudi izlete in pohode.

Želijo pa boljše sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v Ratečah in z občinsko konferenco ZSMS Jesenice. A. K.

sodelovanje začne krepiti tudi na nivoju osnovnih organizacij ZSMS. Mladi železarji bomo, na primer, začeli sodelovati z mladimi delavci kolektiva tovarne Krušik. Predvidoma januarja bo prišla na Jesenice prva skupina mladih iz tega kolektiva, in sicer bodo to najboljši mladi samoupravljalci. Skupina bo gost koordinacijskega sveta ZSMS.

V petek, 29. oktobra, pa pride že na obisk v našo občino petdeset mladink in mladincev iz kolektiva ELIND Valjevo. Med drugim si bodo ogledali obrate naše železarne ter se pogovarjali s predstavniki mladih železarjev. Zvečer bo v Mladinskem domu v Bohinju zabavno srečanje, ki se ga bo udeležilo tudi petdeset mladih Jeseničanov. Priprčan sem, da bo že ta obisk poglobil stike med mladino Valjeva in Jesenic ter da bo pomenil resničen uvod v globlje sodelovanje. J.

Člani osnovne organizacije ZSMS tehničnega biroja Jesenice so pred kratkim organizirali enodnevno delovno akcijo v Posočju. Deset mladih in drugih članov tega kolektiva je v Zatočniku pomagalo domačinom pri obnovi porušenih domov. Akcija je zelo uspela, člani OO ZSMS pa nameravajo v kratkem organizirati še eno podobno akcijo.

Letošnjih zveznih in republiških mladinskih delovnih akcij se je iz jeseniške občine udeležilo šestdeset brigadirjev, sodelovali pa so na šestih akcijah, in sicer na Kozjanskem, v Suhi Krajini, v Posočju in v Gorenji Tribuši, na Brkinih in na Moravi.

Člani osnovne organizacije ZSMS Dovje-Mojstrana so na zadnjem sestanku obravnavali prostorsko problematiko in izvedli nekatere nadomestne volitve. Za novega sekretarja so izvolili Stašo Potocnik, za delegata v svetu osnovne šole Mojstrana pa Tončka Čebulja.

TOVARIŠKO SREČANJE MLADIH AKTIVISTOV

V soboto, 23. oktobra, je bilo v domu Julke in Albina Pičnik na Javorniku tovariško srečanje predvojnih, medvojnih, povojnih in sedanjih mladinskih aktivistov. Srečanje je organizirala osnovna organizacija ZSMS Javornik – Koroška Bela skupaj z delavsko-prosvetnim društvom Svoboda France Mencinger Javornik – Koroška Bela.

Srečanje se je pričelo s pestrim kulturnim programom, v katerem so sodelovali mešani pevski zbor osnovne šole Koroška Bela, člani dramskega odseka DPD Svoboda, skupina citrašev, Marjan Stare in Franc Košir. O delovanju mladinskih aktivistov pred drugo svetovno vojno, med njo in po njej je govoril Janez Kežžar, član upravnega odbora DPD Svoboda. Ob zaključku programa so zbrani aktivisti poslali protestno pismo v zvezi s položajem slovenske narodnostne manjšine v Avstriji.

Po kulturnem programu so se bivši in sedanjí mladinski aktivisti pogovarjali o svojih doživljajih in si izmenjali izkušnje. Izražena je bila tudi želja, da bi to srečanje postalo tradicionalno.

Kljub temu da je tovariško srečanje uspešno potekalo, pa nekoliko moti to, da si je kulturni program ogledalo le okoli 30 do 40 ljudi. Program je bil tako pester, da bi bil ogled lahko organiziran za širše občinstvo in ne le za bive in sedanje mladinske aktiviste. D.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

ORIENTACIJA KORISTNA V MIRU – NUJNA V VOJNI

Ce imamo daljnogled brez razdelbe, potem najprej vidno polje daljnogleda, ki je znano in podano v stopinjah, preračunamo v tisoče (1° – 17,8 %).

Določimo kolikšen del vidnega polja pokriva objekt in že imamo podatke o velikosti objekta v tisočih. Nadaljni postopek je enak predhodnemu.

Merjenje višine

Za gibanje po terenu uporabljamo tudi višinometre, ki imajo skalo za odčitavanje zračnega tlaka in višinsko skalo. Deluje na primerjavi sprememb zračnega tlaka v odvisnosti od nadmorske višine.

Višinomer moramo najprej umeriti. Iz karte ali na neki drugi način določimo absolutno višino naše stojne točke in to višino nastavimo tudi na višinski skali. Med gibanjem po terenu pa nam višinomer potem v vsaki točki kaže absolutno višino, sorazmerno zelo natančno. Na neki naslednji znani točki višinomer ponovno umerimo, ker zaradi sprememb v vlažnosti in temperaturi ozračja pride do odstopanja. Iz teh odstopanj lahko sklepamo tudi o vremenskih prilikah.

Višinomeri, kot tehnični pripomočki pri orientaciji, se pri nas še zelo redko uporabljajo, čeprav so lahko zelo koristni, še posebno v zelo razvejanem gorskem svetu, kjer je orientacija s karto težavnejša.

ORIENTACIJA S TEHNIČNIMI PRIPOMOČKI

Tehnični pripomočki

Karte

Karta je dvodimenzionalni grafični prikaz dela zemeljske površine in predstavlja najboljši pripomoček za gibanje po terenu in za načrtovanje ter izvrševanje določenih nalog in operacij. Za te namene uporabljamo topografske karte, ki spadajo med najbolj natančne karte. Karte so izdelane v glavnem v merilih 1:25000, 1:50000, 1:100000 in 1:200000 in sestavljajo sistem kart, ki pokrivajo ozemlje celotne države ali še večjega dela zemeljske površine. Pri nas so za potrebe orientacije na razpolago karte, katerih sistem sloni na zemeljski dolžini Pariza. Primer dela sistema je prikazan na sliki 5.

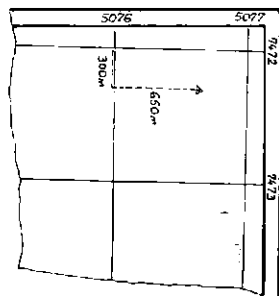
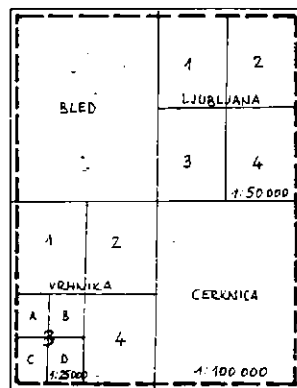
Za orientacijske pohode in izvajanje drugih nalog na terenu se uporabljajo predvsem karte merila 1:25000 (1 cm na karti je 250 m na zemljišču) in delno tudi karte 1:50000 (1 cm na karti je 500 m na zemljišču).

Ce želimo, da nam karta res predstavlja enega najvažnejših pripomočkov pri orientaciji, moramo karto tudi znati brati in uporabljati. Samo v tem primeru lahko razberemo iz karte množico podatkov, ki jih dobra karta vsebuje. Topografske karte so z koordinatno mrežo razdeljene na enake kvadrate. Koordinatne mreže so v primerjavi s koordinatami, ki jih uporabljamo v matematiki zamenjane, tako da je navpična koordinata os X in vodoravna os Y. Koordinata X pomeni razdaljo od ekvadorja, koordinata Y pa razdaljo od izbranega poldnevnikar. Koordinatno mrežo imenujemo tudi kilometrska. Kvadrat mreže pri merilu 1:25000 predstavlja kvadratni kilometer, pri merilu 1:50000 pa štiri kvadr. km.

Zaradi koordinatne mreže je vsaka točka na karti točno določena. Ce hočemo dodati koordinate neke točke, potegnemo skozi to točko vzporednico eni stranici kvadrata in odmerimo razdalje Primer sl. 6:

Koordinate kvadrata: X 5076 000 m Razlike do točke: + ▲X 650 n
Y 7472 000 m + ▲Y 300 n
Koordinate točke: X 5076 650 m
Y 7472 300 m

Za hitrejše določanje točke uporabljamo koordinatomer, ki ga lahko izrežemo iz desnega spodnjega kota karte. Izdelan je v merilu karte in s tem, da en krak poravnamo s koordinatno mrežo, drugi pa usmerimo skozi dano točko, že direktno odčitamo razlike ▲X in ▲Y.



TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

VPLINJEN PREM OG – BODOČI VIR ENERGIJE

WINKLERJEV POSTOPEK

Ta postopek je star 50 let, saj so ga uporabili za vplinjvanje rjavih in črnih premogov že leta 1926. Obratuje pri normalnem pritisku, za postopek pa se lahko uporablja premog s 6 do 47 % hlapljivega, 4 do 46 % pepela, rjavi premog pa lahko vsebuje do 18 % vlage. Zrnatost uporabljenega premoga se giblje med 0 in 8 mm.

Winklerjev generator, s premerom 5,5 m in višino jaska 2,5 m, proizvede pri uporabi kisika 6.000 kub. metrov plina na uro, s kalorično vrednostjo okoli 2400 kcal/kub. meter. Danes že gradijo generatorje, ki obratujejo z nekoliko povečanim pritiskom in zmogljivostjo 200.000 kub. metrov na uro.

Dobra stran Winklerjevega postopka je, da je že pri normalnem pritisku možna velika proizvodnja plina. Njegova slaba stran pa so visoki stroški za tesnenje naprave in čiščenje plina pred uporabo. Zato izboljšujejo ta postopek, tako da uvajajo višji pritisk pri obratovanju. To je ugodno tudi za eventualno naknadno proizvodnjo sintetičnega zemeljskega plina.

LURGI POSTOPEK S PRITISKOM

Pri tem postopku poteka vplinjvanje premoga pod pritiskom 20 do 30 barov (1 bar je enota za pritisk in pomeni 750 mm stolpca živega srebra). Prva naprava tega tipa je pričela obratovati leta 1936 v Nemčiji za proizvodnjo plina za porabo v mestu.

Proizvedeni plin ima kalorično vrednost med 2700 in 2800 kcal/kub. meter. Sam plin vsebuje okoli 40 % metana. To je zelo ugodno za predelavo v sintetični zemeljski plin, ker je potrebno samo še 60 % plina pretvoriti v metan.

Lurgi postopek ima tudi nekaj slabih strani. Vsaka vrsta premoga ni primerna zaradi sprijemanja in zrnatost je omejena s spodnjo mejo 3 mm. Vzrok je v tem, da lahko plini prodrejo skozi sloj premoga. Zgornja meja za vsebnost pepela je 35 % in vode pri 30 %.

Proizvodnja Lurgi-generatorja se giblje med 3000 in 4200 kub. metrov surovega plina na uro in kvadr. metrov preseka. Tako lahko proizvede generator, ki ima premer 4 m, 38.000 do 54.000 kub. metrov surovega plina na uro. Sedaj razvijajo generator s premerom 5 m, za katerega predvidevajo, da bo lahko proizvajal 80.000 kub. metrov surovega plina na uro.

KOPPERS-TOTZEK POSTOPEK

Za postopek prašnega vplinjvanja pri normalnem pritisku, imenovan Koppers-Totzek, so primerne vse vrste premoga. Prva takšna naprava je pričela obratovati leta 1962 v mestu Oulu na Finskem. Zgornja meja pepela je pri suhem premogu okoli 40 %. Surovi plin je brez nečistoč, kot sta fenol in amoniak. Zaradi visokih redukcijskih temperatur se te spojine popolnoma razkrojijo. Zveplovodnik, ki se nahaja v surovem plinu, je možno brez težav odstraniti.

Slaba stran tega postopka je obratovanje pri normalnem pritisku in s tem povezane že omenjene težave kot pri Winklerjevem postopku. Poleg tega mora biti premog posušen in zelo fino zmlet na velikost zrna 90 % pod 0,09 mm. To seveda pogotuje višje proizvodne stroške. Po tem postopku proizvedeni plin vsebuje pod 0,1 % metana, zato je treba pri naknadni predelavi v sintetični zemeljski plin izvesti metanizacijo v celoti.

Generator tipa Koppers-Totzek s štirimi glavami za vplinjvanje lahko proizvede 32.000 kub. metrov plina na uro. Projektirajo pa generatorje s predvideno proizvodnjo plina 50.000 kub. metrov na uro. Njegova kalorična vrednost se giblje okoli 2500 kcal/h.

EN DAN V KANTINI – Z DRUGEGA ZORNEGA VIDIKA

V predzadnji številki Železarja smo brali v sestavku pod naslovom En dan v kantini na Javorniku o obremenjenosti delavcev v kantinah v tako imenovanih konicah in nekaj predlogov, kako bi se temu izognili. Temi ugotovitvam ne bi bilo kaj oporekati, kvečjemu s potrebno organizacijo v obratu ali obratih tako narediti, da se predlogi tudi uresničijo, če ne bi s to problematiko sovpadal tudi kulturni vidik postrežbe in splošna kultura. Morda se celo eno z drugim povezuje, pa vendarle se nam zdi, da je treba hkrati reševati tudi vprašanje odnosov delavcev v kantini do delavcev, hrane in okolja. Ko so v nekem okolju obravnavali vprašanje kulture v socialistični samoupravni družbi v širšem smislu besede, je neki delavec dejal, da se kultura začneja tudi v kantinah. Opisal je primer in ni bilo mogoče ugovarjati njegovemu mnenju.

Morda je to redek ali najslabši primer v Železarni, pa vendarle zasluži na eni strani vso grajo, na drugi pa vso pozornost pristojnih samoupravnih organov in vodstva TOZD, službi pa naj tudi kot primer skrajne nekulturnosti. Gre za kantino ali jedilnico, ali kakorkoli jo že imenujemo, tega imena ne zasluži, v naši martinarni. Ne samo, da je neprimerna, povrh je še izredno zanemarjena, neopisna. Delavcu, če si zaželi suho malico, na kosček papirja namečejo salamo in sir ter na vrh še kruh. Kam naj vse to položi, ko so pa mize nepospravljene in umazane, da bo kolikor toliko normalno pojedel. Pladnjevi za malice pa je »škoda«, ker jih je po uporabi treba očistiti! Tak je tudi odnos delavcev v kantini do delavca, ko mu malico dobesedno »zmeče« na papir (seveda so tudi izjeme, ki malico dobijo na pladenj). Da o tem, da bi kdo med malico pobral mize, ne govorimo.

Prav gotovo nekaj krivde za to pade na neustrezne prostore, nekaj res na preobremenjenost v konicah, precej pa na odnos, za katerega pravimo, da naj bi bil kulturne. Se toliko bolj, ker se na kulturne odnos običajno tudi odzivamo kulturno in ker del te kulture prenašamo tudi navzven. V kulturno urejenem prostoru, s kulturnimi odnosi se običajno kulturno tudi obnašamo, ta kultura pa se nam vceplja tudi v vsakodnevno življenje in jo prenašamo tudi drugam. Vse to je namreč del naše splošne kulture. Zato ni čudno, da v kantinah zelo poredko slišimo besede prosim, hvala.

V kantini na Javorniku v valjarni 2400, na primer, delavke v kantini med delitvijo nemoteno kadijo, ali z rokami, mokrimi od pomivanja pribora in posode, delijo hrano. Tudi to je del kulture, oziroma nekulture in kulturnega, oziroma nekulturnega odnosa do delavcev, zaradi katerih so tam. Ne nasprotno, kot včasih nekateri mislijo.

Neprimerno drugačni odnosi in red pa so, na primer, v jedilnici strojnih delavnic, kar je nedvomno tudi zaslug delavk, ki delijo v kantini. Torej se da z lepim, kulturnim medsebojnim odnosom ustvariti red in ustrezno kulturno vzdušje. Verjetno pa so še taki primeri.

Vsekakor bi tem vprašanjem morali posvetiti večjo pozornost, tako pri samem izboru delavk za ta delovna mesta, kakor tudi usposabljanju za to delo ob delovnem času. Pri tem gre tako za vprašanje higiene, kakor tudi samih odnosov, ki naj bi bili resnično kulturni. Take odnose delavci tudi upravičeno zahtevajo, saj oni ustvarjajo sredstva, tako za regresiranje malice, kakor za osebne dohodke zaposlenih delavk v kantini. Ničesar ne dobijo poklonjenega, vse morajo ustvariti z delom.

Naveden primer smo vzeli bolj za primer, čeprav bi lahko tako dobre, kakor tudi slabe primere še navajali. Kot primere, da se je treba tudi v kantinah prizadevati za kulturne odnose.

BOLJE VEČ KOT MANJ REŠILNIH POSTAJ

(Nadaljevanje s 1. strani)

je naša železarna, so manjše poškodbe že nekaj vsakdanjega. Vsi vemo, kako odločilnega pomena je za ponesrečenca hitra prva pomoč. To zagovarjajo tudi zdravstveni strokovnjaki. Zato menim, da se številni rešilni postaji v naši železarni nikakor ne bi smelo zmanjšati.

Zadnje leto tudi opažam, da dobivajo rešilne postaje vse manj sanitetnega materiala in tablet. Prepričan sem, da bi nam bolničarke na rešilnih postajah pri lažjih boleznih, kot so, na primer, vnetje grla, prehlad, začetni znaki gripe, nekoliko višja temperatura in podobno, kaj radi pomagale. Žal pa največkrat in pri najboljši volji nimajo s čim pomagati. Tako ne bi za vsako malenkost hodili v obratno ambulanto in nadlegovali že tako preobremenjeno zdravniško osebje. Poleg tega pa se na ta način izgublja veliko dragocenega delovnega časa.

V 42. številki glasila Železar smo med drugim prebrali tudi zapis o sestankih SDS. Samoupravna delovna skupina železarna se je sestala prav zaradi protesta proti ukinitvi rešilne postaje I. Na koncu tega zapisa sem žal prebral tudi to, da v skrajnem primeru prosijo za omarico za prvo pomoč. Članom te delovne skupine bi rad povedal samo to, da imajo vso pravico zahtevati obrazložitev, zakaj je rešilna postaja I zaprta in koliko časa bo to trajalo. Prav v železarni pride čestokrat do globokih vbodov. V neposredni bližini te rešilne postaje sta tudi konstrukcijska in strojna delavnica.

Ob misli na omarico za prvo pomoč se mi nehotе vsiljuje misel, ali bi moral v tem primeru delovodja opraviti tečaj prve pomoči. Kdo bi, na primer, pri poškodbi žile vedel, kako ravnati s ponesrečencem, da ta ne bi izkrvavel. Poleg tega pa lahko pride tudi do zastrupitve, če bi ponesrečencu nudil prvo pomoč nekdo iz proizvodnje, z umazanimi rokami. S tem, da nudi prvo pomoč ponesrečencu laik, lahko največkrat bolj škoduje, kot pa koristi. Zato sem prepričan, da so za hitro in kakovostno prvo pomoč sposobne le bolničarke na rešilnih postajah, saj imajo skoraj vse srednje zdravstveno šolo, starejše pa dolgoletne izkušnje.

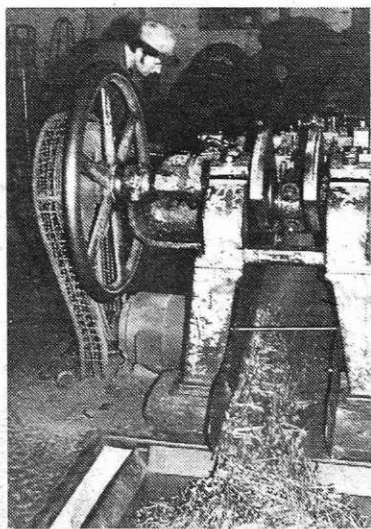
Uvajanje omarič za prvo pomoč v težke obrate je lahko samo še zgodovina skromnih začetkov o prvi pomoči izpred petdesetih let. Takrat, ko kapitalističnim izkoriščevalcem ni bilo dosti mar, kako bo pone-

srečni delavec preživel in kakšne bodo posledice. Vse kaže, da se odgovorni premalo zavedajo pomena rešilnih postaj v težki industriji. Saj to niti ni prvi primer v naši železarni. Pred leti je bila ukinjena rešilna postaja na plavžu (pod rakami). Precej časa je trajalo, da so odgovorni uvideli nujnost njenega obstoja in zgradili novo.

Po eni strani kupujemo drago medicinsko opremo, imamo lastno fizioterapevtsko službo, po drugi pa ukinjamo osnovno – rešilne postaje. Kot dolgoletni vzdrževalec v HVŽ opažam tudi to, da je običajno ob večjih popravilih rešilna postaja zaprta, ker obrati ne delajo. Vsi pa vemo, da je prav pri popravilih možnost poškodbe večja kot običajno.

Za sklep bi rad omenil samo še primer svoje nesreče na žerjavu v hladni valjarni leta 1972. Pri nesreči je prišlo do poškodbe hrbtenice. Izključno po nasvetu dežurne bolničarke so me položili v tak položaj, da je bila hrbtenica čim manj obremenjena. S tem so mi prihranili nekaj mesecev ležanja v bolnišnici, kolektiv, oziroma družba pa s tem, da sem se že po dveh mesecih vrnil na delo, nekaj milijonov starih dinarjev. To je le en primer od mnogih v našem kolektivu. Želim, da odgovorni razmislijo o vsem, saj vem, da ima prav rešilna postaja I skoraj novo, sodobno opremo. Škoda bi bila, da ostane neizkoriščena, saj smo delavci prispevali iz skladov za nakup opreme lepe milijone. Čas bi bil tudi, da bi se zavedali pomena in vloge ter odgovornosti zaposlenih bolničark na rešilnih postajah. Temu primerno jih je treba tudi stimulirati, ne pa, da so nad osebnimi dohodki nemalokrat razočarani.

Janko Fon



MLADI ŽEBLJARJI ZA POMOČ POSOČJU

Na zadnjem sestanku OO ZSMS žebljarna smo se dogovorili, da kar najhitreje izvedemo solidarnostno akcijo za odpravo posledic na potresnem področju Posočja. Naša skupina v žebljarni se je povezala z občinsko konferenco Jesenice, ki je uredila vse potrebno, da smo se lahko dogovorili za enodnevno delovno akcijo 24. oktobra v Grahovem ob Bači.

V Grahovem sta mladinci in druge sodelavce obrata žebljarna toplo pozdravila predsednik krajevne skupnosti in predsednik gradbenega odbora tega kraja. Poudarila sta pomen te akcije in se nam za pomoč zahvalila.

Grahovo je bilo ob potresu močno prizadeto. Podoba kraja je taka, da kliče na pomoč tudi nas, mlade. Zato smo z elanom in v mladinskim zanosom začeli delati. Skoraj nismo mogli verjeti, da opravljamo samo

enodnevno akcijo, ki je kar prehitro minila.

Menim in zavzemam se za to, da bi morala naša socialistična družba nuditi tem krajem več pomoči, morda z večkratnimi delovnimi akcijami, kajti materialnih posledic ljudje z globokimi brazdami na licih, ki jim jih je pustilo trdo življenje, ne bodo mogli odpraviti sami.

Zgodovinska preteklost teh krajev ni svetla, še zlasti ne iz časov, ko so bili pod italijansko oblastjo. Tudi zadnja vojna jih je pestila, a jim je prinesla nadvse ljubljeno svobodo. Sami so zanj veliko žrtvovali, prelivali tudi kri. Zato danes, ko jim je težko, ne smejo ostati sami, posebno brez mladih, naprednih ljudi, ki so up naše družbe.

Bralce Železarja želim seznaniti, kako je naša enodnevna akcija v tem kraju potekala, predvsem v priskrbenem vzdušju med delom in v sodelovanju z vaščani.

Naše delovno področje je bilo ob novem predelu tega kraja, ki smo ga urejevali. Pomagali smo domačinom pri odvozu gradbenega materiala s porušeni hiši, pri kopanju jarka za kanalizacijo in pri drugih podobnih delih. Delali smo v Grahovem in v Koritnici, v dveh skupinah. Za opravljeno delo nas je pohvalil predsednik SZDL tega kraja, posebno še za prizadevnost ter izrazil željo, da bi bilo takih akcij še več, in da smo lahko na tako mladino ponosni. Prav gotovo je bil to za nas vse prijeten občutek, da so naša prizadevanja vaščani tako ocenili in na to smo mladi tudi ponosni. Enakega mnenja sta bila tudi predsednik gradbenega odbora in predsednik krajevne skupnosti. Vsi so še posebej poudarili pomen akcije, ki pomeni krepitev razvoja naše socialistične družbe.

Akcije se je udeležilo 17 mladincev, in to: Hilmo Tatarevič, Mujo Cindrac, Alojz Šterbal, Vasja Hribar, Ivan Stojiljkov, Slobodan Milovanovič, Miha Hafnar, Janez Kalan, Janez Jakopič, Cveta Hribar, Dragica Blagojevič, Ljubomir Petrovski, Marko Špič, Rudi Zorko, Bogdan Smolej, Drago Šlibar, Tihomir Kostić.

Posebno se zahvaljujemo osnovni organizaciji sindikata žebljarne in koordinacijskemu svetu železarne Jesenice za finančno podporo pri kritju stroškov za prevoz in hrano.

Tihomir Kostić

»ZVONENJE« NA NASIPU V NASPROTJU Z ZAKONOM O VARSTVU PRED HRUPOM V BIVALNEM OKOLJU

Mnogoštevilnim prebivalcem, ne samo v naselju Spodnje Borovlje na Javorniku, pač pa v širšem okolišju, vse do naselja na Tomšičevi cesti, je znano zvonjenje na nasipu Železarne, ki, ne samo v dnevnem, pač pa še posebej v nočnem času, vznemirja človekov počitek. Ko se napribožuje javniškiemu naselju že preko dovoljene ali dopustne meje, postaja poleg onesnaženja okolja, tudi to zvonjenje pri praznjenju žilindrin banj, za bivanje prebivalcev pod nasipom res nezno. Zato so pritožbe prizadetih občanov vse pogostejše in upravičene. To vprašanje pa je bilo tudi na dnevnem redu delegacije krajevne skupnosti Javornik-Koroška Bela, ki je imela sejo 11. oktobra. V razpravi je bilo dogovorjeno, da se v okviru zakona o varstvu pred hrupom v naravnem in bivalnem okolju, objavljenim v Uradnem listu SRS št. 15, z dne 4. 6. 1976, borimo proti sedanjemu stanju ter preko sanitarno inšpekcijske službe občinske skupščine zahtevamo prepoved praznjenja žilindrin banj po sedanjem načinu, vsaj v nočnem času.

Da je naša zahteva upravičena, navajam v skrajšani obliki nekatera določila zakona, in sicer:

– V prvem delu splošnih določil je določeno, da imajo delovni ljudje in občani, organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti, krajevne skupnosti in druge samoupravne organizacije in skupnosti, pravico in dolžnost stalno in načrtno preprečevati ali omejivati hrup v naravnem in bivalnem okolju, ker so s predpisi zakona varovani.

– V drugem členu določila tega zakona pa je podana definicija, da je hrup vsak zvok, ki vpliva na psihično in fizično počutje delovnih ljudi in občanov, tako da jih ovira pri delu, zmanjšuje delovno storilnost, zbujajo nemir in moti okolje, preprečuje občanom običajen počitek in nasploh škoduje njihovemu počutju in zdravju.

Poleg ostalih določil zakona o ukrepih za varstvo okolja pred hrupom pa je v 19. členu podana tudi časovna omejitev opravljanja takih del. Tako je določeno, da je v času med 22. in 6. uro naslednjega dne prepovedano opravljanje del, oziroma dejavnosti, ki zaradi hrupa motijo nočni mir in počitek v naseljih. In končno je z zakonom predpisana tudi dolžnost nadzora izvajanja tega zakona in na njegovi podlagi izhajajočih predpisov s strani republiških, kakor tudi občinskih organov sanitarne in urbanistične inšpekcije, inšpekcije za delo ter organov javne varnosti, vsakega v okviru svojega delovnega področja.

Prepričani smo, da je zahteva občanov za ukinitve nočne izmene in dela na izpraznjevanju banj z žilindrim žerjavom na nasipu upravičena. Prav tako pa smo tudi prepričani, da ta naša zahteva ne bi smela predstavljati za Železarno problema nemotenega obratovanja talilnic, ker bi s povečanjem števila potrebnih žilindrin banj, kakor tudi z navedbo znanega postopka, ki onemogoča nalepke v banjah, to neprijetnost lahko odstranila.

C. E.

TOZD Talilnice

39. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Za 39. redno sejo odbora, katero je sklical predsednik odbora Stanko Podobnik konec septembra, je bil predlagan naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, obravnava kadrovskega poročila za mesec avgust in premetitve ter razporeditve delavcev.

Predsednik odbora je najprej poročal o izvrševanju sklepov prejšnje seje in ugotovil, da so v večini uresničeni. V izvrševanju so le nekateri sklepi, ki se nanašajo na premetitve posameznih delavcev iz enega v drugi obrat v sestavi TOZD Talilnice, ali pa premetitve iz TOZD Talilnice v ostale TOZD v Železarni. O gibanju delovne sile je poročal kadrovski TOZD Talilnice Polde Lomovšek. Iz pregleda je razvidno, da so v mesecu avgustu sprejeli v TOZD Talilnice enajst delavcev, od tega devet novosprejetih, ki so pridobili lastnost delavca v TOZD, dva delavca pa sta bila sprejeta iz ostalih TOZD v okviru Železarne. TOZD Talilnice je v tem mesecu zapustilo 17 delavcev. Večji sprejem novih delavcev v tem mesecu se kaže zaradi obratovanja martinarne s petimi SM pečmi, in zato je bilo tudi v ta obrat dodeljenih največ delavcev.

Odbor je ugotovil, da je samovoljnega odhoda delavcev iz Železarne manj. Opazno je namreč, da je zaposlovanje novih delavcev podvrženo strožjim kriterijem in da je tudi samo zaposlovanje omejeno.

Odbor je bil tudi seznanjen, da so se v zadnjem času začele pojavljati pritožbe delavcev za varstvo pravice na izrečene disciplinske ukrepe. V bodoče bo potrebno več pozornosti nameniti ravno področju medsebojnih odnosov, ki jih nakazuje samoupravni sporazumi in zakon o združenem delu. V nadaljevanju so obravnavali premetitve in razporeditve posameznih delavcev, ki so jih predlagala obratovodstva TOZD Talilnice.

V obratu plavž so bili od zadnje seje odbora sprejeti trije novi delavci, ki so bili razporejeni na delovna mesta posluževalec tračkov I. faza, II. vodovodni instalater in iztresalet vagonov. Na drugo delovno mesto v tem obratu ni bil premeščen nihče. V martinarni je bilo sprejetih 14 novih delavcev, ki so bili razporejeni na naslednja delovna mesta: pomočnik pri SM peč, nakladalec starega železa, prevračalec vagončkov, III. jamski pomočnik in pomočnik pon-

vičarskega zidarja. V tem času je bilo v obratu deset premetstev delavcev na drugo delovno mesto.

V obratu elektro jeklarna so v tem času sprejeli enega delavca, premeščen ni bil nihče.

39. IN 40. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Na 39. redni seji odbora za gospodarstvo TOZD Talilnice, katero je sklical predsednik odbora Franc Golba konec meseca septembra, so člani, ob navzočnosti direktorja TOZD Talilnice Stanka Čopa, obravnavali poročilo o poslovanju v mesecu avgustu in septembru, potrdili program proizvodnje za mesec oktober, razpravljali o rezultatih izpleta v zadnjih mesecih, pregledali izvajanje akcijskega programa ter obravnavali pravilnik o pripravi investicijske dokumentacije.

Po tem, ko so bili člani seznanjeni s proizvodnimi in finančnimi rezultati zameseca avgust in september ter po potrditvi programa proizvodnje za mesec oktober, je odbor pregledal izvajanje nalog po akcijskem programu. V zvezi z izvajanjem nalog, je odbor naročil obratovodjem TOZD Talilnice, da še neizvršene točke uresniči in izvršijo v zadnjem tromesečju.

Odbor je v nadaljevanju seje obravnaval pravilnik o pripravi investicijske dokumentacije in ga priporočil delavskemu svetu TOZD Talilnice v potrditev.

To sejo je predsednik sklenil z obvestilom o možnostih preskrbe apnenice z apnencem iz Kamne gorice in iz Kresnice.

Za 40. sejo odbora, ki je bila 14. oktobra, je predsednik predlagal naslednji dnevni red:

- akcija TOZD Valjarne za boljše uspehe v IV. tromesečju,
- informacija o preskrbi apnenice z apnencem,
- predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana za leto 1977,
- predlogi za združevanje sredstev,
- odpis žerjavne proge v skladišču starega železa.

O akciji TOZD Valjarne za boljše uspehe v zadnjem tromesečju je navzoče seznanil direktor Stanko Čop. Za doseganje le-teh je odbor sprejel stališča, da bodo obrati

Tudi v obratu livarna je bil novov sprejet samo en delavec, izvedena pa je bila ena časna premetstev zaradi bolezenske odsotnosti.

Odbor je potrdil nekatere vloge za premetitve iz TOZD Talilnice v ostale TOZD v Železarni in obravnaval dve vloge za ponovni sprejem na delo v Železarno odnosno TOZD Talilnice.

Odbor je bil seznanjen tudi o izrečenem suspenzu delavcu iz obrata plavž in obveznem suspenzu, ki je bil izrečen delavcu iz obrata elektro jeklarna.

D. M.

Z namenom usklajenosti našega dela v prihodnjem letu, z izražanjem naših

PRIPOMBE

XII. POSLOVNA DEJAVNOST

XII. POSLOVNA DEJAVNOST

47. Poslovna dejavnost se nanaša na poslovanje kot celoto. Omenili smo že, da izgledi za leto 1977 niso najboljši. Zato bo naš cilj na ravni Železarne, izogniti se izgubi v obstoječih obratih, medtem ko je bila izguba v HV v prvem letu obratovanja planirana vnaprej in bo predvidoma pokrita s krediti ter povrnjena kasneje.

Osnovni cilji v letu 1977 pa bodo:

a) obdržati dohodek v primerjavi s poslovnimi sredstvi in zaposlenimi vsaj na enaki višini, kot je bil dosežen doslej;

b) doseči nenegativen poslovni rezultat brez upoštevanja nove HV;

c) obdržati likvidnost poslovanja.

Doseganje teh ciljev pa zavisi zlasti od:

a) krepitve samoupravnega odločanja, zlasti v ostvaritvi predvidenih sprememb v ekonomskih odnosih in organizaciji TOZD, pri čemer naj bo poseben poudarek na dohodkovni soodvisnosti med TOZD;

b) razvoja organizacije, organizacijskih metod in sprememb, ki v veliki meri vplivajo na uspešnost poslovanja;

c) zniževanje zalog materialov, polizdelkov, RD itd.;

d) motiviranje zaposlenih, zlasti v povezavi z dohodkom TOZD;

e) kadrovanja ustreznih kadrov zlasti za vodilna delovna mesta v TOZD.

Ustvarjeni dohodek bo znašal med 800–900 mio din. Bistveno se povečajo pogodbene obveznosti zaradi obresti na kredite, v manjši meri pa zakonske obveznosti in bruto OD. Prispevki za SIS naj bodo v vsoti enaki letošnjim, prispevki energetiki, transportu itd. naj se gibljejo v isti višini kot so določeni s srednjeročnim planom.

Tabela I

USTVARJANJE IN DELITEV DOHODKA (V MIO DIN)

	1974	1975	9 mes. 1976	Ocena 1976	Predlog plana 1977
Celotni dohodek	2.903,4	8.271,7	5.851,0	8252	9.930
Materialni stroški	2.108,7	7.244,6	5.117,1	7200	8.550
Amortizacija	288,4	352,5	245,3	330	510
Dohodek	506,3	674,6	488,6	722	870
Pogodbene obveznosti	59,3	69,1	65,6	90	200
Zakonske obveznosti	61,9	84,7	54,9	85	110
OD + ostali oseb. prejem.	311,7	400,1	354,6	480	560
Ostane dohodka	73,4	120,7	13,5	67	
Za poslovni sklad	29,4	61,2	13,5	15	
Za sklad skupne porabe	33,8	40,0		40	
Za rezervni sklad	10,1	11,0		12	
Za družb. službe – sporazumi		8,5			
Ostalo	0,1				

Tabela II

SKUPNA IN GOTOVA PROIZVODNJA V TONAH

	Proizvodnja 1975		Ocena 1976		Predlog plana 1977	
Obrat	Skupna	Gotova	Skupna	Gotova	Skupna	Gotova
1	2	3	4	5	6	7
Plavž	149.020		156.000		153.000	
Martinarna	330.153		314.000		330.000	
Elektro peč	182.709		185.000		190.000	
Livarna	1.852	691	1.860	1.860	1.860	1.860
Šamotarna	16.859	2.434	14.800	14.800		
TOZD TALILNICE	680.593	3.125	671.660	16.660	674.860	1.860
Bluming	443.738	14.185	440.000	7.000	448.000	2.000
Štekel	125.529	84.732	125.000	76.000	170.000	72.000
Valj. žice	111.952	32.869	116.000	40.000	100.000	24.000
Valj. profilov	34.207	2.294	30.000	1.600	25.000	
Valj. deb. ploč.	95.062	93.402	94.500	93.000	96.000	96.000
TOZD VALJARNE	810.488	227.482	805.500	217.600	839.000	194.000
Hladna valjarna	30.415	29.186	29.000	27.500	30.000	29.000
Žičarna	65.659	44.830	64.000	42.000	71.500	49.000
Profilarna	23.141	22.150	19.000	18.000	23.800	22.600
Podbojarna	539	539	400	400	800	800
Jeklovlek	22.357	22.328	18.600	18.600	18.500	18.500
Elektrodni obrat	17.153	17.063	17.800	17.800	18.500	18.500
– izd. mas					5.100	5.100
Željarna	12.300	12.247	11.000	11.000	12.200	12.200
TOZD PREDELAVA	171.564	148.343	159.800	135.300	180.400	155.700
Hl. valj. Bela			5.000	5.000	77.400	77.400
ŽELEZARNA	1.662.645	378.950	1.641.960	374.560	1.771.660	428.960

PRIPOMBE

PREDLOG ZA JAVNO RAZPRAVO

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O OSNOVAH PLANA ZA LETO 1977

Z namenom uskladitve našega dela v prihodnjem letu, z izražanjem naših interesov in s cilji čimbolj smotrnega koriščenja družbenih sredstev, se delavci Železarne sporazumemo za naslednje cilje, ki jih bomo dosegli in za poslovno politiko, ki jo bomo izvajali in ki bo okvir našim odločitvam in hotenjem v prihodnjem letu. S tem dokumentom začitujemo osnove, na katerih naj temelji podrobno izdelan samoupravni načrt za leto 1977 in ki naj omogočajo:

- uresničitev začitane poslovne politike,
 - uskladitev medsebojnih interesov,
 - zagotovitev optimalnega izkoriščanja obstoječih in novih zmogljivosti,
 - doseganje čim boljše kvalitete izdelkov in storitev,
 - zagotovitev rasti družbenega proizvoda, dohodka in osebnih dohodkov, povečanje tehnične produktivnosti, ekonomičnost in rentabilnost ter s tem vplivajo na povečanje ravni družbene produktivnosti,
 - zagotovitev stalnosti in socialne varnosti zaposlenih z izboljšanjem delovnih pogojev in družbenega standarda,
 - dograditev organizacije dela v smislu utrjevanja medsebojnih odnosov in v smislu izboljševanja poslovnih rezultatov,
 - zagotoviti zdravo okolje za življenje in delo vseh delavcev in občanov.
- Z namenom, da se zagotovi realizacija ciljev tega sporazuma se delavci Železarne sporazumemo o:

- prodajni dejavnosti,
- proizvodni dejavnosti,
- tehnološko razvojni in inovacijski dejavnosti,
- dejavnosti vzdrževanja, proizvodnje in potrošne energije ter transporta,
- nabavni dejavnosti,
- kadrovski dejavnosti,
- nagrajevanju,
- dejavnosti s področja organizacije,
- finančno-investicijski dejavnosti in
- skupni poslovni dejavnosti.

I. OPIS SEDANJEGA STANJA

1. Da lahko začitamo naše cilje in politiko v prihodnjem letu, moramo ugotoviti in analizirati stanje, v katerem se nahajamo. V tabeli I sta prikazana ustvarjanje in delitev dohodka, ki v sumarni obliki prikazujeta uspešnost poslovanja v letih 1974, 1975 in ocenjeno za leto 1976. Na osnovi v sporazumu izraženih ciljev in politike, je podana tudi okvirna planska ocena za leto 1977. V tabeli II je prikazana količina proizvodnje, od katere je v veliki meri odvisen ustvarjeni dohodek. Podana je zaenkrat okvirna ocena za plan leta 1977, obstaja pa možnost sprememb, odvisno od dokončnih pogojev.

Iz obeh tabel je razvidno, da ocenjeni rezultati v letu 1976 ne dosegajo poslovnih rezultatov v letu 1975. Razloge je treba iskati v težavah na tržišču, dvigu nabavnih cen in raznih obveznosti, ki so bile višje od dviga naših prodajnih cen, veliki preusmeritvi na izvoz, pa tudi v našem slabšem delu. V prihodnje računamo z izboljšanjem na teh področjih. Obenem pa vstopa v proizvodnjo hladna valjarna, ki bo v prvem letu zaradi uvajanja nove proizvodnje, poslovala s predvideno izgubo okrog 80 mio din. Pričenja se z odplačili kreditov, tako, da bomo le z velikimi naporii lahko premagali predvidene težave. Cilji in politika, za katere se dogovarjamo, so prvi dokaz naše pripravljenosti za boljše delo v letu 1977.

II. KLJUČNA PODROČJA DELA V LETU 1977

2. Glavna področja dejavnosti, na katera mora biti usmerjeno naše delovanje bodo predvsem:

- zadovoljitev potrošnikov naših izdelkov in storitev tako v pogledu kvalitete kot tudi rokov,
- dvig produktivnosti,
- tehnološki razvoj, tehnični razvoj in novatorstvo,
- čim boljše izkoriščanje razpoložljivih virov za zaposlovanje,
- razvoj kadrov,
- razvijanje motiviranja – nagrajevanje zaposlenih,
- čim hitrejša uvedba redne dejavnosti v hladni valjarni Bela,
- čim hitrejša usposobitev valjarne žice za proizvodnjo vložka za jeklovlek,
- posvetiti vso skrb optimalizaciji proizvodnje v valjarni bluming zaradi povečanih potreb po vložku, predvsem za predvideno novo proizvodnjo hladne valjarne Bela,
- utrjevanje nove samoupravne organiziranosti in dohodkovnih odnosov med TOZD.

III. PRODAJNA DEJAVNOST

3. Osnovni cilj prodaje bo, da zaključi naročila čim bliže postavljenemu planu tako po količini kot po asortimentu.

4. Večati izvoz tudi v letu 1977. Izvoz bo znašal okrog 200 mio din, kar bo skoraj četrtino več kot ga bomo dosegli v letu 1976. Od tega se predvideva, da bo dobra tretjina izvoza na konvertibilno področje.

Izdelki morajo pokriti vsaj svoje variabilne stroške, prodajne cene pa bodo predvidoma višje od doseženih v letu 1976.

V metalurški menjavi mora biti razmerje takšno, da omogoča vsaj isti rezultat kot nabava in prodaja na domačem trgu.

5. Prodajne cene naših izdelkov na domačem trgu bo potrebno spreminjati v povprečju vsaj toliko, kolikor se bodo spreminjale cene na strani nabave, za vhodne

(Nadaljevanje na 2. strani)

surovine, energijo, repromaterial in storitve. Ocenjeno je, da lahko računamo v prihodnjem letu z okrog 10 % povečanjem prodajnih cen, ki pa naj bi bilo različno za posamezne skupine izdelkov.

Podcenjeni so za zdaj zlasti hladno valjana pločevina, elektrode in žebli.

6. Prednost pri nakupu izdelkov imajo:

- lastne temeljne organizacije,
- kupci z dolgoročnimi pogodbami,
- kupci izdelkov, ki prinašajo največji dohodek.

7. Z ustreznim marketingom je potrebno povečati prodajo novih izdelkov zlasti podbojev in izdelkov hladne valjarne Bela.

8. Delati na tem, da se relativno poveča delež prodaje neposrednim potrošnikom, na račun prodaje grosistom. Potrebno pa se bo v večji meri povezovati s trgovino predvsem z namenom soudeležbe v končnem dohodku. Prav tako je potrebno širiti krog dolgoročnih pogodb.

IV. PROIZVODNA DEJAVNOST

9. Glavna cilja v proizvodnji bosta zlasti dvig storilnosti in znižanje proizvodnih stroškov.

10. Količina izdelkov ali storitev, upošteva tudi asortiman, se planira od 2 do 8 % višje od dosežene v letu 1976 povsod tam, kjer so razpoložljiva naročila, vsaj enako število zaposlenih kot v letu 1976 in kjer osnovna sredstva to dovoljujejo.

11. Izplene, ki v največji meri vplivajo na višino stroškov je treba normirati. Planirati je za 0,1 do 1 % višje kot bodo doseženi v letu 1976, v povprečju pa med 0,4 do 0,5 %. Isto velja tudi za vse ostale potroške.

12. Osnovna naloga proizvodnje pa je, da v kvalitetnem in rokovnem pogledu sledi naročilom, ki jih sprejme prodaja. Zato je potrebno dati več poudarka operativnemu planiranju in pripravi proizvodnje in izboljšati informacijske — odločitvene sisteme na tem področju.

V. TEHNOLOŠKO RAZVOJNA IN INOVACIJSKA DEJAVNOST

13. Večjo pozornost in več sredstev je v letu 1977 potrebno nameniti tehnološki in inovacijski dejavnosti. Osnovna naloga je doseči stabilizacijo kvalitete izdelkov, ki so že v našem proizvodnem programu.

14. V talilnicah bo težišče dela na izdelavi dinamo in nerjavnega jekla ter na osvajanju kvaliteten jekel.

15. V vročih valjarnah bo prav tako težišče na tehnologiji valjanja dinamo in nerjavnih trakov, na ogrevanju v globinskih pečeh in potisni peči, čiščenju polizdelkov, ogrevanju materiala v valjarni žice in valjarni debele pločevine.

16. Na področju hladne predelave bo težišče na predelavi dinamo jekla, jekla za globoki vlek in posebnih orodnih in konstrukcijskih jekel.

17. Raziskovalno delo pa bo usmerjeno tudi v osvajanje novih perspektivnih izdelkov. Večji pomen bo dan tudi kontroli kvalitete.

VI. DEJAVNOST VZDRŽEVANJA, PROIZVODNJE IN POTROŠNJE ENERGIJE TER TRANSPORTA

18. Glavne naloge na tem področju so vzdrževanje ustreznega delovnega stanja naprav, priprava ustreznih količin energije ter zadovoljivo nudenje transportnih storitev.

19. Z boljšo organizacijo in pripravo dela je potrebno prenesti težišče izvajanja enodnevnih remontov na področno vzdrževanje ter sprostiti zmogljivosti remontnih delavnic za delo na velikih remontih.

20. Zastoji kot posledica mehanskih in elektro okvar se morajo znižati. Več pozornosti je potrebno posvetiti odpravljanju šibkih točk na proizvodnih napravah. Z boljšo organizacijo in pripravo dela je potrebno skrajšati remonte ter povečati gibljivost specializiranih oddelkov v remontnih delavnicah.

21. Strojne delavnice povečajo proizvodnjo rezervnih delov in konstrukcij za 3 % napram letu 1976. Organizirati je treba vstopno kontrolo rezervnih delov ter osvojiti pripravo valjev za III. žilo v žični valjarni.

22. Energetski obrati morajo zagotoviti proizvodnim obratom kvalitetno energijo v količinah in času, ki omogočajo nemoteno obratovanje proizvodnih obratov.

Čim več energije je potrebno proizvesti na lastnih agregatih. Porabo energije je potrebno skupaj s potrošniki znižati za 2–5 % napram porabi v letu 1976.

23. V transportu je treba posebno pozornost posvetiti prevozu jekla iz jeklarne v valjarne ter iz valjarne žice v žičarno. Število transportnih ur na enoto proizvodnje je potrebno znižati. Transport bo pri sedanjem številu zaposlenih prevzel tudi vse dodatne obveze glede na novo hladno valjarno.

VII. NABAVNA DEJAVNOST

24. Čim več surovin in materialov, ki jih je v ustrezni kakovosti možno nabaviti doma, je potrebno kupiti pri domačih dobaviteljih. Pri tem pa kakovostni nivo ne sme pasti izpod že doseženega v zadnjih letih. Uvoz bo usmerjen predvsem v nakup polizdelkov za hladno valjarno Bela, pri rudi za plavže naj bi ostal delež uvoza isti kot v letu 1976.

Pri uvozu je potrebno krepiti metalurško menjavo, pri uvozu iz zahoda pa upoštevati tudi gibanje deviznih tečajev.

25. Preskrbi jeklarne s kvalitnim odpadkom posvetiti vso pozornost, pri čemer bo potrebno zaostri zahteve pri dobaviteljih jeklenega odpadka.

26. Pri nabavnih cenah surovin, repromateriala, energije in storitev poskušati doseči, da se ne bodo dvignile bolj kot prodajne cene naših izdelkov.

27. Skupaj s končnimi potrošniki je potrebno težiti k znižanju zalog, pa čeprav se s tem povečuje riziko poslovanja.

PRIPOMBE

PRIPOMBE

VIII. KADROVSKA DEJAVNOST

28. Povečanje števila zaposlenih je možno le do 1,2 % na stalež v letu 1976 in še to ob izpolnjevanju ostalih planiranih obvez. Povečanje naj gre predvsem na račun kvalificiranih in strokovnih delavcev.

29. Strukturo zaposlenih je potrebno izboljšati in v večji meri prilagoditi zahtevam delovnih mest.

30. Večjo pozornost in ustrezna sredstva bo potrebno nameniti delilnicam toplega obroka in jih pričeti urejati v obliki samopostrežnih delilnic.

31. Nadaljevati je potrebno s šolanjem ob delu in vanj vključiti tudi ves vodstveni kader, bodisi v okviru Železarne ali na šolanju izven nje. S politiko izobraževanja in štipendiranja kadrov stremeti, da uresničujemo cilje družbenega dogovora o kadrovski politiki pri odpravljanju razlik med zahtevano kadrovsko strukturo in dejansko. Skladno s tem in s srednjeročnim planom o dvigu izobrazbene-strokovne strukture zaposlenih se bo v letu 1977 izboljšala kadrovska struktura:

	Stanje 1976		Obveza za l. 1977	
	Štev.	%	Štev.	%
ozki profil 1	985	15,3	940	14,4
ozki profil 2	1.172	18,2	1.140	17,5
ozki profil 3	1.750	27,3	1.621	24,9
s poklicno šolo	1.630	25,3	1.712	26,5
s srednjo šolo	660	10,3	788	12,1
z višjo šolo	112	1,7	148	2,3
z visoko šolo	121	1,9	151	2,3
S k u p a j :	6.430		6.500	

32. Še naprej je potrebno zniževati fluktuacijo, tudi z izboljševanjem delovnih pogojev, ustrezno stanovanjsko gradnjo, ki naj zadrži dosednji trend.

33. Več pozornosti je potrebno posvetiti varstvu okolja, zlasti čiščenju odpadnih voda. Število enot onesnažitve v Savo je treba znižati za 30 %. V skladu s sanacijskim programom pričeti z deli na odpravevalnih napravah v jeklarni.

34. Manjša vlaganja nameniti za odpravljanje delovnih mest s težkimi fizičnimi pogoji dela.

35. Zadržati trend izgradnje družbenih stanovanj v višini 100–120 stanovanj. Pospeševati individualno gradnjo z namenskim posojilom pridobivanja novih stanovanjskih enot.

Za dosego navedenega cilja je potrebno zadržati sedanjo 9 %-no prispevno stopnjo za izgradnjo družbenih stanovanj in delež sklada skupne porabe za pospeševanje individualne gradnje.

36. Za neposredne in širše družbene potrebe se v letu 1977 formira sklad skupne porabe v višini 10 % planiranega OD. Delitev formiranega sklada naj bi bila že ustaljena po ključu: 55 % neposredne potrebe zaposlenih, 25 % družbeni standard in 20 % širše družbene potrebe.

IX. NAGRAJEVANJE

37. Višino osebnih dohodkov v prihodnjem letu je potrebno vezati za porast uspešnosti poslovanja. Realni osebni dohodki smejo porasti največ za dvig produktivnosti, pri nominalnih osebnih dohodkih pa je potrebno računati z 10 % povečanjem. V sistemu nagrajevanja je potrebno vključiti odvisnost od ustvarjenega dohodka temeljne organizacije.

38. Razpore med kategorizacijami je potrebno povečati ali zadržati na isti ravni. V prerazporeditvi OD je potrebno dati več pozornosti ključnim kvalificiranim delovnim mestom in delovnim mestom z večjo odgovornostjo in strokovnostjo.

X. DEJAVNOSTI S PODROČJA ORGANIZACIJE

39. V prihodnjem letu je potrebno uveljaviti reorganizacijo Železarne tako v samoupravnem kot poslovodno-izvajalnem pogledu. Potrebno je opraviti vsa dela v zvezi s tem in težiti k temu, da bo organizacija omogočala čim bolj neposredno upravljanje, ekonomsko uspešnost in organizacijsko učinkovitost.

40. V zvezi z reorganizacijo je potrebno vpeljati projektno-matrično organiziranost, začeti z ažuriranjem DM kot osnovo za sistematizacijo DM, ažurirati poslovne itd.

41. Potrebno je več pozornosti, šolanja in sredstev nameniti uvajanju in uporabi sodobnih organizacijskih metod ter razvijanju boljših informacijskih sistemov.

XI. FINANČNO INVESTICIJSKA DEJAVNOST

42. Prednost bo v prihodnje še vedno imelo ohranjanje likvidnosti, zlasti redno izplačevanje OD.

43. Amortizacije najbrž ne bo možno povečati preko minimalne. Če pa možnosti za to bodo, je potrebno amortizacijo zlasti zaradi potreb odplačevanja kreditov, povečati.

44. Razmerje med obstoječimi viri sredstev se ne sme bistveno spremeniti. To pomeni ohranjanje obstoječe višine kreditov, saj se poslovni sklad ne bo bistveno spremenil.

45. Potrebno je izpeljati vsaj nekatere investicije. Prednost imajo zaključitve obstoječih, pokrivanje podražitev, enostavna reprodukcija in investicije pa po nujnosti listi.

46. V sklad skupne porabe je potrebno že v planu vgraditi določeno rezervo.

(Nadaljevanje na 4. strani)

NALOGE SINDIKATOV PRI SPREMINJANJU SAMOUPRAVNIH ODNOSOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

nih razmerij, kot so predvidena z ustavo in z zakonom o združenem delu. V tem okviru je bistvenega pomena povečana in poglobljena aktivnost sindikalnih organizacij:

- v naporih za uveljavitev celovitega, nepretrganega (kontinuiranega) in istočasno planiranega razvoja v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in na vseh drugih samoupravnih ter družbenopolitičnih ravneh;

- v bitki za povečanje produktivnosti dela z dograjevanjem samoupravnega sporazumevanja in zlasti tudi sistemov delitve osebnih dohodkov po dejanskih rezultatih tekočega in minullega dela in z boljšo organizacijo dela, ustrežnejšimi kadrovskimi rešitvami, resnejšim spodbujanjem ustvarjalnosti, z množičnim izobraževanjem in usposabljanjem delavcev za delo in samoupravljanje;

- v akcijah za dosledno spoštovanje sprejetih družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih splošnih aktov in v prizadevanjih za uveljavljanje celotnega sistema samoupravnega sporazumevanja na temelju zakona o združenem delu;

- v najodločnejših naporih za vzpostavitev in uresničevanje prave družbenoekonomske vsebine in samoupravnega položaja temeljne organizacije združenega dela in v odgovornejšem ravnanju in bolj organiziranih naporih za njihovo pravilno samoupravno konstituiranje ter združevanje;

- v odločnih ukrepih, ki naj skladno z zakonom o združenem delu zagotovijo, da bodo delavci v sleherni temeljni organizaciji združenega dela in v drugih delovnih skupnostih obveščeni in to redno, pravočasno, resnično, popolnoma ter vsebinsko in oblikovno na dostopen način o vsem, kar je pomembnega za samoupravno odločanje.

Od vseh navedenih in drugih nalogah bodo sindikalne organizacije in organi morali ustvarjalno sodelovati tudi pri pripravljanju in sprejemanju novih samoupravnih splošnih aktov (samoupravnih sporazumov, statutov, pravilnikov, poslovnikov itd.) in bistveno prispevati k temu, da bo celotna samoupravna zakonodaja ob najširšem sodelovanju delavcev pravočasno in kakovostno usklajena z zakonom o združenem delu in z drugimi sistemskimi zakoni. Pri tem se bodo sindikalne organizacije oprle tudi na organizirano sodelovanje in pomoč klubov samoupravljalcev.

3.

V nadaljevanju akcije, ki je bila začeta z javno razpravo o osnutku zakona o združenem delu, naj bi se čimprej sestal v vsaki temeljni organizaciji združenega dela ali delovni skupnosti izvršni odbor osnovne organizacije sindikata in odbor za organizacijo javne razprave. Na skupni seji naj bi oba organa ocenila, kako so bile v njihovi organizaciji uresničene naloge, ki so bile predvidene v VI. in VII. točki načrta delovanja sindikatov v javni razpravi o osnutku zakona o združenem delu (priloga Delavske enotnosti »Sindikati« št. 4 z dne 17. 4. 1976). Če organa ugotovita, da delavci niso bili seznanjeni z osnutkom zakona o združenem delu, ali pa so bili z njim seznanjeni preveč pomanjkljivo, določita način in rok za odpravo te pomanjkljivosti, obenem pa predvidita nosilce te naloge.

Prav tako izvršni odbor osnovne organizacije sindikata in odbor za organizacijo javne razprave ugotovita, ali je bila pripravljena in med delavci obravnavana in sprejeta analiza samoupravnih razmer v njihovi organizaciji združenega dela, oziroma delovni skupnosti in ali je ta analiza vsebovala vse pomembnejše sestavine v skladu z omenjenim načrtom delovanja sindikatov v javni razpravi. Če analiza ni bila izdelana ali če je bila v bistvenih točkah pomanjkljiva, določita organa nosilce in rok za izdelavo, oziroma izpolnitev analize ter za njeno obravnavanje in sindikalnih oziroma samoupravnih skupinah ali na zboru delavcev.

Naloge iz prejšnjih dveh odstavkov je treba opraviti čimprej, najpozneje pa do začetka decembra 1976. leta.

Če v temeljni organizaciji združenega dela, oziroma v celotni skupnosti na podlagi analize samoupravnih razmer v smislu osnutka zakona o združenem delu še ni bil sprejet podroben operativni načrt za izpolnitev družbenoekonomskih odnosov, samoupravne organiziranosti in uresničevanja samoupravljanja, predlagata izvršni odbor osnovne organizacije sindikata in odbor za organizacijo javne razprave delavskemu svetu, naj takoj sprejme konkreten operativni načrt in v njem določi naloge, nosilce in

roke. Enako pobudo da tudi predsedstvo sindikalne konference delavskemu svetu delovne organizacije.

Odbor za organizacijo javne razprave nadaljuje s svojim delom, dokler delavski svet na sprejeto operativnega načrta iz prejšnjega odstavka, izvršni odbor osnovne organizacije sindikata pa praviloma ustanovi komisijo za samoupravljanje kot eno od oblik svojega delovanja pri uresničevanju zakona o združenem delu.

4.

Po sklepu konference Zveze sindikatov Slovenije naj vse osnovne organizacije sindikata, vse njihove konference v organizacijah združenega dela in vse občinske, medobčinske ter republiške organizacije in organi sindikatov in zveze sindikatov preverijo vsebino in obliko svoje aktivnosti. Pri tem naj z vso resnostjo, kritičnostjo in odgovornostjo ugotovijo svoje pomanjkljivosti pri uresničevanju sklepov 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije ter statutarnega dogovora o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov in zveze sindikatov v SR Sloveniji. V vseh sindikalnih organizacijah in organih so nujni odločni ukrepi za odpravo slabosti v vsebinskem, organizacijskem in kadrovskem pogledu. Posebej je treba kritično obravnavati uresničevanje sindikalnih delegatskih razmerij in delovanje sindikalnih delegatov od sindikalne skupine in izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata do vseh drugih ravni sindikalne organiziranosti.

Ugotovitve o delovanju in predlog ukrepov za odpravo ugotovljenih slabosti pripravijo izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata, predsedstva sindikalnih konferenc in izvršna telesa občinskih in republiških organov sindikatov in zveze sindikatov. Ugotovitve in predloge ukrepov predložijo izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata v oceno in sprejem članstvu sindikata na letnih skupščinah, ki bodo v decembru 1976 in v januarju 1977. leta. Izvršni organi sindikalnih konferenc in občinskih ter republiških vodstev sindikatov in zveze sindikatov pa predložijo ugotovitve o delovanju in predlog ukrepov v oceno in sprejem delegatsko sestavljenim sindikalnim vodstvom na letnih sejah, ki bodo prav tako v mesecu decembru 1976 in mesecu januarju 1977. leta.

5.

V skladu s sklepi konference Zveze sindikatov Slovenije je treba takoj začeti z organizirano akcijo za temeljito in konkretno usposobitev sindikalnih aktivistov za naloge, ki jih morajo opravljati sindikalne organizacije in njihovi organi pri uresničevanju zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov, družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov.

Program za množično izobraževanje sindikalnih aktivistov pripravi center RS ZSS za družbeno izobraževanje, ki do konca leta 1976 organizira tudi seminarje za predavatelje. Občinski sveti Zveze sindikatov Slovenije in občinski odbori sindikatov organizirajo v sodelovanju z delavskimi univerzami in s klubi samoupravljalcev seminarje v občinah in zagotovijo udeležbo vseh poverjenikov in drugih članov izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata, delegatov osnovnih organizacij v sindikalnih konferencah in drugih delegatov osnovnih organizacij sindikata.

Seminarji za sindikalne aktiviste morajo biti opravljeni v vseh občinah najpozneje do konca aprila 1977. leta.

6.

Po 22. členu statutarnega dogovora o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov v SR Sloveniji je treba opraviti letne skupščine osnovnih organizacij sindikata, ki jih sestavljajo vsi člani sindikata, najpozneje do konca januarja 1977. leta. V tem roku morajo biti končane tudi letne seje sindikalnih konferenc in organizacijah združenega dela in letne seje občinskih, medobčinskih in republiških vodstev sindikatov in zveze sindikatov.

Na letni skupščini je treba posebno pozornost posvetiti osnovnim vprašanjem delovanja osnovne organizacije sindikata, zlasti še vprašanjem v zvezi s stanjem samoupravljanja in nadaljnji ukrepi v smislu zakona o združenem delu, gospodarskim razmeram, ukrepom za uspešnejše gospodarjenje in razvojni usmeritvi za leto 1977, kadrovskim razmeram in drugim bistvenim problemom gospodarjenja, samoupravljanja in delovanja sindikata. Zato na letnih skupščinah osnovnih organizacij sindikata člani sindikata zlasti:

- obravnavajo poročilo o delovanju osnovne organizacije sindikata v minulem letu in sklepajo o njem;

- obravnavajo ugotovitve o stanju organiziranosti in delovanja in sprejmejo potrebne ukrepe v smislu 4. točke tega načrta;

- določijo letni delovni načrt osnovne organizacije sindikata za leto 1977;

- sprejmejo na podlagi poročila nadzornega odbora sklepni račun osnovne organizacije sindikata za leto 1976 in finančni načrt za leto 1977;

- obravnavajo druga vprašanja, ki so pomembna za razmere v temeljni organizaciji združenega dela ali v delovni skupnosti.

Izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata (v najmanjših osnovnih organizacijah pa predsednik, sekretar in blagajnik) se sestanejo vsaj mesec pred letno skupščino in se dogovorijo o pripravah ter razdelijo naloge (kdo bo pripravil poročilo, kdo letni delovni načrt, kdo bo opravil organizacijske in druge tehnične priprave itd.).

Smiselno enako je treba ravnati pri pripravi letnih sej sindikalnih konferenc in organizacij združenega dela in letnih sej sindikalnih vodstev v občinah, regiji in republiki.

7.

Medobčinski sveti Zveze sindikatov Slovenije, bodo do konca oktobra 1976. leta organizirali območna posvetovanja s predsedniki, podpredsedniki in sekretarji občinskih svetov Zveze sindikatov Slovenije, predsedniki, podpredsedniki in sekretarji občinskih organizacij sindikatov in s predsedniki komisij za samoupravljanje občinskih svetov zveze sindikatov in občinskih odborov sindikatov. Na teh posvetovanjih je potrebno z udeleženci obravnavati:

- gradivo konference Zveze sindikatov Slovenije (Delavska enotnost št. 38, 25. 9. 1976);

- informacijo o spremembah in dopolnitvah, ki so po predlogih iz javne razprave vključene v osnutek zakona o združenem delu;

(Nadaljevanje s 1. strani)

logijo, v višjo stopnjo finalizacije, v več vredni polfabrikat in končni produkt, kar bo pozitivno vplivalo na moderni razvoj strojne industrije, industrije bele tehnike, elektronske in avtomobilske industrije, na temelju doma izdelanega jekla.

Doseženi rezultati so plod raziskovalnega dela raziskovalcev na Metalurškem inštitutu, raziskovalnih oddelkov v delovnih organizacijah in metalurškega oddelka fakultete za naravoslovje in tehnologijo. Še več, pri pretežnem delu raziskovalnih nalog so doseženi rezultati rezultat usklajenega, skupnega dela raziskovalcev inštituta in delovnih organizacij, ozko vezanega na sodelovanje operativcev v proizvodnji.

Preobširno bi bilo, če bi hotel obnoviti vse, kar je bilo povedano o novih proizvodih, izboljšavah v kakovosti in rezultatih, ki prinašajo prihranke. Bežen pregled podatkov pokaže, da bi izračunana vrednost uspešnosti raziskovalnega dela za obravnavano obdobje večkrat presegla vložena sredstva.

Na strokovnem posvetovanju metalurgov v Portorožu je bilo nad 120 udeležencev. Zanimivo je to, da jih je bilo iz železarn 27, s področja barvne metalurgije 12, iz livarn sedem, predstavnikov Metalurškega inštituta, s tistimi vred, ki so skrbeli za organizacijo, je bilo 13, predstavnikov fakultete 11, s področja kovinske predelovalne industrije 15, štirje predstavniki raznih inštitucij in 25 udeležencev posvetovanja jugoslovanskih jeklarjev, ki so se posebej prijavili za obravnavo ulivanja jekla po konti postopku. Posvetovanja se je udeležilo tudi 12 strokovnjakov iz inozemstva.

Letošnje strokovno posvetovanje je bilo namenjeno predvsem temam o predelavi jekla, kar naj bi bil dodatni doprinos našim težnjam za zmanjšanje razkoraka med proizvodnjo in porabo jekla na ožjem gospodarskem področju. Petnajst zanimivih predavanj je v domala prežgani obliki obravnavalo problematiko predelave kovin, oziroma jekla. Med mnogimi vprašanji in mislimi, izrečenimi v razpravi, ter nakazanimi spoznanji in problemi, ki odpirajo nove naloge raziskovalcem, nam je nekaj ostalo še posebno v spominu. Prikaz sodobne tehnologije izdelave vijakov, proizvoda, ki ga srečujemo vsak dan in vsakem koraku, nam je lepo predložil, kakšna preoblikovanja mora doživeti jeklo, da dobi uporabno vrednost in da ima tudi tak enostaven proizvod svoje posebne, kakovostne zahteve.

- operativni načrt nadaljnjih sindikalnih akcij za spreminjanje samoupravnih razmer;

- priprave na letne skupščine osnovnih organizacij sindikata in na letne seje sindikalnih vodstev.

Namen teh posvetovanj je zagotoviti čimbolj učinkovito uresničevanje tega načrta, upoštevanje razmere v posamezni regiji.

8.

Občinski odbori sindikatov Slovenije bodo v prvi polovici novembra 1976. leta organizirali posvetovanja s predsedniki, podpredsedniki in sekretarji osnovnih organizacij sindikata ter sindikalnih konferenc. Na teh posvetovanjih bodo obravnavali:

- gradivo konference Zveze sindikatov Slovenije in temeljne ugotovitve konference zveze sindikatov v občinah;

- informacijo o spremembah in dopolnitvah, ki so po predlogih iz javne razprave vključene v osnutek zakona o združenem delu;

- operativni načrt nadaljnjih sindikalnih akcij za spreminjanje samoupravnih razmer, upoštevanje pri tem stanje in problematiko v posameznih samoupravnih okoljih;

- priprave na letne skupščine osnovnih organizacij sindikata in na letne seje sindikalnih vodstev.

Na posvetovanjih naj bi se dogovorili tudi za konkretne oblike pomoči občinskih vodstev sindikata osnovnim organizacijam sindikata.

Za dejavnosti, v katerih ni občinskih odborov sindikata, bodo občinski sveti Zveze sindikatov organizirali posvetovanja s funkcijarji osnovnih organizacij sindikata.

9.

Republiški odbori sindikatov Slovenije bodo neposredno pomagali občinskim odborom sindikatov in prek njih osnovnim organizacijam sindikata pri uresničevanju nalog iz tega operativnega načrta. V ta namen bodo dajali tudi usmeritve za posamezna vsebinska področja ures-

ničevanja zakona o združenem delu, še posebej v okviru velikih sistemov in glede dohodkovnih odnosov ter delitve dohodka po rezultatih dela.

Republiški odbori sindikatov Slovenije bodo pomagali tudi z usmeritvami za noveliranje samoupravne zakonodaje.

10.

Odbor sindikatov Slovenije za samoupravljanje in odbor sindikatov Slovenije za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov bosta za delovanje sindikatov pripravila (v sodelovanju z ustreznimi centri in sektorji RS ZSS) program z nosilci nalog in roki za temeljitejšo proučitev novega sistema samoupravnega sporazumevanja o dohodku in njegovi delitvi in delitvi osebnih dohodkov po rezultatih tekočega in minullega dela kot tudi sistema svobodne menjave dela in morebitnih drugih pripomočkov za delovanje sindikatov pri uresničevanju zakona o združenem delu.

Odbor sindikatov Slovenije za samoupravljanje bo spremljal uresničevanje tega načrta in opravljal potrebno usklajevanje v delovanju republiških organov sindikatov in zveze sindikatov.

11.

Ta operativni načrt je treba upoštevati tudi pri pripravljanju in sprejemanju letnih delovnih načrtov sindikalnih organizacij in organov za leto 1977, s tem da je potrebno v njih določiti konkretne naloge, nosilce in roke in upoštevati druge naloge v skladu s sklepi 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije.

Pri uresničevanju tega načrta in letnih delovnih načrtov se sindikalne organizacije in organi najtesneje povezujejo z organizacijami Zveze komunistov in zveze socialistične mladine, v občinah, regijah, republikah, ki pa usklajujejo svoja stališča in akcije v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva.

POSVETOVANJE STROKOVNJAKOV ČRNE IN BARVNE METALURGIJE . . .

(Nadaljevanje s 1. strani)

Strokovno posvetovanje slovenskih metalurgov ima že svoje posebno obeležje v tem, da na njem uporabniki potrjujejo program raziskovalnega dela za prihodnje leto. Predloge raziskovalnih nalog, kot načrta raziskovalnega dela za leto 1977, katerega sofinancira tudi raziskovalna skupnost Slovenije, obravnava najprej strokovna komisija za posamezna raziskovalna področja, potem gre na pregled in v selekcijo projekt-nemu svetu za konkretno panogo pri raziskovalni skupnosti in tako izbran spisak nalog mora biti predložen javni obravnavi. Letos je vseboval spisak 111 nalog, od tega za področje črne metalurgije 60 in še nadaljnjih pet s področja livarstva, za katere so direktno zainteresirane železarnice. Področje barvne metalurgije je zajelo 32 nalog in področje livarstva še 12.

V letošnjem programu je dvajset takih nalog, ki imajo pomen za vse tri slovenske železarnice in 11 nalog, pri katerih sta zainteresirani dve železarni. Če upoštevamo, da je v programu še 14 nalog, katere sofinancirajo delovne organizacije kovinske predelovalne področja in dobavitelji železarn, kar je v letošnjem programu prvič prisotno, potem vidimo, da je v programu nad polovico nalog, ki se financirajo skupno. Tak program dela je tudi sam po sebi dokaz usklajenosti in skupnega programiranja raziskovalnega dela v SOZD Slovenske železarnice ter pokriva tudi interese kovinske predelovalne industrije.

Posvetovanja jugoslovanskih jeklarjev o ulivanju jekla po konti postopku, prijavljenih je bilo 25 oseb, se je udeležilo nad 40 jeklarjev in drugih zainteresiranih. Predavanja je pripravilo podjetje Danieli, Butrio – Italija, ki je izdelovalec naprav za konti ulivanje jekla in ima pri gradnji teh naprav že dolgoletne izkušnje. Glavni predavatelj in osrednja osebnost strokovnega posvetovanja je bil tehnični direktor sektorja proizvodnje naprav za konti ulivanje firme Danieli g. inženir M. Croce.

V razpravi, ki se je nanašala predvsem na vprašanja vsakdanje prakse pri delu konti naprav, so spraševalci dobili vse odgovore. Odgovori so bili jasni, strokovni in rezultat izjemnih izkušenj. Nekaj odgovorov je prihranilo tudi dosti obširno področje že zasnovanih programov raziskav. Nekaj odgovorov je prispevek in pomoč pri uvajanju novih naprav v proizvodnjo in k reševanju vsakdanjih težav pri delu.

Za oceno uspešnosti posvetovanja jugoslovanskih jeklarjev so pokli-

cani pravzaprav predvsem udeleženci. Menim pa, da ne bo odveč, če ponovim izvešček misli, ki sem jih povedal ob zaključku tega posvetovanja. Da je bilo posvetovanje koristno in da aktualnost obravnavane teme najbolje potrjuje številna udeležba, predvsem zastopnikov vseh jugoslovanskih jeklarjev. Da so bila predavanja zanimiva, je dokaz živahna in obširna razprava. Kakovost predavateljev potrjuje to, da so dobili vsi razpravljalci na vsa postavljena vprašanja odgovore. S tem pa je bilo dano tudi zadoščenje organizatorju, da je bilo posvetovanje koristno za napredek in posodabljanje tehnologije v jugoslovanskih jeklarjih. Posvetovanje je tudi prispevek Slovenskih železarn k poglobljanju dobrih poslovnih odnosov med slovenskimi podjetji in podjetji Julijske krajine in Furlanije ter k osebnemu spoznavanju in sodelovanju med strokovnjaki obeh gospodarskih področij.

V soboto, dne 9. oktobra, se je odpeljal poln avtobus udeležencev še na ogled ene najnovejših naprav za konti ulivanje jekla v novi jeklarni Galtarosa v Verini – Italija.

Delovni program se je vsak dan odvijal od 9. do 13. ure in čez ter od 16. do 19. ure. Splošna ocena je, da je bilo posvetovanje koristno in uspešno. V času posvetovanja je bil, kot sestavni del programa, podan pregled uspešnosti raziskovalnega dela za obdobje 1974–1975 in načrt raziskovalnega dela za leto 1977. Udeležba na posvetovanju je bila zadovoljiva, čeprav bi morala biti številnejša, predvsem s kovinske predelovalnega področja. Pri boljšem obveščanju javnosti, kar bi bilo posebno pomembno za javno razpravo o programu raziskovalnega dela, bi bila verjetno udeležba večja. Obvezen razpis v dnevnem časopisu o javni razpravi je bil seveda objavljen.

Na posvetovanju so bili z uvodnim referatom o rezultatih raziskovalnega dela v obdobju 1974–1975 obveščani le prisotni. Naša družba odreja znanstveno raziskovalnemu delu poseben družbeni pomen, saj morajo biti rezultati znanstveno raziskovalnega dela osnova razvoja in planiranja v gospodarstvu. Prizadevati si moramo, da bomo našli tudi način in pota, da o rezultatih obvestimo širši krog gospodarskih in družbenopolitičnih dejavnikov. Smatramo tudi, da bi morali preko prisotnih predstavnikov samoupravnih organov najti pot, da bi o dogajanjih in rezultatih znanstveno raziskovalnega dela seznanili neposredne proizvajalce.

Milan Marolt

»Tudi vam moram še povedati, preden podpišete. Mi bomo iz vas izvlekli priznanje. Smrt, ta bo zadnja. Prej pa še hude muke,« ji je razlagal Reichmann. Njegov glas je imel tako hladen, preteč zvok, da je zadržala v strahu. »Drugo: če po tej podpisani izjavi vse priznate, je najmanj, kar vas bo doletelo, koncentracijsko taborišče. Ne bom vam govoril, kako je tam. Recimo, komaj usak drugi preživi. Imamo tri stopnje kazni. Vi boste dobili najhujšo, z najmanjšimi obroki hrane, s prav malo možnosti, da boste živeli več kot pol leta. Ovisno od vaše moči, zdravja. Kajti vi ne kažete volje za sodelovanje. Tajite! Torej ne zaslužite, da vam oprostimo in verjamemo, da ste bili zapeljani. Prepričan nasproti ste, prevzeti z boljše vistično, vindišarsko ideologijo. Za tako pa ni usmiljenja! Tudi vaš fant, Danči, ne pozna usmiljenja z nemškimi vojniki. Strelja jih. Ne prizna ujetnikov. Zakaj bi bili mi popustljivejši, ko predstavljamo zakonito oblast, oni pa so banda, banditi. Kakor hočete, podpišite ali se premislite. To vam povem,« je že kričal Reichmann, »priznali boste, pa če bomo morali uporabiti najhujše muke, ki jih poznamo.«

Saj hočem, imam dobre namene, te moči nimam, je mrmrala v sebi. Ne morem. Muk, bolečin, ne prenesem. Tudi živeti hočem. Saj se bom odkupila. Z nečim velikim, da le pridem iz te hiše, da bom spet prosta. Človek lahko deluje, če je prost. Še zmerom lahko koristi, dokler je živ.

»Mi na vašo častno besedo obljubite, da bom prosta, če povem vse, kar vem?« je vprašala, da bi se zadnjič preizkusila Reichmann. Slutila je, da to nima pravega pomena. Reichmann lahko stokrat prelomi obljubo. Ona bo v mukah vseeno priznala, tudi če jo bodo ustrelili. Zda je že vedela, da jo je bolečin še bolj strah kot smrti.

»Obljubil sem vam in to bo držalo,« je hlastno rekel Reichmann. Potem jo je zvit premeril in s povisanim glasom dodal: »Seveda, če boste povedali vse in ne boste skušali ničesar utajiti. Na to vas opozarjam. Če boste poskušali prikrivati, lagati, potem obljuba ne velja.«

Prikimala je, da bo povedala vse. Reichmann je poklical strojevisko, njej pa naročil naj počasi pripoveduje, kako je začela delovati, kako so ustanovili prvo organizacijo, kaj je napravila, koga je pridobila, koga ami, da ni naklonjen nemški oblasti.

Povedala je nekoliko po svoje. Gledala je v Reichmannov obraz in skušala ugotoviti nejevoljo, če bo posumil, da se oddaljuje od resnice. Kar dobro je sprejemal njeno pripoved. Kot bi vse verjel.

Začela je s tem, kako je kot nezakonski otrok občutila krivice ponižanja. To jo je pripeljalo v vrste komunistične mladine, kjer so obljubljali, da bodo krivice odpravili. Ni pozabila omeniti, kako je bila stara Jugoslavija zanič, kako ljudje niso marali srbske nadvlade, beograjske čaršije, podkupljivosti, slabega vodenja uprave, gospodarstva. V tem je videla izhod iz stisk, ki jih je občutila. Omenila je — to je bila

najhujša laž — da ni prišla v stik z nikomur, ki bi bil že takrat nemško usmerjen, da je doživela prihod nemških čet kot sovražno okupacijo. Potem je vpletla Mirana, ki se je zlasti po tem, ko so zaprli gimnazije, marljivo polotil dela med mladimi. Spoznala se je z Dančijem, ki je bil tudi v Skoju in ji je govoril, da mora pomagati.

Nekaj časa se je zbegana vrtela okrog tega, ponavljala misli, ker je preudarjala, če naj prizna, da je tipkala poročila, jih nekaj časa celo sama sestavljala, trosila. Rada bi povlekla v organizacijo Ano Marijo. Njej bi privoščila zapor, a s tem bi obremenjevala sebe. Miran ni izdal, Dančija ni bilo, mama in teta bosta molčali, Ana Marija, ki se vse bolj preveša na nemško stran, prav tako. O, izmuznila se boš jegulja. Samo zaradi maščevanja se ne bom obremenjevala. Premolčala je ta del delovanja in povedala, da jo je prišla pred tovarno čakati deklica in jo povabila na sestanek z Miranom.

Zda je se Reichmann prvič zganil. Nekaj je šaril med kupi map, potem pa potegnil iz map dvojico prijavnih kartončkov s fotografijami. Prepoznala je dekle. Pokazala je s prstom in Reichmann je pomenljivo dvignil obrvi. »O, ti mlada lisica. Ni priznala, sestra je vse prevzela nase. No, bomo že sporočili v koncentracijsko taborišče. Dobro, naprej.«

Pripovedovala je, kako ji je Miran povedal, da je postavljen za okrajnega sekretarja Osvobodilne fronte, jo povabil k sodelovanju. Pristala je, največ zaradi Dančija, ki je bil partizan. No, potem je raztrosila nekaj listkov, zbirala denar, nakazila za suknjo, čevlje, tudi nekaj zdravil, zlasti povojev. Omenila je, da je sodelovala z Jožekom, Vebletom, Cicom, Anico, Mirčem in Feliksom.

»Vsa imena,« je trdo pristavil Reichmann.

Povedala je še za Marico. Nevenko in Božo, ki sta ji dajali samo denar in nakazila. Skoraj bi se za rekla in povedala za Barbko, dekle od Lepenškovega, ki je bil z Gašperjem pri stebru. Polila jo je rdečica, komaj je držala vrtajoči Reichmannov pogled, da se ni povsem izdala. Omenila je še zadnje vabilo, ko sta šli z Anico na razgovor s Planino. Bili sta prepričani, da se bosta srečala s fantoma. Opisala je dekle, ni se mogla spomniti imena, ne posebnih znakov, v kar je silil Reichmann. S tem je hotela končati, ko je Reichmann užaljeno porasel in rekel: »Pa sestanek z moškimi, ko ste jih nagovarjali, da morajo zbirati orožje, oditi k banditom?«

Zda je se trudila, da bi se spomnila prav vsake nadrobnosti. Ta sestanek je bil že izdan. Nova, huda obremenitev. Ne smejo jo dobiti na laži.

Reichmann je bil naposled zadovoljen. Podpisala je zapisnik, potlej pa ji je naročil, naj gre s stražarjem na policijsko postajo, kjer naj skrbno pregleda vse prijave kartončke. Prepoznati mora dekle, ki jo je povabila na sestanek s Planino. Če bi podvomila, da ni našla prave, mora izločiti vse, ki so sumljive. V tem pa ne sme biti napake, kajti, če bodo aretirali napačne, se bo prava morda odločila, da zbeži.

Že popoldne je odkrila sliko dekleta, ki jo je prišla iskat. A tako zanimivo je bilo prekladati kartončke, gledati obraze, da je rekla stražarju, da bo še preverila, če se ni premotila in bo pregledala vse fotografije.

Bila je prepričana, da jo bodo zvečer odpeljali v ječo, ampak stražar jo je odpeljal v klet. V Suzanino veliko začudenje ji je pokazal stranišče, omenil, da se ga lahko posluži. Vrat pa ni zaklenil.

Zbežati vseeno ne bi mogla. Pred hišo je bil stražar, velik, teman policijski pes, ki bi že sam zadostoval, da ne bi upala mimo njega. Vendar so odklenjena vrata znak, da obljuba velja in jo ne bodo ustrelili. Predvsem pa je ne bodo mučili. Umrla bi še, si je dopovedovala, le muk ne prenesem.

Povedala sem pa le toliko, kolikor je bilo nujno, je premišljala, da bi pregnala slabo vest. Nekoliko več, kot so vedeli. Ne pa vsega. Nisem izdajalka, nisem hotela razbiti organizacije. Nekoliko sem jo oslabila. Za troje deklet, nič več. Bodo pač dobili druge. Fantje so bili izdani, orožja niso dobili, to zanesljivo ni celotna organizacija. Slutila je, da ji Miran ni povsem zaupal. Zda je to vedela. Okrajni sekretar, rojak, ni mogel graditi organizacije samo na njej. Pa tako si je želela. Zda bi bilo prav hudo, najhujše. Vse bi razbila. Tako so pač odkrili njen del. Ampak kako so odkrili? Kako so mogli vedeti, s kom sodeluje, da so Jožeka, Vebleta, Cica, Mirča in Feliksa zaprli, še preden so jo upraščali, kdo so njeni sodelavci. Za Anico razume, a za druge, ne more. Edino, če je nekdo od fantov izdal že prej. To, to, izdal je nekdo. Jožek in Veblo nista. Lahko bi Cico, ta ni bil posebno trden. Mirč in Feliks pa sta cinika, pustolovca, obešenjaka. Ta dva sta čvekala, se hvalila, na gestapu so ju privili, pa sta obljubila sodelovanje. Ko sta ugotovila, da ne moreta naprej, da jim ne zaupa, ne razkrije mreže, sta ciknila. No, to sta povedala že prej. Zato so njo gestapovci opazovali in ugotovili, da z Anico odhajata. To je sprožilo aretacijo. Natanko tako je bilo.

Zda, ko je bilo vse razumljivo, logično, je bila mirnejša. Nisem se odlikovala, proslavila, a tudi ne prehudu umazala. Eden od slabštev, ki je hotel dobro, veliko, a je moral ugotoviti, da tega ne zmore. Človek ima meje preko katerih ne more. Naj si še tako prigrvarja, kak bo, kak želi postati, naposled, v najtežjem trenutku se zmerom pokaže njegova resnična podoba in vrednot. Pač ni rojena za junakinjo. Poskusila je vse, a ni zmogla.

Najprijetneje je bilo tako premišljati, si iskati zmerom nova dokazila, kako jo je zmoglo nekaj, močnejše od njenega prepričanja in volje. Še nekaj je v nji, kar jo v težkih trenutkih obvladuje. Tega ne bo mogla premagati; ona že ne. Prav škoda, da tega ni prej spoznala. Prihranila bi si veliko bridkosti. Ampak kar se je zgodilo, tega ne more spremeniti. Sprijazniti se mora s porazom, živeti z njim, kot mora vsak prenašati svoje tegobe. Do smrti. Natanko do smrti.

Hudo je bilo pri soočenjih. Anica ni tajila in je vse priznala. Tudi Cico ni bil trmast. Dalj sta se upirala Mirč in Feliks. Marica, Nevenka in Božo, so sprva tajile, a kmalu vse priznale. Skoraj dva tedna se je upiral Veblo, potlej pa priznal samo to, da je bil na sestanku in je dal Suzani nekaj nemških mark in odrezkov za nakazila.

(se nadaljuje)

Z naročjem sena se je spustil na dvorišče in šel v hišo. Steklenico z žganjem je najprej odprl zase. Moral je pomiriti vznemirjenost in najti rešitev, da bo tudi prek te brvi prišel brez spodrslijav. Majski bo morda res pripeljal partizane, zato mora pohiteti, da se znebi vsaj Medveda. To je poglavitno. Saj res — podnevi jih ne bo. Do večera ima torej proste roke in zagotovljeno varnost. Menda se ne bo vmešal kdo drug.

V kakšni zagati se je znašel, se je šele zdaj zavedel. Sinočnji dogodek ga je pošteno prestrašil, pravo nevarnost pa je začutil šele zdaj. Zato je še enkrat nagnil steklenico in je ni dolgo odtrgal od ust. Čutil je, da ga žganje pomirja in kako mu spet raste zaupanje vase.

S steklenico v rokah se je zbrano vzravnal in že vedel, kaj mora storiti. Resnično mu bo pomagal, o tem pa potem obvestil obe strani! Pasti mora več muh hkrati! Sum bo zadel gostilničarja! Ali kogarkoli že!

Tako se je odločil tudi zaradi Majskega, ki je morda res prišel v bataljon.

S steklenico in z obvezami, zavitimi v rjuho, potisnjeno v koš, se je vrnil na pod k ranjencu.

Tretji Filipov sosed je bil kmet Ravnikovec. Filip je že večkrat tudi njega poskušal pritegniti v svoj krog, pa mu ni prišel blizu. Nihče ni prav vedel, za koga je, kajti na zunaj je bil videti čudaški, vase zaprt človek, ki ni nikomur zaupal. Se posebno nerad pa se je družil s Filipom, ki se mu je zdel vetrnjaški, posmehljiv in premalo delaven.

Tudi tega molčečega in previdnega možakarja je večerni nemir pretresel in mu ukradel noč. Zjutraj, ko je videl in slišal, kaj se je zgodilo, je bil ves iz sebe. Nihče ni pomislil, da ga je smrt partizanov prizadela in ganila. A tega drugim ni kazal. Čustva je vedno skrival. Bil je med prvimi, ki je videl mrtve partizane, kajti vstajal je zgodaj.

Le za nekaj trenutkov se je ustavil ob njih, potem pa se je skrušeno vrnil domov. Dela je imel čez glavo, a nič pravega ni mogel storiti.

Nato si je dal opraviti okoli kozolca, da bi pregnal žalost in strah; mir je skušal najti na vrtu, pa spet v hlevu, a nikjer ni našel obzanka. Potem se je spet vrnil h kozolcu, da bi popravil dve, tri late.

Tam ga je presenetil njegov petnajstletni sin Janko, mu nekaj kazal z roko in zmešano govoril:

— Oče, kri! Tu, tu!

Ravnikovec je zasutlil, za kaj gre in je fanta takoj opozoril:

— Tiše. Kaj pa govoriš?

Pri tem je pogledal naokoli, če ju morda kdo ne opazuje. Janko mu je potem povedal, da je zgoraj, tik ob grmu, našel krvave madeže, ki kažejo proti vasi ali nasprotno.

Takoj sta oba vedela, da mora biti to povezano s sinočnjim streljanjem. Zda sta molče ogledovala tla in sin je vprašujoče zrl v očee.

IVAN JAN

73

MRTVI NE LAŽEJO

ta. Fant je bil radoveden in mu strah ni bil dosti mar, Ravnikovec pa bi se najraje ognil vsemu. Brskati to jutro tod okoli, ni bila igračka. Kar naprej so se mu vsiljevali tisti trije mrtvi partizani.

Trdo je prijel fanta za rame, ga obrnil proti domu in rekel:

— Pojdi!

Janko je mislil, da se oče tudi zdaj noče vtikati v te reči, da se je ustrašil kakor drugi. On pa je že videl ranjenega partizana. Pri hiši pa je proti sinovemu pričakovanju odločil:

— Vzemij grablje, jaz bom sekiro! Morava ugotoviti kaj je s tisto krvjo. A bodi previden, lahko srečava Nemce!

Ravnikovec je dolgo ni pokazal take odločnosti. Ni se mogel znebiti prizora z mrtvimi partizani. Poprej se ni hotel riniti med take, kot je bil Filip. Govorjenje o hitrem koncu in zmagah se mu je zdelo vse prenačljeno. To se mu je vsiljevalo kot nekaj nepremišljenega in neresnega, vojska in vojskovanje pa je bilo zanj trda in resna, predvsem pa vsiljena in nepotrebna zadeva. Vendar je videl že dosti mrtvih. V Galiciji, v Karpatih so padale cele čete. Mrtvi in ranjeni so bili taka vsakdanjost, da je bilo čudno, če kak dan ni nobeden padel. Tedaj je bilo tako. In vsak je moral delati, kar so mu zapovedali. Če ga je tisti dan čakala smrt, prava reč. Eden več ali manj, to ni nikogar preveč prizadelo.

Zda pa je čisto drugače. Vsak se je moral odločiti sam, do kakšne meje se bo izpostavljati. Nekako tako je ta čas doumel Ravnikovec. In to mu je bilo pri vsej nevarnosti vendarle najbolj všeč. To ga je tudi premaknilo. Še nikoli v življenju ni nikomur skrivil lasu na glavi, niti enkrat ni nesel v usta na tuj račun, zdaj pa je moral nekaj storiti. Kaj, se mu je ponujalo samo od sebe. Tveganje se mu je zdelo razumljivo.

Ko sta iskala sledove, nista hodila skupaj. Nekaj časa je rdeče kaplje odkrival sin, potem spet oče. Vrsta neenakomerno razsutih rdečih cvetov ju je pripeljala do Filipovega hleva in k zadnjim vratom, ki so čez most držala na pod. Filipa ni bilo videti nikjer. Če bi ju kdo vprašal, kaj počneta na tujem dvorišču, bi se že izgovorila. Bi pogledala na skedenj ali ne? Nekaj časa sta se še zadrževala za hlevom, potem pa je oče rekel:

— Pogledj naokoli, če naju kdo opazuje!

Fant se je kmalu vrnil, nikjer ni bilo čutiti nikogar.

Ravnikovec je znal odpreti skedenjska vrata. Znašla sta se na podo. Tja so ju prignali sledovi. Tu nekje so izginili, in ranjenec, če morda ni že mrtev, mora biti nekje tu!

(SE NADALJUJE)

OKTOBER V TUNIZIJI

Končno pa smo prišli v Tunizijo zaradi kopanja, smo se otepali mamljivih in priprljivih ponudb razočaranega vodnika.

SVETO MESTO KAIROUVAN

Ogled 85 km oddaljenega Kairouana sodi v redni program turističnih izletov, denimo, tako kot Postojna, Bled ali Prilivska jezera za turiste v Sloveniji. Kairouan je največje mohamedansko sveto mesto v Afriki in tretje v islamskem svetu sploh. Pred njim sta še bolj svetaini pomembna Meka v Saudovi Arabiji in Jeruzalem. Osrednja zanimivost tega starodavnega mesta je velika mošeja, ki jo je 670. leta zgradil znameniti arabski arhitekt in islamski velmož Sidi Okba. Ta ogromni objekt iz surove rjave opeke je grajen v značilnem bizantinsko-mavarskem slogu, ki mu zlepa ni para v islamskem svetu. Že 30 let pozneje so morali zaradi množice vernikov, ki so se takrat hodili priklanjati Alahu, mošejo razširiti, da je dobila današnji obseg. Skozi vso burno zgodovino je odigrala, tako kot tudi samo mesto, izreden, ne samo verski, marveč tudi družbeni in kulturni pomen. Pravoverni muslimani so jo čuvali kot največje svetinjo. Zadnjikrat so jo obnovljali v 9. stoletju pod emirjem Ziyadom Allahom, ko je dobila podobo, kakršno ima še danes.

Posebnost notranjosti te veličastne zgradbe so ogromne obokane molilnice z vitkimi stebri, da je na prvi pogled podobna krščanski baziliki. Po gradbenih prvinah, posebno, če se upo-

števa čas, v katerem so jo zgradili, prekaša vse podobne objekte. Graditelji so enako vseče uporabljali les, kamen, opeko in marmor in dosegli zavidljivo skladnost in presenetljivo statiko. Kljub številnim prezidavam in zobu časa, noben izvirni gradbeni element ni poškodovan. Toliko bolj občudovanja vredna je domišljija graditeljev, ker so dosegli razen izjemno estetsko oblikovanje videza hkrati tudi trdnost stavbe.

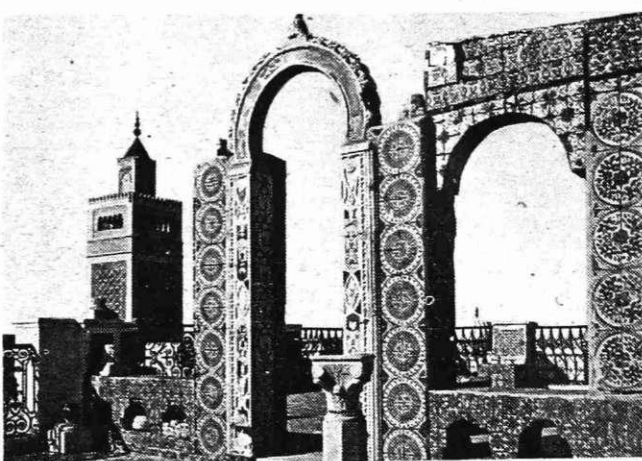
Turistom je v Kairouanu na voljo tudi ogled aglabitskih bazenov iz devetega stoletja, starodavne in še vedno produktivne delavnice znamenitih kairouanskih preprog ter ne nazadnje živahni suk, kjer se kar tare izletnikov in muslimanskih romarjev. Vsakdo si mora seveda kupiti vsaj Hazreti Fatimo — obesek v obliki roke muslimanske svetnice Fatime, ki je bila hči preroka Muhameda in menda edina ženska, ki jo častijo v Islamu. Obeske izdelujejo večji rokodelci filigrani, pa tudi zlatarji v zlatu in srebru. Teh je v izobilju v vsakem suku in prodajalni spominkov.

Vse turistične skupine ponavadi v povratku iz Kairouana obiščejo še rojstno mesto predsednika Tunizije Habiba Burgibe, znameniti Monastir z velikim samostanom in predsednikovo rezidenco ter Sousses, drugo mesto južno od Hammameta, ki je pobrateno tudi z Ljubljano. V Monastiru je tudi vabljiva turistična točka obnovljena trdnjava Ribat, ki je bila nekoč središče vernikov, danes pa je spremenjena v muzej. Sousses je tretja največja luka v Tuniziji, mesto samo pa zanimivo zaradi dveh različnih delov, ki si po izgledu in življenju v njem tako očitno nasprotujeta kot le malo kje. Stari del z medino in sukum je vsaj 100 let za novejšim, kjer je sodobno urejeno organizirano naselje z najboljšimi luksuznimi hoteli, širokimi avenijami, parki bazeni in plažami.

V nekaj borih urah povrhu tega pa še v neznosni vročini, si je težko vse to ogledati. Kot vedno na izletih, se vsakemu najprej mudi v gostišče na hladno pijačo in v nakup, kar pa je najbolj zamudno. Le kaj, za vraga, ljudje z denarjem hodijo na izlete v skupinah, če jim je edini cilj, da čimveč nakupijo pri

tem pa na jezo vseh, ki morajo čakati, zamujajo in tako pokvarijo vselej lepo načrtovan program. Kot po pravilu so to ženske, ki so navajene izbirati in izbirati, ne zavedajoč se, da niso v ljubljanski Nami ali kranjskem Globusu in da jih skupina čaka v vročem avtobusu. Takšnih je bilo in jih najbrž bo na vseh skupinskih izletih, zato je že vnaprej treba računati, da nikoli ne boste videli tistega, kar vam obljubljajo vodniki. Nerazložljiva hladnokrvnost grešnikov in grešnic, ki so zamujali, je bila zato upravičeno predmet razprav in zbadljiv naših sindikalistov iz Banja Luke, a vse skupaj ni dosti zaleglo.

(SE NADALJUJE)



Tunis

AKTUALNOSTI IZ JESENIŠKE OBČINE

PRIPRAVE ZA GRADNJO ŠOLSKEGA CENTRA PLAVŽ

Gradbeni odbor šolskega centra Plavž je imel skupno sejo z ocenjevalnimi komisijama idejnih načrtov bodočega šolskega centra. Obe komisiji, ki ju je predhodno imenoval gradbeni odbor, sta opravili delo in podali na razširjeni seji poročila. Vendar pa doslej nista podala svojih poročil oba zunanja sodelavca, ki ju je imenoval gradbeni odbor. To sta arhitekta Milivoj Lapuh in Mitja Jernej iz Ljubljane.

Predsednik skupne ocenjevalne komisije in komisije za oceno gradbenega področja investicije Boris Bregant je obvestil prisotne, da je komisija ocenila po enotnih kriterijih vse tri izdelane idejne projekte. Po teh kriterijih je dobil najvišje število točk idejni projekt, ki ga je izdelalo splošno gradbeno podjetje Projekt Kranj. Prisodilo so mu 407 točk. Za njim se je uvrstil projekt zavoda za urbanizem Bled, ki so mu prisodili 366 točk. Na zadnje mesto pa se je uvrstil idejni projekt, ki ga je izdelalo splošno gradbeno podjetje Sava Jesenice. Njihov projekt je bil ocenjen le s 177 točkami.

Do podobnih zaključkov je prišla tudi komisija, ki je ocenjevala funkcionalnost in normativni del investicije. To komisijo je vodil profesor Lado Brišar. Komisija je prisodila idejnemu projektu, ki ga je izdelalo splošno gradbeno podjetje Projekt Kranj, 184 točk, projektu zavoda za urbanizem Bled 160 točk in projektu splošnega gradbenega podjetja Sava Jesenice 78 točk.

Na tej osnovi so soglasno odločili, da idejni projekt šolskega centra Plavž, ki so ga izdelali pri splošnem gradbenem podjetju Projekt v Kranju, najbolj ustreza osnovni razporeditvi posameznih stavb, funkcionalnosti in gradbeni izvedbi ter s tem naročniškemu namenu.

Končno odločitev in izbiro najboljše idejnega načrta bo ocenjevalna komisija lahko dokončno opredelila, ko bo obravnavala še oceni obeh zunanjih sodelavcev, arhitektov Lapuha in Jernejca. Če bo potrebno idejni projekt skriti, so se na seji odločili, da bodo to storili na idejnem projektu, ki ga je izdelalo splošno gradbeno podjetje Projekt Kranj. Poleg tega bo biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje izdelal oceno skladnosti idejnih projektov z zazidalnim načrtom. Pri naročilu glavnega projekta bodo upoštevali vse pripombe komisij, investitorja, republiške izobraževalne skupnosti in pripombe, podane v javni razpravi in ob razgrnitvi načrtov. Tako mora biti končna ocena idejnih projektov izdelana do konca meseca, nato pa bo steklo delo pri programu dokončnega načrta za šolski center Plavž.

Gradbeni odbor za izgradnjo šolskega centra Plavž bo, v skladu z odlokom o samopriskrbi, pripravil poročilo skupščini občine, izobraževalni skupnosti in občinski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva.

KRAJEVNA SKUPNOST SAVA O ORGANIZACIJI ZAVAROVALNIŠTVA

V krajevni skupnosti Sava so, skupaj z družbenopolitičnimi organizacijami, razpravljali o bodoči organizaciji zavarovalne skupnosti. Pregledali so akcijski program za sprejem samoupravnega sporazuma ter sprejeli nekaj pripomb in dopolnitev, ki so jih sporočili organom, ki pripravljajo bodočo organizacijo zavarovalne skupnosti.

Posebej so poudarili, da morajo na Jesenicah ostati vse tiste službe zavarovalne skupnosti, ki imajo neposreden stik z zavarovanci, kar pomeni, da je treba službe zavarovalne skupnosti približati zavarovancem, ne pa jih od njih oddaljevati v regionalna središča.

Konferenca upravljalcev v občini ima po predlaganih besedilih pomembno vlogo, zato naj bi se preoblikovala v skupščino upravljalcev, ki bi zagotavljala večjo informiranost, več pravic poslovanja skupnosti v občini, kjer skupščina deluje, in več vpliva na odločitve pri poslovanju.

Strokovne službe bo v bodoče treba organizirati, tako da bodo vodeni vsi obračuni po občinah, število zaposlenih pa se ne bi smelo povečati.

Dopolnila in predlogi, ki so jih v razpravi o organizaciji zavarovalništva sprejeli na krajevni skupnosti Sava, gredo v smer, ki naj bi približala zavarovalno službo zavarovancem, in še zlasti za vpliv in samoupravno organiziranje, s pomočjo katerega naj bi bili zavarovanci čim bolj obveščeni o poslo-

vanju zavarovalne skupnosti, poleg tega pa naj bi imeli čim več vpliva na gospodarjenje s sredstvi zavarovalne skupnosti.

CEPLJENJE PROTI GRIPI

Kakor vsako leto, bo združeni zdravstveni dom Jesenice tudi letos organiziral v jesensko-zimskem obdobju cepljenje proti gripi. Cepljenje v letošnjem letu je še prav posebno pomembno zato, ker obstaja potencialna možnost epidemije z virusom A New Jersey, ki je podoben in soroden virusu, ki je v letih 1918 in 1919 povzročil tako imenovano špansko gripo. Pojav tega virusa bi imel zelo resne posledice, zato je svetovna zdravstvena organizacija sprejela posebna priporočila, da bi do epidemije ne prišlo, če pa bi že prišlo, pa naj bi bila v čim manjšem obsegu.

Dosedanje izkušnje v socialistični republiki Sloveniji kažejo, da zagotavlja cepljenje določeno stopnjo osebne in kolektivne zaštite pred boleznijo. Zato ima poleg preventivno zdravstvenega tudi velik gospodarski pomen, saj bi v primeru epidemije morali računati z izgubo velikega števila delovnih dni, kar bi imelo neugodne gospodarske posledice. Da bi epidemijo preprečili, mora biti cepljenje čim bolj množično, saj je kolektivna zaščita odvisna od tega, kolikšen odstotek prebivalstva je cepljen. Če bo cepljenih 80 odstotkov ljudi, je pričakovati, da bo polovica prebivalstva zaščiten proti gripi. Zato breme odgovornosti za zaščito prebivalstva ni samo stvar zdravstvenih organov in služb, temveč vseh odgovornih dejavnikov v delovnih organizacijah.

Cepljeni bodo otroci, od 7. leta starosti dalje, in odrasli. Še zlasti naj bi bilo cepljeno čim večje število zaposlenih. Vsakdo naj bi bil cepljen dvakrat, med prvim in drugim cepljenjem pa mora miniti mesec dni. Takšen je način cepljenja z mrtvim cepivom. Na voljo pa je tudi živo cepivo. Tisti, ki bi se cepili z živim cepivom, pa morajo biti cepljeni trikrat, v presledku 14 dni.

Cena za dvakratno cepljenje z mrtvim cepivom bo znašala 34 dinarjev, enako za otroke in odrasle, cena za trikratno cepljenje z živim cepivom pa bo znašala za odrasle 42, za otroke pa 22 dinarjev. Ker se regionalna zdravstvena skupnost Kranj zaveda pomena cepljenja proti gripi, čeprav spada to cepljenje med neobvezne zdravstvene akcije, bo prispevala polovico stroškov, tako da bo cena cepljenja z mrtvim cepivom 17 dinarjev, z živim pa 21 dinarjev. Večina delovnih organizacij v občinah Jesenice in Radovljica pa bo verjetno, tako kakor pretekla leta, sklenila, da bo plačala drugo polovico stroškov, tako da bo v večini primerov cepljenje za zaposlene delavce brezplačno.

SKLEPI KS SZDL PODMEŽAKLJA

Delegati krajevne konference SZDL Podmežaklja, ki so se pred tednom dni sestali na svoji 5. seji, so sklepali o pomoči Posočju ter se seznanili s položajem slovenske manjšine v Avstriji in s potekom akcije vpisa posojila za ceste.

Delegati konference so se najprej seznanili s posledicami potresa v Posočju. Ker krajevna organizacija SZDL Podmežaklja nima na razpolago dovolj sredstev, so delegati sklenili, da se zaenkrat odpovedujejo nakupu prapora ter ta sredstva (2.500 dinarjev) namenijo kot solidarnostno pomoč prizadetim v Posočju. Samoupravnim organom krajevne skupnosti Podmežaklja pa predlagajo, da tudi sprejmejo ustrezen sklep o pomoči Posočju.

Krajevna konferenca se je seznanila s položajem slovenske manjšine v Avstriji ter ugotovila, da lahko vsak posameznik prispeva k uveljavljanju slovenske manjšine tako, da na Koroškem dosledno govori slovensko.

Pregled poteka akcije vpisa posojila za ceste je podal predsednik ustrezne komisije pri svetu krajevne skupnosti Podmežaklja Anton KLI-

NAR. Konferenca je priporočila komisiji, da poskuša pridobiti vpisnike posojila še med ostalo polovico obrtnikov, ki posojila doslej še niso vpisali.

Na koncu se je pa se je konferenca seznanila tudi s potekom in sklepi seminarja, ki je bil pred kratkim organiziran za predstavnike krajevnih konferenc SZDL in samoupravnih organov krajevnih skupnosti v občini Jesenice.

POTREBA PO PRESKRBOVALNEMU CENTRU NA PLAVŽU

Na nedavnem razgovoru o gradnji večjega preskrbovalnega centra na Plavžu, ki sta ga organizirala krajevna konferenca SZDL in svet krajevnih skupnosti Plavž, so navzoči ugotovili, da obstajajo velike potrebe po takšnem objektu. Namreč, že nekaj časa preskrbovalna mreža na Plavžu ne zadošča potrebam, še zlasti, ker število stanovalcev v tej krajevni skupnosti nenehno narašča. V zadnjem letu se je povečalo za okoli 1.300 krajanov, treba pa je vedeti, da na področju Plavža gradijo še tri velike stolpnice. Prav zaradi tega so se navzoči, med katerimi so bili tudi predstavniki trgovskega podjetja Rožca, biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, Ljubljanske banke in načelnik oddelka za urbanizem ter gospodarstvo pri občinski skupščini Jesenice, strinjali da je večji preskrbovalni center na področju te krajevnih skupnosti nujno potreben.

Predvidevajo namreč, da bi spodnje prostore v stolpnici S-2, ki so jo začeli graditi za Čufarjem, izkoristili v ta namen. Poleg tega bi prostore bodočega preskrbovalnega centra razširili z dvema dodatnima paviljonoma, ki bi omogočila združitve s sedanjo trgovino pri Čufarju. Med drugim bi v novih prostorih dobili svoje mesto mesnica, pošta, frizerski salon, prodajalna čevljev Alpina in kemična čistilnica. Za krajane Plavža je ta možnost zelo pomembna, kajti predlog predvideva izkoristek še zadnjega prostega zemljišča na Plavžu, kar samo po sebi govori o aktualnosti vprašanja. Posebna komisija bo o tem predlogu še razpravljala in med drugim ugotovila obseg potrebnega denarja za to, ne tako majhno investicijo.

KOLIKO STANOVANJ BO NA VOLJO

Samoupravna enota za družbeno pomoč pri samoupravnih stanovanjski skupnosti na Jesenicah je v preteklih dveh letih razdelila 75 stanovanj. Od tega so občani in družine z nizkimi osebnimi dohodki prejeli 16 stanovanj — v to kategorijo je vključenih tudi osem mater samohranilk, stari ljudje in invalidi, enajst, ter mlade družine 34, ali več kot 55 odstotkov vseh stanovanj, ne glede na to, da so 14 stanovanj dobili stanovalci, izseljeni iz Soteske.

Morda nekoliko čudi zelo veliko število stanovanj, ki so jih dobile mlade družine, vendar pa so pri samoupravnih enotah za družbeno pomoč menili, da bodo te družine, kjer sta običajno zaposlena oba zakonca, lažje zmogle plačevanje stanarine, ki je pri večjih stanovanjih kar precejšnja, kot pa drugi upravičenci.

V bodoče — letos bodo razdelili še 51 stanovanj, pa bodo težili predvsem za tem, da bi čimveč stanovanj dobile družine in občani z nizkimi osebnimi dohodki ter ostareli in za delo nesposobni občani, med katerimi je tudi sedem udeležencev narodnoosvobodilne vojne, ki jim ustrezajo večinoma manjša, cenejša stanovanja. Tak je, na primer, novi stolpč v bližini metalurške šole, kjer ni dvigal in centralne kurjave.

Doslej je bilo 200 prošenj za stanovanja, ki jih dodeljuje samoupravna enota za družbeno pomoč. Sedaj je na prednostni listi 126 upravičencev, ki bodo, kot že rečeno, letos dobili 51 stanovanj.

Enota za zdaj daje delno nadomestitev stanarine 33 družinam, kar je precej manj, kot so predvidevali, deset prošenj pa še čaka na tak ali drugačen odgovor.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS je na 63. seji, 19. oktobra, obravnaval poročilo o uresničevanju občinskega proračuna in o izračunu dogovorjene splošne porabe do 30. 9. 1976, poročilo o porabi skladov za isto obdobje, predlog finančnega načrta za komunalno ureditev gradbenih zemljišč za 1976, teze o dogovoru o splošni porabi v občinah za 1977. leto, pregled sredstev za financiranje SIS za obdobje 1976 — 1980, predlog odloka o javnem redu in miru, poročilo o izvajanju plana komunalnih del v 1976 in predlog programa investicij v komunalne naprave za obdobje 1976 — 1980. Pregledali so tudi gradivo za integracijo komunalnih podjetij v občini, osnutek odloka o prispevku za financiranje investicij za primarne komunalne naprave. Obravnavali so tudi predlog dinamike izgradnje cest, predlog družbenega dogovora o sredstvih rezerv izobraževalnih skupnosti, informacijo o dežurni lekarniški službi ter izrekli soglasje k organizaciji tehniške elektro šole pri delavski univerzi Radovljica.

V Radovljici je bilo, 19. oktobra, regionalno posvetovanje o sodelovanju med časopišnimi skupnostmi slovenskih občin Občan in gorenjskimi občinami. Beseda je tekla o nujnosti večjega vpliva občin na vsebino Občana, kar terja večje vključevanje družbenopolitičnih organizacij, razširitev dopisniške mreže z imenovanjem občinskih dopisnikov ter krepitev medobčinskih vezi na področju izmenjave informacij.

Na 64. seji izvršnega sveta OS, 22. oktobra, so sklenili, da se stroški za rušenje na črni zgrajenih vikend hiš začasno krijejo iz proračunske postavke »Urbanistični in drugi načrti«. Z rebalansom proračuna za 1976. leto pa bo v ta namen predvidena nova proračunska postavka. Na seji so obravnavali tudi program razvoja kovinske industrije, poročilo o stečajnem postopku podjetja Transport Radovljica in o stanju smučarskega centra Koblja v Bohinju ter odobrili dotacijo KUD Koprivnik Gorjuše za dozidavo kulturnega doma.

Prejšnji teden je bilo na Bledu peto zasedanje koordinacijskega odbora štirih dežel — Furlanije — Julijske krajine, Hrvaške, Koroške in Slovenije za sodelovanje na področju urejanja prostora in turizma. Dogovorili so se o pripravi skupne razstave obmejnega območja vseh štirih dežel, o izdelavi kartografskega prikaza obstoječih in načrtovanih turističnih objektov, spomenikov in zanimivosti, o skupnem pospeševanju turističnega in trgovskega prometa, o menjavi informacij v vseh štirih jezikih in o organiziranju neposrednega poslovnega sodelovanja.

Na 24. seji izvršnega odbora predsedstva OK SZDL so se dogovorili o postopku za izvedbo javnih razprav o samoupravnem sporazumu, z novimi merili financiranja stanovanjske gradnje in sklenili, da bo o dejavnosti stanovanjske skupnosti razpravljalo tudi predsedstvo OK SZDL. Beseda je tekla tudi o možnostih prenosa vsakoletnih pisateljskih srečanj PEN kluba iz Portoroža na Bled ter o nekaterih organizacijskih in kadrovskih vprašanjih občinskih družbenopolitičnih organizacij.

Koordinacijski odbor za planiranje pri predsedstvu OK SZDL je na seji, 21. oktobra, sprejel akcijski program za usklajevanje in spremljanje srednjeročnih načrtov SIS na področju družbenih dejavnosti, ki se financirajo iz sredstev skupne porabe. O končnih osnovah in stopnjah za vsako SIS se bodo dogovorili do 31. oktobra na koordinacijskem odboru podpisnikov samoupravnega sporazuma o skupni porabi, nakar bo predlog v javni razpravi vseh OZD, TOZD in KS.

Na posvetovanju predsednikov KK SZDL, 14. oktobra, so med drugim obravnavali predloge za organizacijo IX. zbora gorenjskih aktivistov OF, ki bo 1977. leta v radovljiški občini. Za pripravo tega srečanja se zavzema KK SZDL Zasp, ki predlaga, da bi bil zbor v Podhomu. O tem bo sprejel končni sklep koordinacijski odbor za proslave pri predsedstvu OK SZDL, ko bodo znani tudi dodatni predlogi.

Do 11. oktobra so na občinskem štabu za vpis posojila za ceste zbrali podatke iz katerih je razvidno, da je 10.611 občanov vpisalo 19.389.388. — din posojila, ali 127,14 % predvidene vsote. Razen večine manjših skupnosti o vpisu doslej niso poročali Viator — mehanične delavnice Bled, Mladinski dom Bohinj in KS Ribno. Računajo, da bodo vpis presegli za 34-35 %.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je na 2. seji, 18. oktobra, obravnavalo akcijski program in poročilo o delu komisij za mesec september. Potrdilo je tudi predlog kandidatne liste za člane republiške konference ZSMS, ki jih bodo izvolili na volilno-programski konferenci, 20. novembra. Na seji so sklenili, da bodo organizirali javno demonstracijo proti preštevanju naših manjšin v Avstriji.

Do 30. septembra se je v občinski rezervni sklad za 1976. leto steklo za 1 % obvezne rezerve proračunskih dohodkov 442.228,50 din. V istem obdobju je bilo izplačano občini Tolmin namensko za odpravljanje posledice potresa 60.000. — din, komisiji za ocenitev škode ob potresu v radovljiški občini za kritje stroškov 8.466,45 din in za regres pri nakupu umetnih gnojil kmetijskim organizacijam 200.000. — din.

Zaradi odklonilnega sklepa regionalne zdravstvene skupnosti o nadomestilu sredstev za dežurno lekarniško službo v radovljiški občini, sta bili lekarni na Bledu in v Radovljici s 1. oktobrom primorani ukiniti dežurno službo. Zavarovalci radovljiške občine so sprito tega postavljali v neenakopraven položaj z ostalimi zavarovanci na Gorenjskem, kar je izzvalo nezadovoljstvo in proteste prizadetih občanov. O nastalem položaju je razpravljal tudi izvršni svet OS in sklenil, da opozori regionalno zdravstveno skupnost na nevezdržnost takšnega odnosa in da terja ponovno uvedbo izmenične dežurne službe lekarn na Bledu in v Radovljici.

Od 8. oktobra do 8. novembra so v avli občinske skupščine javno razgrnjeni urbanistični načrti in predlogi generalne rešitve za kanalizacijo in vodovod za območje Radovljice — Lesce — Begunje. Čeprav je za javno razpravo o načrtih, ki je bila 18. oktobra, svet KS poslal 90 yabil, se je odzvalo le deset občanov in nihče iz katerekoli delovne organizacije z območja radovljiške KS.

Na Bledu bodo, kot kaže, že do konca leta zbrali in uredili vso potrebno dokumentacijo in ponudbe najugodnejših izvajalcev za gradnjo treh likovskih vezic z ostalimi prostori. Izgradnja bo veljala okoli 2 milij. 750.000. — din, objekt pa bo gotov do 1. novembra 1977. leta.

Priprave za izgradnjo nove proizvodne hale v tovarni Veriga Lesce v površini 6.000 kv. m, ki bo namenjena za TOZD TIO in orodjarstvo, so v zaključni fazi. Izdelani so deli vsi potrebni elaborati, dokumentacija in soglasja za kreditiranje, ostane le še operativni del te zahtevne investicije, s katero se bodo spoprijeli že letos.

Po sklepu samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij, v OZD LIP Bled, so vsi člani delovnega kolektiva namenili enodnevni zaslužek v maju in v septembru za prizadele kraje v Posočju. Z zbranimi sredstvi bo LIP Bled zgradil v Breginju dve stanovanjski hiši IZO-TP 56. Posebno priznanje zasluži delavec TOZD Bohinj Ludvik Siligoj, ki je za Posočje daroval šest dni svojega dopusta.

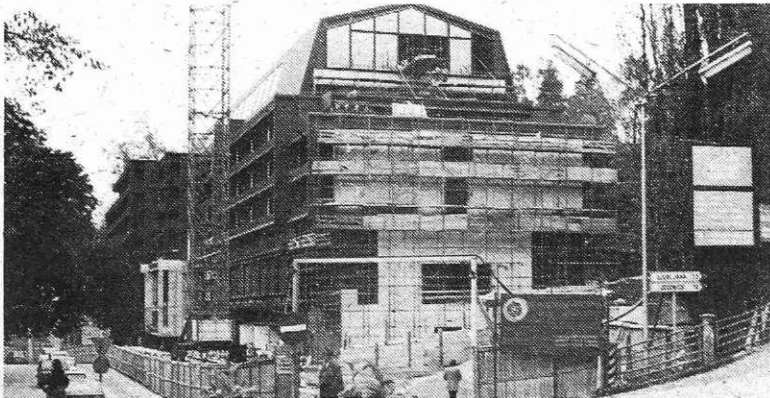
Tudi na letošnjem sejmu mode v Beogradu se je s svojimi izdelki ponovno izkazala Almira iz Radovljice, ki je edina v državi prejela kar dve najvišji odlikovanji Zlata košuta. Največ zaslug gre razen kratkorti modelov akademski slikarki Vesni Gabersčik-Ilg, tudi delavkam z vzorčnega oddelka tovarne.

Center za obveščanje in propagando pri OK ZSMS Radovljica je z 18. oktobrom začel izdajati tedenski informativni bilten. Z njim bo tekoče obveščali vse OO ZSMS o programih, nalogah in dogodkih v mladinskih organizacijah. Razen biltena bo center izdal tudi periodično glasilo z naslovom Mladi aktivist, ki naj bi izšlo prvič ob dnevu JLA, 22. decembra.

Na 14. seji izvršnega odbora kulturne skupnosti Radovljica, 20. oktobra, so kritično obravnavali gradivo kulturne skupnosti Slovenije o izhodiščih za izvajanje samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega razvoja kulturne dejavnosti v Sloveniji, minimalne standarde kulturnih potreb in osnove sredstev za kulturo v srednjeročnem obdobju. Zahtevali so popravek osnove predloženih sredstev v prid kulturne skupnosti Radovljica, o čemer bodo podali pisni zahtevek tudi koordinacijskemu odboru za skupno porabo v občini.

Predstavniki likovne sekcije LIKOR pri ZKPO R+adovljica bodo v petek, 29. oktobra, odšli v prijateljsko občino Brus, kjer bodo pripravili razstavo 40 del 18 avtorjev radovljiškega LIKORJA. S tem vračajo obisk in dogovorjeno razstavo z likovniki iz Brusa, ki so razstavljali od 8. do 22. oktobra v Radovljici.

Prva letošnja radijska oddaja Spoznavajmo svet in domovino bo v soboto, 30. oktobra, ob 20. uri v avli osnovne šole F. S. Finžgar Lesce. RTV Ljubljana je organizacijo prireditve zaupala OO ZSMS Lesce. Svoje znanje iz področja mednarodnih odnosov bosta preizkusila kluba OZN pri OK ZSMS Ljubljana Vič — Rudnik in domača OO ZSMS Lesce.



Gradnja novega hotela Park na Bledu gre h kraju. Predvidoma ga bodo odprli za dan republike, v zimski sezoni pa bo že sprejel prve goste.

ŠABLONSKI ODGOVOR AVSTRIJSKE AMBASADE

Pred dobrim tednom je občinski odbor Zveze združenj borcev NOV Jesenice, verjetno podobno kot mnogi drugi, od avstrijske ambasade v Beogradu prejel ciklostirano pismo, v katerem odbor obveščajo, da so prejeli protestno pismo z dne 20. avgusta, v katerem občinski odbor ZZB NOV Jesenice izraža protest proti ravnanju s slovensko in hrvaško manjšino v Avstriji in poskusu revidiranja avstrijske državne pogodbe z navedbo, kdo so pripadniki Heimadtienda, ki so na čelu gonje proti Slovincem na Koroškem in kaj so počeli med okupacijo pri nas, kot pripadniki Hitlerjevih oboroženih sil.

K pismu ja avstrijska ambasada priložila publikacijo v srbohrvatskem jeziku, »da bi lahko na osnovi uradnih dokumentov in izjav dobili jasnejši pogled in resnično stanje narodnostnih grup v Avstriji«. Razumljivo je občinski odbor ZZB NOV publikacijo zavrnil z utemeljitvijo, da s tem ni bil dan odgovor na protestno pismo in da resnično stanje na avstrijskem Koroškem kot najbližji sosedje dobro poznamo in da smo bili priče izpadov pripadnikov Heimadtienda in njihovih žalitev borcev proti fašizmu.

Skoraj nerazumljivo je, da ima tako ugledna državna ustanova, kot je ambasada države, tako podcenjevalen in naiven odnos do naših organizacij in državljanov. Veliko naših ljudi še živi, ki so na lastnih plečih občutili grozodejstva, ki so jih počenjali nekateri Avstrijci na našem ozemlju, takrat oblečeni v različne hitlerjevske uniforme in ki danes predstavljajo koroški Heimadtiend, ki je na čelu vse gonje proti Slovincem na Koroškem. Veliko naših ljudi je bilo priča podiranju dvojezičnih napisov, očitne rušnje partizanskih spomenikov, pri izpadov Heimadtienda in žalitev borcev protifašistične borbe, pri ravnanju avstrijskih policistov s pripadniki slovenske manjšine na Koroškem. Naši ljudje na avstrijskem Koroškem spoznavajo resnične razmere in velik dolg avstrijske vlade do uresničevanja avstrijske državne pogodbe. Zakaj nam avstrijska ambasada potem posreduje polresnice in neresnice, ko dobro poznamo resnico.

Ravno zato, ker poznamo resnico o slovenski in hrvaški narodnostni manjšini v Avstriji, z vsem srcem in ognjem podpiramo njihovo borbo za dosledno uresničitev avstrijske državne pogodbe in popolnoma soglašamo z njihovim stališčem, da se ne dovolijo preštevati. Zato, ker poznamo resnico, tudi iz vseh delov socialistične federativne republike Jugoslavije prihajajo protesti proti takemu ravnanju avstrijske vlade. Protesti tudi zagledajo, ker bi s sosedji radi živeli v prijateljskih odnosih, za kar pa je osnovni pogoj dosledna uresničitev avstrijske državne pogodbe.

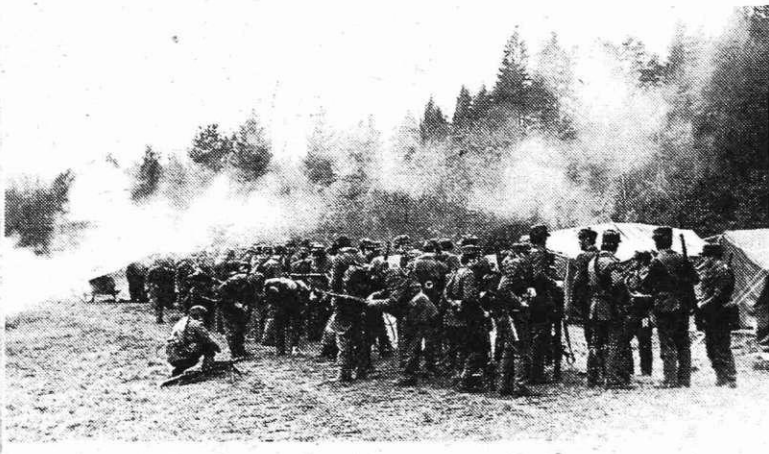
UČNO VZGOJNI CENTER TRIGLAV ZAŽIVEL



Prejšnji teden so v učno vzgojnem centru Triglav potekale večdnevne vaje enot teritorialne obrambe iz jeseniške in radovljiške občine. Čeprav pripadnikom teritorialnih enot vreme ni bilo naklonjeno, je urjenje potekalo povsem po načrtu, teritorialci pa so pokazali precej znanja, še posebej pa telesne pripravljenosti, saj so imeli več težkih pohodov, ki so bili dolgi tudi do 30 kilometrov.

V torek so na področju Zatrnikar imeli posebno vajo skupaj s pripadniki milice in organov za notranje zadeve, sodelovali pa so tudi odbori za ljudsko obrambo na terenu, krajin, v osnovni šoli v Gorjah pa so ta dan izkoristili za obrambni dan. V torek so učno vzgojni center obiskali tudi družbenopolitični delavci gorenjskih občin.

Ob koncu je treba vsekakor poudariti zahvalo starešinskega kadra učno vzgojnega centra številnim delovnim organizacijam iz jeseniške in radovljiške občine, ki so pri opremljanju tega centra v okviru možnosti pomagale. V prvi vrsti je bila dobrodošla pomoč železarne Jesenice, kot tudi Elektro Žirovnice, Vodovoda Radovljica in Bled ter kranske Save.



Nov most čez Radovno, s čemer je cesta preko Poljan na Bled ponovno odprta

O DELU GASILCEV V OBČINI

Pred kratkim se je sestal izvršni odbor občinske gasilske zveze Jesenice. Na seji so med drugim, kot eno najvažnejših vprašanj, obravnavali osnutek dogovora o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti o varstvu pred požarom v jeseniški občini. Največ so govorili o številu delegatov, ki bodo zastopali prostovoljne gasilce v SIS, in o financiranju gasilskih društev v občini ter o programiranju sredstev za dolgoročni razvoj gasilstva. Znano je, da ravno financiranje protipožarne varnosti do sedaj ni bilo najbolj urejeno.

Z ustanovitvijo samoupravne interesne skupnosti upajo, da bodo sredstva, namenjena protipožarni varnosti boljše dotekala in da bodo pravičnejše razdeljena. Najbolje in najbolj pravično bi bilo po načelu: Kdor več dela, naj tudi več prejme.

Pomislimo le, kako draga je sodobna gasilska oprema. Brez sodobne opreme pa operativne desetine ne morejo biti učinkovite pri gašenju požarov ali ob drugih nesrečah. Koliko prostovoljnih ur morajo še vedno narediti gasilci pri raznem delu, zato da laže nabavijo najbolj nujno opremo. Nekatera društva (Smokuč, Zabezrnica) so prevzela od krajevnih skupnosti razna komunalna dela, zato da so dobila nekaj denarja. To pa je le izhod v skrajni sili. Namreč, naloge prostovoljnih gasilskih društev so, da povezujejo člane, mladino, pionirje in ženske v organizirano skupnost obrambe pred požarom in elementarnimi nesrečami in da jih usposablja za to delo (ne pa da postajajo društva nekaka komunalna podjetja KS). Če hočemo biti učinkoviti pred požarom in elementarnimi nesrečami, moramo biti strokovno usposobljeni in dobro izurjeni. To zahteva današnji čas. Zato so naloge tako velike, da se bodo morala gasilska društva ukvarjati samo s tem.

Štab operativne občinske gasilske zveze Jesenice je na svoji seji sprejel vrsto sklepov še pred tednom požarne varnosti. Tako da je potekal teden požarne varnosti za gasilce kot en sam delovni dan. Po domovih so urejali gasilsko opremo in urili gasilske desetine. V začetku tedna požarne varnosti je bila izvedena sektorska mokra vaja v Planini pod Golico, poleg tega pa so društva imela samostojne vaje, poleg številnih drugih manifestacij.

Za konec tedna požarne varnosti je bila izvedena uspešna nočna mokra sektorska vaja v vasi Moste, na gospodarskem poslopju Ane Noč. Pri tej vaji je sodelovalo vseh pet gasilskih društev sektorja. Do požarnega objekta so vodo črpali z verižnim sistemom iz Završnice. Nadvse pomembno pa je bilo sodelovanje poklicne gasilske enote železarne Jesenice, ki je priskočila na pomoč s cisterno in z zarometi, s katerimi je ves objekt osvetljevala.

OBČANOM KS PODMEŽAKLJA

Splošno je znano, da je v nekaterih predelih občine Jesenice še vedno neurejen odvoz smeti in odpadkov. Med temi je seveda tudi naselje Podmežaklja.

Da bi to pereče vprašanje, ki lahko ogrozi tudi naše zdravje, posebno pa kvari izgled okolja, uspešno rešili, je KS Podmežaklja, skupno s sanitarno inšpekcijo občine Jesenice in komunalnim podjetjem Kojinar, sprejela nekatere ukrepe.

Popis stanovalcev, s podatki o prostornini stanovanj, kar je osnova za plačilo prispevka za odvoz, je bil opravljen že pred meseci. Da bo to vprašanje končno le urejeno, opozarjamo stanovalce krajevnih skupnosti Podmežaklja o naslednjem:

1. Sanitarna inšpekcija občine Jesenice bo vsem stanovalcem, ki so bili popisani, in ker je bilo odločeno, da se bo odvoz smeti in odpadkov uredil s smetištnimi kantinami, izstavila pismeni nalog, da si nabavijo smetiščne kante. Tu gre seveda za določen izdatek, vendar bo to treba v interesu nas vseh nabaviti.

2. Za predele, za katere je bilo določeno, da bodo postavljeni kontejnerji, bodo vsi stanovalci prispevali za kontejnerje po 300 din. Ker je to le polovična cena od cene za smetnjake, upamo, ne bo prigovorov. Nabaviti je namreč treba še dva nova kontejnerja, poleg tega bo enega financirala občina Jesenice, dva pa je KS že nabavila in tudi plačala iz lastnih sredstev.

V mesecu novembru in decembru bo vse prizadete stranke obiskal inkasant, kateremu boste plačali navedeni znesek. Kolikor bi kdo ne uspel plačati celotnega zneska, lahko vplača v treh zaporednih obrokih po 100 din.

Vsi, ki ob podpisu dogovora tega niso podpisali, naj se zavedajo, da je vprašanje treba rešiti v interesu nas vseh. Zato upamo, da ne bo nikogar, ki bi se tej obveznosti uprl in s tem povzročil sebi tudi težave, ker bomo v interesu nas vseh morali tudi ustrezno ukrepati. Zato prosimo vse prizadete, naj si ne povzročajo težav in nepotrebnih stroškov. Enkrat je tudi to potrebno urediti. Dovolj dolgo je trajalo to neurejeno in divje odlaganje smeti.

Krajevna skupnost Podmežaklja

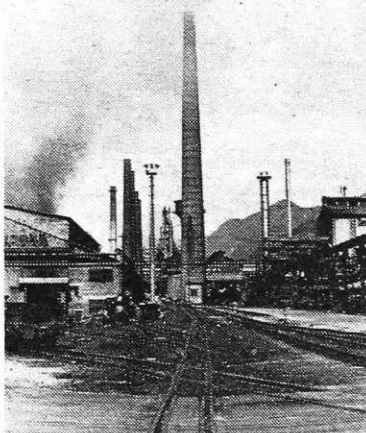
Operativni štab OGZ Jesenice je to vajo ocenil kot eno najbolj uspešnih, zlasti v pogledu obveščanja o kraju in velikosti požara, hitrosti, reševanju in iznajdljivosti gasilcev na požarišču. Sami gasilci pa so bili mnenja, da bi bile podobne vaje še potrebne.

Pri poizkusnem sovražnikovem napadu iz zraka na osnovno šolo v Žirovnici so pionirji, gasilci gasilskega društva Smokuč in Zabezrnica, samostojno gasili požar. Pri gašenju so uporabili ročne gasilne aparate in hidrante. Vsa šola z otroškimi vrtcem pa se je ob napadu varno in organizirano umaknila v Završnico. Tam se je celodnevni program nadaljeval. Med programom je bil dan ponoven alarm in zopet so pionirji stopili v akcijo. Gasili so z motornimi črpalkami, vodo pa so črpali iz akumulacijskega jezera Završnica. Pri akciji so sodelovali tudi vojaki in člani družbene samozastite.

V gasilskem društvu Smokuč so uspešno izvedli praktični tečaj gašenja začetnih požarov z gasilnimi aparati. Tečaj je vodil poveljnik poklicne gasilske čete železarne Jesenice Franci Bahun.

Vse to pa je mogoče le ob zavesti gasilcev, da je nujno, da se strokovno usposablja v urijo, da bodo v slučaju potrebe znali hitro nuditi bližnjemu pomoč.

Ciril Jalen



SEJA SPLOŠNE DELEGACIJE SIS KS JAVORNIK – KOROŠKA BELA

Splošna delegacija samoupravnih interesnih skupnosti v krajevni skupnosti Javornik – Koroška Bela se je sestala že na tretji redni seji s namenom, da bi analizirala uspešnost dela delegatov v posameznih SIS.

Predsednik delegacije je v uvodu podal kratko analizo dejavnosti posameznih skupščin SIS. Poudaril je, da sta v občinskem merilu najbolj delovni samoupravni interesni skupnosti zdravstvenega varstva in pokojninsko-invalidskega zavarovanja, ki sta imeli v devetih mesecih kar po štiri seje skupščin.

Člani delegacije krajevnih skupnosti so se seji skupščin redno udeleževali, delegati iz krajevnih skupnosti pa imajo v teh samoupravnih interesnih skupnosti tudi odgovorne funkcije, tako v občinskem kot regijskem in republiškem merilu.

Povsem razumljivo je, da sta obe navedeni interesni skupnosti najboljše delovali, ker nosita veliko odgovornost pri oblikovanju dela in politike zdravstvenega in invalidskega pokojninskega varstva, to je, področij, ki urejata osnovna življenjska vprašanja, ki prizadevajo in zanimajo slehernega občana.

Tema dvema SIS po dejavnosti sledita skupnost otroškega varstva in skupnost vzgoje in izobraževanja. Vendar se na tem področju že opaža upadanje zanimanja, posebno, kar se tiče delegatov v zboru porabnikov. Bolj prevladuje odločanje tistih, ki se poklicno ukvarjajo s temi problemi, manj pa se pozna vpliv neposrednih proizvajalcev. Na tem področju dela bo potrebno pri vseh občanin, še posebno pa pri delegatih, spodbujati zainteresiranost, da bo prišel do izraza tudi večji vpliv uporabnikov pri oblikovanju politike in programov.

Pri analizi le-teh je bilo poudarjeno, da imajo štiri SIS pri delovanju na razpolago razmeroma velika finančna sredstva in da gospodarjenje s temi sredstvi bistveno vpliva na razvoj teh dejavnosti, tako v občinskem, še posebej pa v krajevnem pomenu, kar še posebej velja za razvoj otroškega varstva in šolstva.

Ostale SIS, kot so kulturna skupnost, skupnost socialnega skrbstva in telesnokulturna skupnost, so imele v devetih mesecih po dve seji skupščin. Tudi v teh SIS zavzemajo delegati iz krajevnih skupnosti razmeroma odgovorne funkcije. Vse to potrjuje, da je splošna delegacija kra-



ZMANJŠALO SE JE ŠTEVILO TOZD, KI POSLUJEJO Z IZGUBO

Čeprav turizem kot panoga v strukturi celotnega dohodka gospodarstva jeseniške občine zavzema majhen delež, pa ima v našem gospodarstvu pomembno mesto. Po svojem delovanju na gospodarstvo so dohodki od turizma multiplikator, ki pomembno prispeva k povečanju narodnega dohodka. Turizem v gospodarstvu kot celoto ne prispeva samo z neposrednim dohodom od turistov, temveč vzporedno v veliki meri vpliva tudi na razvoj ostalih panog, kot so trgovina, promet, gradbeništvo, in na razvoj infrastrukture.

Turizem in gostinstvo sta bila v strukturi družbenega proizvoda celotne jeseniške občine v prvem polletju preteklega leta zastopana z dvema odstotkoma in pol, v prvem polletju letos pa s 3,3 odstotka. Kljub temu povečanju pa turizem kot celota v letošnjem prvem polletju zaostaja za družbenim planom za 15 odstotkov, pri doseženem družbenem proizvodu. Razdeljeni družbeni proizvod, v katerem je zajeta tudi izguba, pa je za odstotek nad planskim obveznostmi delovnih organizacij s tega področja. Skupna izguba v panogi turizem in gostinstvo se je povečala v letošnjem prvem polletju za 20 odstotkov, v primerjavi z lanskim prvim polletjem. Kljub temu pa se je letos zmanjšalo število temeljnih organizacij z družbenega dela, ki poslujejo z izgubo.

R.

jevnje skupnosti Javornik-Koroška Bela dovolj aktivna, razen v raziskovalni skupnosti in skupnosti za zaposlovanje. Ti dve po vsej verjetnosti nista našli prave poti pri delu in še nista zaživi, kar predvsem velja za skupnost zaposlovanja, ki doslej še ni imela niti ene seje skupščin.

Toda, kljub dobremu delu splošne delegacije krajevnih skupnosti Javornik – Koroška Bela, je bilo na tretji seji ugotovljeno, da ni bilo narejena dovolj v pogledu razvijanja delegatskih razmerij. Zaradi angažiranosti delegatov v posameznih organizacijah, tako v skupščinah kakor v izvršnih odborih, se je nehoti pojavila praksa, da hodijo na seje skupščin posameznih interesnih skupnosti vedno eni in isti delegati in da le-ti ne izražajo mnenja volivcev, ampak svoja lastna gledanja in stališča. Zaradi tega je bilo na seji precej govora, kako doseči večjo povezanost delegatov z volivci.

Celotna delegacija je bila mnenja, naj bi bile seje splošne delegacije enkrat mesečno. Na teh sejah bi razpravljali o gradivu, ki ga prejmemo za seje posameznih skupščin. Na osnovi razprave bi sprejeli določene zaključke, ki jih bodo delegati za posamezne skupščine povedali na sejah. Seveda pa tak način dela splošne delegacije zahteva od SIS dovolj zgodaj dostavljeno gradivo za seje, ker so doslej, razen skupnosti zdravstvenega in pokojninskega varstva, pošiljale gradivo zelo pozno, to je, le nekaj dni pred sejo skupščine.

Kolikor bi imela vsaka SIS svojo delegacijo, bi bilo delo veliko uspešnejše, posebno pri taki pripravljenosti za delo, kot jo kažejo sedaj delegati, ki se udeležujejo vseh sej, za katere so delegirani, kakor tudi sej splošne delegacije. Udeležba na sejah splošne delegacije je, če štejemo še opravičene, kar 80 %. Zato bi morali pri bodočih volitvah izvoliti ločene delegacije.

V nadaljevanju seje so govorili tudi o predvideni skupščini delegatov krajevnih skupnosti Javornik – Koroška Bela, katere se bo udeležila celotna delegacija.

Stane Torkar

OK ZKS O DOSEDANJEM DELU IN PROGRAMU ZA NAPREJ

Na 13. seji odbora občinske konference ZKS Jesenice, 19. oktobra, so razpravljali o delovanju osnovnih organizacij ZK, o organiziranosti ZK in gibanju članstva ZK v naši občini v letu 1975/76. Ocenili so prizadevanja, ki jih je podala Marija Vičar-Župančič, sekretarka komiteja občinske konference ZKS Jesenice.

V občini se je v lanskem letu in letos število članov ZK povečalo za 344. Med novo sprejetimi je 173 delavcev, 89 s srednjo, 55 pa z višjo in visoko izobrazbo ter 27 dijakov. Razmerje žensk v ZK so v nekaterih osnovnih organizacijah izboljšali, medtem ko je v celotnem številu članstva v občini še neustrezno. V zadnjih dveh letih je bilo na novo sprejetih 72 žensk, ali 21 odstotkov vseh novo sprejetih.

Večji pozitivni premiki pa so bili doseženi pri sprejemanju iz vrst ZSMS. V tem času je bilo namreč sprejetih 145 mladih, ali 42 odstotkov vseh novo sprejetih.

Analiza sprejemanja novih članov v ZK kaže, da v večini osnovnih organizacij ta prizadevanja potekajo organizirano, vendar brez ustreznega programa. Žal pa je med novo sprejetimi tudi nekaj takih, ki tega ne upravičujejo.

V nadaljevanju so obravnavali delo občinske konference in njenih organov v letošnjem letu. Sekretarka je v zvezi s tem poročala, da je imela konferenca štiri, komite pa 18 rednih in eno izredno sejo. Na njih so obravnavali najaktualnejšo tekočo problematiko, kot je: razprava o zakonu o združenem delu, analizo in oceno dela osnovnih organizacij, delo na področju kulture, samozasčite, samoupravnega planiranja, srednjeročnega programa razvoja, preobrazba srednjih šol, problematika železniškega gospodarstva, razmere v delovnih organizacijah in drugo. Komite je imel tudi pomembne in prijateljske stike s KP Italije in KP Avstrije.

Z vsebino obeh poročil so navzoči soglašali brez posebnih pripomb. Mnenja so bili, da je treba ugotovljene pomanjkljivosti odpraviti, v osnovnih organizacijah pa sprejeti ocene, na osnovi njih pa ustrezne programe dela.

V nadaljevanju so obravnavali in sprejeli program dela občinske konference in njenih organov do septembra prihodnjega leta. V njem so zajete najbolj aktualne naloge, kot so: uresničevanje nalog tekoče gospodarske politike, nalog iz srednjeročnega programa razvoja, uresničevanje zakona o združenem delu, poglobljanje delegatskega sistema, uveljavljanje frontnega značaja dela SZDL, načel kadrovske politike, zagotavljanje idejne, organizacijske, kadrovske in akcijske krepitve ZK, uresničevanje ljudske obrambe ter družbene samozasčite, uresničevanje nalog na področju vzgoje ter izobraževanja in drugo. Sprejeli so tudi program dela komiteja, statutarne in nadzorne komisije, častnega razsodišča, aktivna članov ZK delavcev neposrednih proizvajalcev in komisije za idejno usposabljanje članov.

Ob sprejemanju so poudarili, da je program eden temeljnih pogojev za

večjo aktivnost. Svoje delo bodo prilagodili današnji situaciji in odpravili še vedno preveč prisotno formalno delo. Menili so, naj o odločitvah sklepajo člani na sestankih osnovnih organizacij, sekretarji pa naj le pripravljajo gradivo in predloge. Odpraviti bo treba ostanke tehnokratizma in uveljaviti razredno naravnost. Vso skrb bodo namenili ustavni preobrazbi, družbenopolitičnemu usposabljanju, gibanju gospodarstva ter boju za vedno boljše življenjske pogoje.

Prihodnja seja bo v začetku novembra, na njej pa bodo razpravljali o uresničevanju zakona o združenem delu in o integracijskih procesih.

PRAZNOVANJE 30-LETNICE DUS NA JAVORNIKU

Letos mineva 30 let, kar je bilo ustanovljeno društvo upokojencev Slovenije. Tudi člani društva z Javornika in Koroške Bele so lepo proslavili ta jubilej.

V soboto, 16. oktobra, je imel ob 18. uri v domu upokojencev na Javorniku celovečerni samostojni vokalni koncert oktet domačega društva, ki ga uspešno vodi zborovodja Jakob Veber. V uvodu je dolgoletni član DU Ljube Tišov povedal nekaj o pomenu društva ter v prijetnem slogu povezoval program. Zelo ubrano in občuteno so zapeli 16 pesmi. Na sporedu so bile narodne, partijske in umetne pesmi skladateljev: Radovana Gobca, Deva, Mihelčiča, Kramolca, Flajšmana, Jenka, Aljaža in drugih. Vključili so tudi sedanjost, borbo Slovencev onkraj Karavank za svoj jezik, s tremi koroškimi pesmimi.

Občinstvo je pevce po vsaki točki navdušeno nagradilo z aplavzom, saj tako kvalitetnega in pestrega pevskega koncerta v domu upokojencev na Javorniku že dolgo ni bilo. S tem pa se je društvo tudi primerno vključilo v proslavljanje 30-letnice društva upokojencev Slovenije.

Poslušalcev je bilo lepo število, nekatere pa je odvrnilo slabo vreme. Želja vseh je bila, da bi bili še večkrat tako uspešni pevski nastopi kot tokrat. Po končanem programu se je razvil prijeten družaben večer, ki je mineval ob prepevanju vseh navzočih.

Zborovodju in pevcem želimo še naprej lepih uspehov, ki jih dosegajo z ljubeznijo do petja, vztrajnostjo in veliko požrtvovalnostjo.

J.

PRED IZIDOM IZBRANIH DEL TONETA ČUFARJA

Za dan republike bosta izšli dve knjigi izbranih del delavskega pisatelja in pesnika Toneta Čufarja, ki jih bo izdal kot deveto in deseto knjigo Male Čufarjeve knjižnice kulturno umetniški klub pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Prvi del obsega 272 strani, drugi pa kar 376 in je to prvi obsežnejši izbor Čufarjevih del z obsežnim zapisom o Čufarjevem življenju in delu. Obe knjigi bosta vezani v umetno rdečo platno in zaščiteni v kartonskem ovitku.

V prvi knjigi so zajete Čufarjeve črtice in povesti ter mladinska proza s pripombami o izdanih delih ter s prvim delom zapisa o Čufarjevem življenju in delu. V knjigi objavljen Čufarjev portret je delo akademskega slikarja domačina Jaka Torcarja.

V drugi knjigi bodo objavljena izbrana daljša prozna dela, drama Polom in izbor najboljših Čufarjevih pesmi, poleg pripomb k objavljenim delom in drugim delom zapisa o življenju in delu delavskega pesnika in pisatelja ter revolucionarja in komuniste. Dragocen prispevek v tem delu je vsekakor celotna bibliografija Toneta Čufarja. V drugi knjigi objavljeni portret pa je delo slikarja Nandeta Vidmarja, ki je Čufarja portretiral v italijanskem taborišču Gonars, le pet dni pred Čufarjevo smrtjo.

Izbor Čufarjevih del za obe knjigi je pripravil njegov prijatelj in najboljši poznavalec Čufarjevega literarnega ustvarjanja Cvetko Zagorski. Zelo obsežen zapis o Čufarjevem življenju in delu pa je na osnovi številnih dokumentov in pričevanj Čufarjevih sodobnikov napisal literarni zgodovinar profesor Emil Cesar. Bibliografijo Toneta Čufarja pa je prispevala sodelavka narodne in univerzitetne knjižnice Ljubljana Ančka Posavec.

Izdajo obeh knjig sta finančno podprla kulturna skupnost Jesenice in delovni kolektiv železarne Jesenice, vsak s po 60.000 dinarji. Knjigi tiska časopisno podjetje Gorenjski tisk Kranj.

Na ta dogodek smo morali čakati polnih 31 let po osvoboditvi. Sicer je res po osvoboditvi izšlo nekaj drobnih Čufarjevih del, vendar je bil to le drobec del njegovega literarnega ustvarjanja. Z njegovim izbranim delom in obsežnim zapisom o njegovem življenju in delu je izpolnjena velika vrzel. Tone Čufar, kot proletarski pisatelj, ima nedvomno pomembno mesto v slovenski socialni književnosti in zato je kulturno umetniški klub pri DPD Svoboda Tone Čufar, s finančno podporo kulturne skupnosti Jesenice in Železarne, z izdajo obeh knjig opravil veliko delo. Lepo darilo slovenski kulturi za dan republike.

OB RAZSTAVI: STAVKE SLOVENSKEH GRADBENIH DELAVCEV

V dneh od 6. do 20. oktobra smo imeli na Jesenicah razstavo Stavke slovenskih gradbenih delavcev.

S sodelovanjem muzeja ljudske revolucije Slovenije, tehničnega muzeja železarne Jesenice, muzeja revolucije Celje, revirskega muzeja NOB Trbovlje, pokrajinskega muzeja Murska Sobota, muzeja delavskega gibanja v Ljubljani, zgodovinskega arhiva Ljubljana, arhiva CK ZKS in narodne ter univerzitetne knjižnice v Ljubljani, je gorenjski muzej v Kranju, pod vodstvom kustosov Franca Benedika, Nade Holynski in Majde Zontar, pripravil razstavo stavk slovenskih gradbenih delavcev.

Razstava stavk slovenskih gradbenih delavcev je v 64 slikah in 70 dokumentih prikazala 1533 obiskovalcem na Jesenicah revolucionarno pot gradbenih delavcev v obdobju stare Jugoslavije. Socialne ideje, borba za boljše življenje in boj proti izkoriščanju je med gradbenimi delavci prekipel do vrhunca pred štiri-desetimi leti, ko so se leta 1936 slovenski gradbeni delavci pod vodstvom Komunistične partije prvič združili in stopili v boj za svoje pravice.

Ko so slovenski gradbeni delavci leta 1936 ustavili delo in začeli z velikim štrajkom, je bila to prelomnica v revolucionarnem gibanju gradbincev in začetek nove borbene poti.

Pred revolucionarnim letom 1936 so bil gradbeni delavci v najnižji družbeni kategoriji, izpostavljeni surovemu izkoriščanju podjetnikov, ki so delavce sprejemali samo za čas gradbene sezone in jih odpuščali brez odpovednega roka. Pri najmanj deseturnem delovnem času so podjetniki uporabljali priganjaški sistem in sami določevali mezde, ki so bile med najnižjimi nasploh.

Po letu 1930, ko je svetovna gospodarska kriza prizadela tudi industrijske panoge na Slovenskem, je bilo najbolj prizadeto gradbeništvo. Zmanjšal se je obseg gradbenih del, čemur je sledilo množično odpuščanje delavcev, skrajševanje se je sezona dela in zniževale mezde. Zaradi pomanjkljivega varstva pri delu je prihajalo do pogostih nesreč, socialno zavarovanje pa so podjetniki izigrali in pogosto delavcev sploh niso prijavljali, ali pa so nastop dela delavca prijavili z zaskanitvijo. Pogosto pa so podjetniki med prazniki in preko nedelje delavce odjavljali.

Zaradi nestalne zaposlitve, nizkih mezd, težkih pogojev dela in brezobzirnega surovega izkoriščanja delavcev so le-ti iskali najcenejše možnosti za bivanje v kletnih in podstrešnih prostorih ter v nedograjenih stavbah. Pri gradbenih delih na podeželju pa največkrat ni bilo poskrbljeno za bivanje delavcev in

so ti prenočevali celo na prostem in senikih.

Na osmi pokrajinski konferenci Komunistične partije Jugoslavije za Slovenijo v Goricanah leta 1934 in na četrti državni konferenci Komunistične partije Jugoslavije leta 1934 v Ljubljani, so bili na osnovi analize situacije položaja gradbenih delavcev, sprejeti sklepi za ustanovitev strokovne organizacije gradbenih delavcev. Tamo Brejc in Tone Tomšič sta istega leta izdelala akcijski načrt kot smernice za sindikalno delo med gradbenimi delavci. Dvigniti in utrditi je bilo treba delavsko zavest gradbenih delavcev, širiti revolucionarno miselnost in se boriti za akcijsko enotnost delavskega razreda.

Smernice Komunistične partije Jugoslavije za sindikalno delo med gradbenimi delavci so se postopno uresničevale v revolucionarnih akcijah gradbenih delavcev, ki so v letu 1936 ustavili delo in začeli z velikim štrajkom za doseg svojih pravic in spremembo družbenega položaja.

Razstava Stavke slovenskih gradbenih delavcev nam je na vzgojen in ilustrativen način predložila težki boj slovenskih gradbenih delavcev pred štiridesetimi leti. Razstava je uspešno tudi organizacijsko. Tehnični muzej železarne Jesenice, oddelek za zgodovino delavskega gibanja od 1918 do 1941, pa je razstavo obogatil z dokumenti in eksponati stavkovnega gibanja gradbenih delavcev na Jesenicah.

Razstava stavk slovenskih gradbenih delavcev, ki jo je otvoril tovarš Vencelj Perko z orisom dogodkov revolucionarnega boja jeseniškega delavstva pred štiridesetimi leti, je lepo uspešno dosegla svoj namen. Predvsem mlajši generaciji je predložila revolucionarni boj delavskega razreda med obema vojnoma.

J. Z.

DOLIKOVCI V BRESTANICI IN TRBOVLJAH

Že po ustaljenem običaju se vsako leto v tem času jeseniški slikarji, združeni v likovni klub DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, s kolektivno slikarsko razstavo predstavljajo v Brestanici in v Trbovljah. Tako bodo v soboto, 30. oktobra, kot prvo odprli razstavo v Brestanici, po tej pa še v Trbovljah.

Za letošnji razstavi je trinajst avtorjev predložilo umetnostno zgodovinarju Cenu Avguštinu 60 slik, od katerih je za razstavi izbral le 32 slik. Odločilni moment pri izbiri je bila torej kakovost, kateri DOLIK namenja največ pozornosti. Tako se bodo na obeh razstavah predstavili:

Janez Ambrožič s petimi deli v olju, Dana dr. Bem - Gala z enim delom v olju, Jože Daksofster z dvema deloma v pastelu, Franc Dolinšek z dvema deloma v akvarelu, Janko Korošec s petimi deli, in sicer z dvema v akvarelu in tremi olji, Zdravko Kotnik z enim oljem, Janez Kozamernik z enim akvarelom, France Kreuzer z enim oljem in enim akvarelom, Pavel Lužnik s tremi olji, Rudi Reichman z dvema oljema, Tone Tomazin s šestimi deli v olju in Cvetko Zupan z enim delom v olju. Prvič pa se v okviru DOLIKA predstavlja z enim delom v olju novi član France Berce.

Slikarji iz Trbovlje, združeni v RELIK - revirske likovnike pri trboveljski Svobodi, bodo še letos v decembru vrnili obisk jeseniškemu slikarjem s svojo kolektivno razstavo likovnih del, ki bo na Jesenicah, medtem ko bodo slikarji iz Brestanice in Krškega razstavljali na Jesenicah po novem letu.

Na Jesenicah so letos predvidene še tri razstave, tako, da bodo tudi letos Dolikovci, ki so organizatorji in udeleženci razstav, skupaj izvedli 16 razstav, kar je za amatersko dejavnost izredno veliko. Še posebej pa velja poudariti, da je to tudi najcenejša oblika posredovanja likovne kulture delavcem in občanom, saj vse razstave skupaj veljajo približno toliko, kot ena sama srednjevelika razstava s katalogom, na primer, v Moderni galeriji v Ljubljani. To pa je v bistvu tista velika in neprecenljiva amaterska dejavnost.

NOVI TOPLOVOD TIK PRED OBRATOVANJEM

Vse zainteresirane občane obveščamo, da je novi toplovod do Plavža zgrajen in bo pričel obratovati te dni. V zadnjem času tečejo dela zelo pospešeno, tudi glede na to, ker se zavedamo, da naši občani težko pričakujejo, kdaj bodo njihova stanovanja končno ogrevana.

Dela na izgradnji smo pričeli že spomladi, s tem da smo planirali, da bi morala biti dokončana okoli 15. septembra. Glede na izkušnje smo temu datumu dodali še en mesec rezerve in tako plan korigirali na 15. oktober. Kljub temu so se dela zavlekla in smo za to morali, tako investitor kot izvajalci, vložiti velike napore, da smo ta dela dokončali.

Razlogov, zakaj je izgradnja kasnila, je več, naj vam naštejemo le nekatere:

- Prvi razlog je izredno slabo vreme. Občani vedo, da tako deževnega poletja in jeseni že dolgo ne pomnimo. Izvajalci del so imeli težave zaradi posipanja izkopov, velikih količin vode, ki se je v izkopih zbirala, in predvsem z zamudo pri varjenju, ki ga ni bilo mogoče opraviti v vodi. Potrebno je bilo sproti izčrpavanje vode, kar je investicijo tudi občutno podražilo.

- Pri izkopih kanalov smo naleteli na razne komunalne naprave, ki niso bile vrisane v katastrskih mapah. Prestavitve teh naprav je vzela mnogo časa, poleg tega pa so se dela zavlekla tudi pri čakanju na izdajo ustreznih soglasij, brez katerih takih prestavitve ne smemo izvesti.

- Zaradi zahtev železniškega gospodarstva in potrebne soglasja za gradnjo toplovoda od njih, so se dela zopet zavlekla, vse dotlej, dokler se nismo, tako glede varnosti, z ozirom na bližino železniških naprav, kot potrebe gradnje toplovoda, z ozirom na ozka grla trase, sporazumeli in prišli do kompromisnih rešitev. To je tudi pogojevalo, da je moral toplovod dvakrat prečkati cesto itd.

- Tako kot v vseh OZD, so tudi pri izvajalcih letni meseci časi dopustov. V tem času izvajalci, kljub prizadevanju, niso mogli poslati na delo močnejših ekip, tako da so tudi zaradi tega dela nekoliko kasnila. V opravičilo pa naj povemo, da so si izvajalci v zadnjem času močno prizadevali nadoknaditi zamujeno.

Vse to in še dosti drugih manjših ovir je vplivalo, da so dela kasnila in se tudi podražila. Kljub temu so sedaj dela pri koncu, toplovod je zgrajen, potrebno ga je le še izprati in napolniti, tako da bo lahko začel obratovati.

Ko to informacijo pišemo, delavci praznično cevi toplovoda zaradi izpiranja, takoj nato ga bodo priključili na cevovod pri gimnaziji in začeli polniti za obratovanje.

BIRO ZA URBANIZEM IN
STANOVANJSKO POSLOVANJE
JESENICE

HITREJŠI POSTOPKI ZA MODERNIZACIJO CEST

Področje javnih cest zdaj urejata dva zakona. Zbor združenega dela skupščine SRS pa bo v kratkem obravnaval predlog, da bi enega izmed njiju delno spremenili. Gre za zakon o javnih cestah, ki naj bi ga dopolnili, tako da bi bilo v bodoče omogočeno opravljati rekonstrukcijo lokalnih cest, ne da bi takšna dela obravnavali kot investicije. S tem bi se izognili vsej zamudni in dolgotrajni proceduri, po kateri je zdaj treba obravnavati po vseh zahtevnih kriterijih in predpisih vsako, tudi majhno rekonstrukcijo, na lokalnih in regionalnih cestah.

Že predčasno je bilo dogovorjeno, naj bi v SR Sloveniji sprejeli dopolnila k sedanjem zakonom, ki jih terja nova ustava. Zlasti je potrebno sprejeti zakon, ki bo urejal organiziranost samoupravnih interesnih skupnosti za ceste, drugi zakon pa naj bi razrešil vsa ostala vprašanja strokovno-tehnične narave.

Dosedanji zakon o javnih cestah velja enako za vse ceste, kar pomeni, da veljajo isti predpisi za gradnjo avtocest kot za obnavljanje in modernizacijo lokalnih in celo nekategoriziranih cest. To pa prihaja najneugodnejše do izraza pri rekonstrukcijah cest nižjega ranga, zlasti lokalnih cest, še zlasti, ker je določeno, da se za rekonstrukcijo smatra

tudi zgraditev ali dograditev nove nosilne plasti vozišča, modernizacija makadamskega vozišča in podobna dela na cestah.

Zaradi tako opredeljenega obravnavanja cestnih del pa je treba imeti enako dokumentacijo za asfaltiranje vsake vaške ceste, kot za gradnjo nove magistralne ceste.

Ves zapleteni postopek seveda traja določen čas, včasih tudi več let, saj je pogosto potrebno dobiti vrsto zahtevnih soglasij, prekvalificirati kmetijska zemljišča, dobiti vsa potrdila, soglasja, da je investicija finančno krita v celoti, čeprav se izvaja po etapah in podobno. To pa seveda pogosto v končni fazi podraži nameravana dela in jih časovno zavleče. Če bo zakon o javnih cestah dopolnjen, tako da bo mogoče na manj pomembnih lokalnih cestah izvajati rekonstrukcijo dela po enostavnejšem postopku, to ne bo pomenilo le hitrejših modernizacij omrežja, pač pa tudi znatne prihranke. Še posebej pa je to potrebno, ker takšna dela vse pogosteje izvajajo krajevne skupnosti, ki nimajo ne kadrov ne drugih možnosti, da bi vodile vse z zakonom predpisane zahtevne postopke in zato na tem področju doslej praktično sploh ne morejo izvrševati svojih, z ustavo določenih nalog.

Z.

TRIVIALNA LITERATURA MED SOCIALNOSTJO IN VREDNOTENJEM

I. TRIVIALNA LITERATURA NA SLOVENSKEM

Trivialna literatura, ali, kako jo še imenujemo, šund, kič, plaža, tudi zabavna ali popularna literatura, je danes tako pomemben del kulture, da ne zadostuje več, če jo označimo le kot vzgojno škodljivo, nemoralno ali neumetniško. Množična produkcija in potrošnja pogrošnih zvezčičev nas silita, da se vprašamo: Kdo to bere? Kdaj? Zakaj?

Odklonilen odnos polpretekle literarne znanosti do vrednotenja in slabo poznavanje literarne sociologije sta vzrok, da trivialna literatura na Slovenskem do danes ni bila predmet znanstvene raziskave, tudi literarna kritika se ni kaj prida ukvarjala z njo. Vse sodbje so v glavnem negativne, omejujejo se na opozorila, kako škodljiv je šund za otroke, očitajo literarni produkciji in publiki malomeščanska nagnjenja, skratka, ves čas jo vrednotijo le s socialnimi kriteriji. Pač pa je v šestdesetih letih razvila potrebno metodologijo zahodnoevropske literarne znanosti; v začetku je tudi ta vrednotila le prikrito, kasneje je odkrito pristala na vrednotenje, za kriterij pa ji služi prava, umetniška literatura. Večina raziskav se še vedno omejuje na analizo literarnega trga, raziskujejo produkcijo, distribucijo in potrošnjo trivialne literature, tako kot je to prvi storil že leta 1958 Robert Escarpit v Sociologiji literature. Preden prenesemo dosežke tujih literarnih znanosti na slovenska tla, jih bo treba kritično pregledati. Še zlasti zato, ker v novejšem času prave, avtohtone trivialne literature nimamo, tudi v širšem, jugoslovanskem merilu je originalnega malo. Tudi vrstni, kot jih pozna zunaj, Slovenci nimamo, tako, na primer, ne poznamo pornografije.

Za izhodišče si vzemimo klasifikacijo trivialne literature, kot jo je postavil v več delih Walter Nutz. Najprej jo razdeli na štiri vrste, na ljubezenski roman, kriminalni roman, western in avanturistični roman, vsako vrsto pa deli naprej še na podvrste. Tako spadajo k ljubezenskemu romanu še ženski roman, domačiji roman, zdravniški roman. V avanturistični roman šteje vojni roman in tako imenovano science fiction, znanstveno fantastiko. Vse te vrste poznamo tudi Slovenci.

Težave pa se začno, ko poskusimo trivialno literaturo natančneje določiti. Soglašamo, da spadajo v šund tisti pogrošni zvezčiči, ki jih dobimo v kioskih in večjih trgovinah, ki izhajajo periodično, imajo kričeve platnice z osladnimi, kičastimi ilustracijami. Pa še pri teh smo večkrat v zadregi, saj v tej preobleki izide tu pa tam kakšen Dostojevski. Ko pa poskusimo postaviti vrednostno lestvico za knjige, ki jih, trdno vezane, izdajajo priznane založbe, naleto na odpor. V zavesti slovenskega bralca je knjiga še vedno svetinja, ki je ne pusti skruniti. Prizna se, da spada poplava raznih Angelik, Deborah, Marian, Stefanij v zabavno ali popularno literaturo, tudi nekatere kriminalke in pustolovske romane odkloni kot neumetniške. Problem pa nastane, ko je treba označiti obširno memoarsko in romaneskno literarno produkcijo, ki tematsko posega v čas druge svetovne vojne, ker zelo hitro prizadejemo bodisi avtorja bodisi publiko, ki sta čustveno vezana na to obdobje.

Poprečni bralec, v skladu s svojimi izkušnjami in z estetskim čutom, ves čas branja vrednoti literarno produkcijo in jo dojema kot umetniško polno ali neumetniško. Zunaj sebe pa trdne opore nima. Niti literarna znanost niti literarna kritika nimata enotnih kriterijev. Tako se lahko bralec zanese le na svoj literarni okus.

Od vse poplave šunda, ki je trenutno na tržišču, izhajata v slovenskem jeziku le dve podvrsti, zdravniški roman, tako imenovani Dr. roman, v zadnjem času pa še Tarzan, ki ga namenjamo predvsem otrokom, drugače pa spada v pustolovski roman. Za popolnejši prikaz trivialne literature v slovenskem jeziku bi morali poseči še za desetletje ali dve nazaj in upoštevati še Belo-črne zvezke, NN romane, Jamesa Bonda, od žepnih knjig pa še dela A.C. Doylea, Zana Graya, Karla Maya, Edgarja Walaca, Julesa Verna ..., ki jih že po tradiciji prištevamo k zabavni literaturi.

Tradicija trivialne literature na Slovenskem pa sega v 19. stoletje. Kar je še bolj zanimivo, v tistem času nastajajo tudi izvorni slovenski teksti, ki predstavljajo kar okoli 50 % tovrstne literarne produkcije. Kar trije založniki zalagajo trg, Družba sv. Mohorja, Andrej Gabršček in Anton Turk. Družba sv. Mohorja, v skladu s svojim programom, izdaja ideološko agresivne tekste, ki hočejo pripeljati bralca v »časno in večno srečo« po načelih krščanske

morale. Zlasti Slovenske večernice vodijo bralca preko grešnega sveta v pravo, krščansko življenje, ga poučujejo v kmetovanju in svarijo pred kriminalom (ponarejanje bankovcev, bratomori, pijančevanje itd.). Konec stoletja poskusi zapolniti praznino Andrej Gabršček, založnik iz Gorice, kar s tremi knjižnimi zbirkami: s Slovensko knjižnico, ki seznaja bralca z literaturo slovenskih narodov, namenjena pa je predvsem ženskam, s Salonsko knjižnico, ki je čtivo za intelektualce, in z Mladinsko knjižnico. V Slovenski knjižnici izide osrednji tekst Pavline Pajkove, ki je, poleg Luize Pesjakove, poskusila po tujih vzorih presaditi k nam ženski roman, Slučaji usode (1896). Zanimivo, da je takratna publika roman odklonila. Ali je bilo salonskega ženstva takrat pri nas premalo ali pa je občinstvo imelo boljši okus, kdo ve? Verjetno bi ga danes ženske navdušeno brale.

Čtivo za vsak okus pa izdaja od 80. let naprej Anton Turk. Njegovo občinstvo obsega vse socialne plasti, saj izda poleg opisov božjih poti, krvavih, roparskih štorij, solzavih družinskih melodram tudi Kristofa Schmidta Cvetino Borogrsko. Verjetno je prav ta pisana mešanica pripovedi vzrok, da so ti zvezčiči izhajali tja v dvajseta in trideseta leta našega stoletja in doživeli tudi po štiri ponatise.

Kronološki pregled slovenske trivialne literature pa zaključimo s petimi standardnimi teksti, ki so burili domišljijo že našim prababam in babicam in po katerih še danes radi segajo zlasti starejši. To so: Strah na Sokolskem gradu, Grofica beračica, Katarina II., Tolovajski poglavar Jurij Skopec, tudi Črni Jurij imenovan in Beračeve skrivnosti. (Te so nazadnje izšle v Izbranem delu Karla Maya, v petih zvezkih.)

II. ANALIZA DVEH PODVRSTI (DR ROMAN, TARZAN)

Kaj je pravzaprav tisto, kar pritegne ženske k branju zdravniških romanov? Verjetno jih spodbudi že množičnost te produkcije in njena razširjenost. Ti zvezki izhajajo periodično v visokih nakladah, ceneni so, kratki, da jih lahko preberemo v eni sapi, na poti iz službe domov, zvečer pred spanjem. Drugi faktor je ponudba, že kar vsiljevanje: oglasi v dnevnem tisku, nalepke na kioskih, celo na ljubljanskih mestnih avtobusih beremo geslo: Čutite z ljudmi v belem.

Najpomembnejši vzrok za popularnost zdravniških romanov pa je socialnopsihološke narave. Branje pomeni za zaposleno žensko, ki je hkrati gospodinja, beg v eksotiko belih plaščev in sterilnih bolnišnic. Bralka se identificira z glavno junakinjo in z njo podoživlja ljubezenske zgoode in nezgode, vse do srečnega konca. Varno je vključena v znano shemo, tekst ne pozna neprijetnih

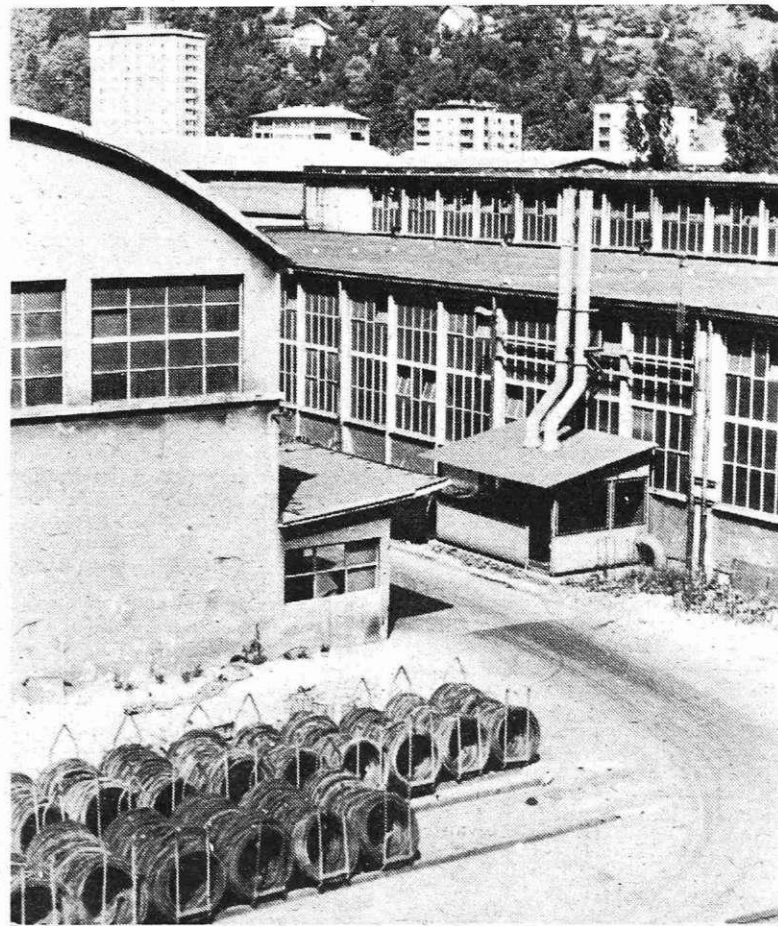
presenečenj, dogajanje poteka v idealiziranem svetu, kjer ni vojnih vsakdanjih skrbi, ljudje so ali dobri ali hudobni, neke vrste pravljica pravičnost vedno zmaga. Tudi erotike ti teksti ne poznajo, razmerje med junakoma se omeji na kak poljub, konča se pa s poroko. Pač, sem pa tja se rojevajo (tudi nezakonski) otroci, vendar se zdi, da so prišli kar tako, sami od sebe.

Značilno za te tekste je, da se dogajajo zunaj, v kapitalističnem svetu, največkrat v Angliji ali v ZDA. Prav ta kapitalizem je fiktiven; dobri lastniki klinike, še boljši primarij, pravi dobrotnik za podrejeno osebje, mogoče na drugi strani črno slikan nasprotnik, ki hoče pozitivnega junaka gospodarsko in moralno uničiti. Skratka, krivi so ljudje, ki so po značaju dobri ali slabi, nikakor pa ne kapitalistični sistem.

Kako te tekste vrednotimo s stališča socialne škodljivosti ali koristnosti, pa je drugo vprašanje. Vsekakor ne odobravamo samo takega čtiva. Kajti od lažnih vrednosti izsanjanega sveta do prenašanja le-teh v realno življenje je včasih samo korak. Če pa je to čtivo za sprostitve, za kratek čas in če se bralka zaveda, da je treba umetniško vrednost iskati v drugačni literaturi, je vsaka skrb odveč. Podobno lahko ovrednotimo tudi druge zvrsti in podvrsti trivialne literature, od kriminalke do pustolovskih romanov Tarzanovega tipa, če omejimo njihov učinek na zabavanje in na sprostitve bralca.

Več kot dvajset zvezkov Tarzana, ki so letos prodrli na slovensko literarno tržišče, že po tradiciji štejemo v otroško čtivo. Eksotika, daljne dežele, izgubljene civilizacije, Atlantida, nenavadni antropoidi, fantastični svet živali, boj za obstanek, boj za pravico – vse to predstavlja izziv za deško domišljijo. E. R. Burroughsa je doletela žalostna usoda, podobno kot Julesa Verna in našega Jurčiča, da je od pisatelja z resnimi literarnimi ambicijami zdrsnil na raven cirkuškega klovna, ki zabava edino še otroke. Pa še tem ga je muhasti čas ohranil zaradi fantastičnih prvin v njegovih pripovedih.

Zanimivo, da za vzgojo zaskrbljena slovenska javnost ni reagirala. Tarzan je očitno v času očiščen, sterilno čtivo, prikrita erotika in nasilje staršev in vzgojiteljev ne moti, tudi razisem in šovinizem ne (Vsi negativni junaki so ali Slovani ali pa Francozi in Belgijci, tudi črnci. Ti se sploh ne morejo meriti z zanesljivim angleškim gentlemanom.) Na srečo otroci teh narodnostnih razlik še ne opazijo, ker operirajo v glavnem le s kategorijama dobro – slabo. Podobno je čas obrusil ostre socialne razlike med junaki. Tarzan je sicer angleški lord, a za današnjega bralca je pomembnejši kot opičji človek, medtem ko je v času nastanka verjetno vsaj delno dolgoval svoj svetniški sij tudi socialnemu poreklu. Kar berite najnovejši zvezek, pa boste videli, kdo so lopovi! Nekdanja služabnica pri Grey-stokovih, ljudje iz ljudstva! E. R. Burroughs očitno še ni dobro ločil med lumpenproletariatom in med služabniki, v skrajni konsekvenci, med nižjim slojem in kriminalci.



Del predelovalnih obratov

KULTURNI KOLEDAR GORENJSKEGA MUZEJA OD 22. DO 28. OKTOBRA

V Mestni hiši je na ogled stalna arheološka, etnološka, kulturnozgodovinska in umetnostno-zgodovinska zbirka ter stalna razstava del slovenskega kiparja LOJZETA DOLINARJA.

V stebriščni dvorani, prav tako v Mestni hiši, je odprta razstava ZASILNA BIVALIŠKA NA TOLMINSKEM IN GORIŠKEM PO POTRESU 1976, ki jo je pripravil in posredoval Goriški muzej v Novi Gorici, v 2. nadstropju iste stavbe pa si lahko ogledate etnološko razstavo KMEČKO GOSPODARSTVO V GORNJESAVSKI DOLINI.

V galeriji Mestne hiše je pripravljen svojo četrto razstavo Aktiv likovnih pedagogov Gorenjske: LIKOVNA DEJAVNOST UČENCEV OSNOVNE SOLE LUCIJAN SELJAK V KRANJU.

V Prešernovi hiši je odprt PREŠERNOV SPOMINSKI MUZEJ. V galeriji iste stavbe je na ogled razstava fotografij Marka Aljančiča KOROŠKE MINIATURE, v kleti Prešernove hiše pa je odprta razstava PESNIŠKI LISTI Andreja Kokota.

V baročni stavbi v Tavčarjevi 43 je stalna zbirka NARODNOOSVOBODILNA BORBA NA GORENJSKEM in republiška stalna zbirka SLOVENKA V REVOLUCIJI, v galerijskih prostorih iste stavbe pa je odprta razstava FOTOGRAFIJA GRADBINCEV.

Razstavne zbirke oz. razstave so odprte vsak dan, razen ponedeljka in nedelje popoldne, od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

V kasarni Staneta Žagarja v Kranju je stalno odprt MUZEJ PREŠERNOVE BRIGADE.

V Stari Fužini je stalna razstava PLANŠARSKA KULTURA V BOHINJU. Zbirka je odprta vsak dan od 9. do 12. in od 15. do 19. ure.

ŽALNA KOMEMORACIJA

Zveza združenj borcev NOV krajevnne skupnosti Plavž obvešča, da bo žalna komemoracija na grobovih padlih borcev NOV v spominskem parku na Jesenicah – Plavž v soboto, 30. oktobra, ob 16. uri.

Vabimo vse organizacije in občane, da se je udeležijo v čimvečjem številu. Ker letos praznujemo 35-letnico vstaje jugoslovanskih narodov, se bomo še posebej spomnili vseh padlih in umrlih borcev naše občine, kakor tudi vseh znanih ali neznanih padlih junakov za svobodo po naši domovini.

VOZNI RED PREVOZOV OB DNEVU MRTVIH

1. V NEDELJO, 31. oktobra, bo poleg rednih voženj, ki bodo ojačane z dodatnimi avtobusi, peljal tudi avtobus ob 8.15, 9.45 in 14.35 od bolnice ter od pokopališča ob 9.15, 10.45 in 15. uri.

2. V PONEDELJEK, 1. NOVOBRA:

ODHODI OD BOLNICE:

6.03 7.15 7.45 8.15 8.45 9.15 9.45 10.00 10.15 10.30 10.45 11.00 11.15 11.45 12.15 12.45 13.15 13.30 13.45 14.00 14.15 14.30 14.45 15.00 15.15 15.30 15.45 16.00 16.30 17.00 17.30 18.00 19.00 21.10

ODHODI S KOROŠKE BELE:

8.30 10.00 11.00 13.15 14.00 14.30 15.20 15.50 15.40 17.10

ODHODI S TOMŠIČEVE ULICE (GOZDNA UPRAVA):

9.00 10.30 11.40 13.50 14.35 15.05 15.55 16.25 17.15

ODHODI OD POKOPALIŠČA PROTI BOLNICI:

7.15 7.45 8.15 8.45 9.15 9.45 10.15 10.30 10.45 11.00 11.15 11.30 11.45 12.15 12.45 13.15 13.45 14.00 14.15 14.30 14.45 15.00 15.15 15.30 15.45 16.00 16.15 16.30 17.00 17.30 18.00 18.30 19.30 21.30

ODHODI OD POKOPALIŠČA NA KOROŠKO BELO:

9.30 10.50 12.00 14.10 15.00 15.30 16.20 16.50 17.35

ODHODI OD POKOPALIŠČA NA TOMŠIČEVO ULICO:

8.50 10.20 11.25 13.35 14.20 14.50 15.40 16.10 17.00 17.35

3. V TOREK, 2. NOVOBRA:

Rednim vožnjam bodo dodani še odhodi:

– od bolnice ob 15.30 in 16.30

– od pokopališča ob 16.00 in 17.00

CENIK PREVOZOV NA DAN 1. NOVOBRA – enotna cena 3,50 din. Potnike prosimo, da pripravijo drobiž.

»VIATOR LJUBLJANA«
TOZD JESENICE

PROGRAM DRSANJA IN DRŠALNIH PRIREDITEV

v športnem parku v Podmežaklju do četrta, 4. novembra

REKREACIJSKO DRSANJE:

– za železarno Jesenice

petek, 29. oktobra, od 20. do 22. ure

– za javnost:

petek, 29. oktobra, od 10.30 do 12.30,

sobota, 30. oktobra, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure,

nedelja, 31. oktobra, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure,

sreda, 3. novembra, od 21. do 23. ure,

četrtek, 4. novembra, od 10.30 do 12.30.

GORENJSKA LIGA:

petek, 29. oktobra, od 22.15 do 23.45 Kokrica

sobota, 30. oktobra, od 22.15 do 23.45 Jesenice II

nedelja, 31. oktobra, od 7.30 do 9. ure Jesenice I in od 9.15 do 10.45

Blejska Dobrava,

torek, 2. novembra, od 22. do 23.30 Tržič

četrtek, 4. novembra, od 22. do 23.30 Ljubno.

Na dan mrtvih, dne 1. novembra, bo drsališče, oziroma športna hala zaprta.

Iz pisarne ŠD Jesenice

KRAJEVNA SKUPNOST JAVORNIK-KOROŠKA BELA UPRAVNI ODBOR – REKREACIJSKEGA CENTRA NA KRESU

RAZPISUJE

ODDAJO OKREPČEVALNICE »KRES«

Upravni odbor rekreacijskega centra na Kresu oddaja v najem okrepčevalnico, z naslednjimi pogoji:

Prijavi se lahko ustreznega gostinskega organizacija ali zasebnik:

1. da ima opravljeno gostinsko šolo ali tri leta dela v ustreznih dejavnosti, kar dokaže z ustreznimi potrdili;
2. da predloži ustrezno dovoljenje skupščine občine Jesenice za upravljanje okrepčevalnice.

Vse ostale obveznosti bodo urejene s pogodbo med najemnikom in upravnim odborom rekreacijskega centra na Kresu pri krajevni skupnosti Javornik-Koroška Bela.

Prijave pošljite najkasneje do 15. novembra na naslov: Upravni odbor rekreacijskega centra – Kres – krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela.

Krajevna skupnost Javornik-Koroška Bela

TELOVADKE NA IZBIRNEM TEKMOVANJU

Pretekli petek je gimnastična zveza Slovenije izvedla v telovadnici na Taboru - Ljubljana izbirno tekmovanje za pionirke. Tekma naj bi izbrala 18 pionirk, ki se bodo 18. decembra v Brežicah, skupaj s pionirkami iz drugih republik, pomerile za pokal gimnastike. To je v Jugoslaviji najkakovostnejše pionirsko tekmovanje. Istočasno je izbirna tekma kategorizirala pionirke po kakovosti in prvih 18 uvrščenih predstavlja perspektivni razred, ki naj bi že čez dve ali tri leta resno konuriral za zvezni razred in državno reprezentanco, za Mediteranske igre, ki bodo v Splitu leta 1979.

Teh 18 pionirk, in predvsem njihovih trenerji, so prejeli program težkih elementov, ki jih bodo morale pionirke obvladati v predpisanem času. Reči je treba, da še nismo imeli tako mlade in perspektivne generacije pionirk in da lahko pričakujemo za žensko gimnastiko lepše čase, čeprav v prihodnjem vrstnem redu športov v Sloveniji športna gimnastika nima vidnega mesta, ki pa bi si ga zares zaslužila.

Jeseniške pionirke so prvič tekmovali v tako kakovostni konkurenci. Za višji razred pionirk morajo vaje vsebovati najmanj po štiri elemente težine B, v preskoku pa ni dovolj samo premet, ampak že premet z vijakom. Vse to je bilo za Jeseničanke preveč. V dveh letih, kolikor trenirajo, se tega še ni bilo mogoče naučiti. Prav zato so bile najslabše v preskoku in nato na bradlji, kjer so vse imele samo po en element težine B, za vsak manjkajoči B pa odbijejo sodnice po pol točke. Dokaj dobro

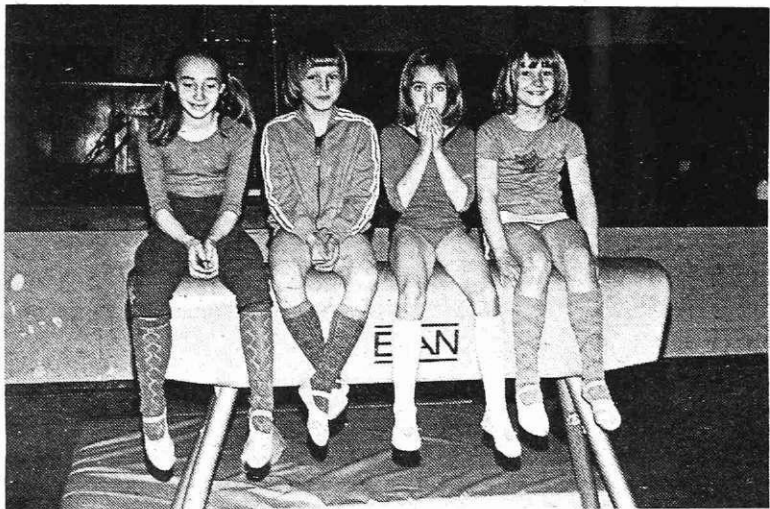
pa so se izkazale v parterju in na gredi, kjer so imele polno elementov težine B, zahtevajo pa vsaj štiri.

Skupno je tekmovalo 36 pionirk iz sedmih slovenskih društev: Zelena Jama (9), Sp. Šiška (7), Novo mesto (5), Tabor Ljubljana (5), Jesenice (4), Maribor (3) in Koper (3). Daleč najboljše so bile pionirke Zelene jame, saj se jih je kar sedem uvrstilo med prvo deseterico. Tudi Jeseničanke so zabeležile vidno uvrstitev. Med prvih osemnajst, ki so kategorizirane kot perspektivne telovadke, se je uspela uvrstiti Lea Mesarič, in to prav na 18. mesto, s čimer si je pridobila pravico nastopiti na elitnem tekmovanju za pokal gimnastike v Brežicah. Časa ima še mesec in pol, da si popravi preskok, za katerega je prejela samo 6,5 točk, in bradljo, kjer lahko dopolni vajo vsaj še z enim B elementom, kar predstavlja pol točke več.

Pogačnikova, Kuretičeva in Kemperlova pa so imele ob prelahkih vajah tudi nekaj smole in padcev, kar pa ni bistveno pokvarilo njihove uvrstitve.

Rezultati: 1. Bizjak (Z. J.) 36,35, 2. Jana Kolar (Z. j.) 36,05, 3. Kavšek (N. m.) 35,50, itd. Jeseničanke pa so se uvrstile: 18. Lea Mesarič 31,40, 27. Stanka Pogačnik 27,75, 29. Željka Kuretič 26,90, 32. Zorka Kemperle 21,90.

V soboto in nedeljo pa so imele perspektivne pionirke, to je, prvih osemnajst, skupni celodnevni trening, ki je pokazal trenerjem in telovadkam, kaj in kako bo treba delati do prihodnjega preglednega turnirja. M. L.



Pionirke Lea, Stanka, Zorka in Željka na orodju, ki jim dela največ pregla-
vic.

PRIPRAVE ZA XVI. TEKMOVANJE FIS V KRANJSKI GORI

Pred časom je bila v Kranjski gori seja organizacijskega komiteja za pokal Vitranca. Znano je, da bo letošnje tekmovanje za pokal Vitranca že konec decembra in da bodo štejele točke s tega tekmovanja za svetovni pokal. Na seji so člani organizacijskega komiteja razpravljali o večini organizacijskih in tehničnih zadev, ki zadevajo organizacijo te zelo zahtevne prireditve. Doslej je kranjskogorsko tekmovanje slovelo v krogih FIS kot eno najbolje pripravljenih in ta sloves naj bi obdržali tudi v prihodnje, čeprav bo letošnje tekmovanje zahtevalo več naporov.

Doslej še nikoli tekmovanje ni bilo tako zgodaj - konec decembra - in zato nosi letošnje največ tveganja, ali bodo pobočja Vitranca pokrita s snežno odejo ali ne. Razen tega pa je od tega, kako bo izpeljana organizacija, kako bodo pripravljena smučišča, kakšni bodo nastanitveni in ostali pogoji bivanja tekmovalcev in kako bodo delovale vse ostale službe, odvisno, ali lahko računajo organizatorji tudi v bodoče na tekmovanje v svetovnem merilu ali pa se bodo morali zadovoljiti s tekmovanjem za evropski pokal.

Ob letošnjem tekmovanju bodo zlasti temeljiteje organizirali tiskovni center, ki bo v osnovni šoli. Ti-

skovni center bo imel teleprinterski priključek in telefonske priključke. Za celotno ureditev člani komisije vodijo potrebne razgovore, nimajo pa še predračunov, dasiravno vedo, da organizacija tiskovnega središča ne bo poceni.

Zelo veliko dela čaka tudi člane tekmovalnega odbora. Predračun za pripravo proge znaša nekaj nad 200.000 dinarjev, prav tako pa bodo precej drage tudi merilne naprave, s katerimi bodo merili tekmovalne čase. Niso se še dokončno odločili za vrsto in firmo, pri kateri si bodo sposodili naprave, poleg tega pa proučujejo možnost za priključitev na enega izmed računskih centrov. Ker IBM na Jesenicah nima možnosti za priključek, se bodo dogovorili z Intertradom v Radovljici.

Posebno veliko zahtevnih nalog bo imela gospodarska komisija, ki bo morala preskrbeti ne le vsa potrebna sredstva za prireditev, pač pa bo morala voditi tudi vse ostalo poslovanje.

Vsekakor bo letošnja prireditev pokal Vitranca najzahtevnejša doslej in bo od tega, kako bo organizirana in kako bo uspela, v pretežni meri odvisno, ali bodo v komiteju FIS v bodoče Kranjski gori še zaupali takšna tekmovanja ali ne. Z.

Nogomet

LESCE : JESENICE 4:1 (3:1)

V soboto, 23. oktobra, so Jeseničani gostovali v Lescu, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z moštvom Lesc in srečanje izgubili z rezultatom 4:1 (3:1).

Po zelo dobri igri, ki so jo prikazali Jeseničani preteklo soboto v Kranju, so tokrat zaigrali zelo slabo in domačinom ni bilo težko doseči preključne zmage. Pri Jeseničanih so tokrat zatajili ključni igralci, ki so ponavadi nosili glavno breme, in poraz je bil neizogiben.

Zmaga Leščanov je popolnoma zaslužena, čeprav niso pokazali veliko nogometnega znanja.

Gole za moštvo Lesc so dosegli: Rampre 2, Faganel in Medven. Edini gol za moštvo Jesenic je dosegel Komel.

LESCE : JESENICE 0:3 (0:2)

V nedeljo, 24. oktobra, pa so jeseniški mladinci gostovali v Lescu, kjer so odigrali prvenstveno tekmo z istoimenskim moštvom in zmagali z rezultatom 3:0 (2:0).

Jeseničani so bili vso tekmo boljše moštvo in njihova zmaga ni bila niti v enem trenutku ogrožena. Z zmago v Lescu so naši mladinci utrdili svojo uvrstitev v samem vrhu na prvenstveni razpredelnici.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Jeklič 2 in Tkalec.

V soboto, 30. oktobra, igra člansko moštvo ob 14. uri na domačem igrišču prvenstveno tekmo z moštvom LTH Škofja Loka.

Mladinsko moštvo gostuje v nedeljo, 31. oktobra, v Škofji Loki.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 30. oktobra, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

**SAMOPOSTREŽNA
TRGOVINA ŠPECERIJA
BLED -
SUPERMARKET UNION,
Titova 22.**

KONCERT ZABAVNE GLASBE NA JAVORNIKU

Osnovna organizacija
ZSMS Javornik-Koroška
Bela vabi na koncert an-
sambla »FILOMENA« iz
Radovljice.

ROCK - BLUES - SHOW

Koncert bo v petek, 29. oktobra, ob 20. uri v dvorani delavskega doma Julke in Albina Pibernik na Javorniku.

OBVESTILO UPOKOJENCEM

Društvo upokojencev Javornik-Koroška Bela bo priredilo v sredo, 10. novembra, ob 16. uri v domu upokojencev na Javorniku srečanje članov 80-letnikov.

Vabljeni so tudi ostali člani društva, da se skupaj z njimi poveselijo in jim s tem še olepšajo njihov praznik.

Odbor Du
Javornik-Kor. Bela

PREKLIC

Preključujem obdolžitve sodelavca ANTONA KRŽICA iz adju-
staže štekel in se mu opravičujem.

Marinko Gogič
adjustaža štekel Bela

IZGUBLJENA URA

Na poti od kadrovskega sektorja do parkirnega prostora za Jelenom sem izgubila žensko ročno uro znamke JUNGHANS. Poštenega najditelja prosim, naj jo odda na oddelek za obračun osebnih dohodkov ali na naslov: Ivica VIDMAR, Aljaževa 26, 64281 Mojstrana.

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata žičarne se v imenu upokojencev najlepše zahvaljujem za povabilo na piknik, ki je bil dne 16. oktobra v Dragi. Franc Šolar

ZAHVALA

Izvršnemu odboru osnovne organizacije sindikata v jeklovleku se zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezni. Anton Zalokar

ZAHVALA

Komisiji za socialna vprašanja pri osnovni organizaciji sindikata TOZD VET, kakor tudi osnovni organizaciji sindikata elektro vzdrževanja se zahvaljujem za dodeljeno denarno pomoč za nakup ozimnice. Janko Fon

ZAHVALA

Odboru osnovne organizacije sindikata strojno vzdrževanje se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč pri nakupu ozimnice. Anton Bogataj

ZAHVALA

Zahvaljujem se sindikalnemu odboru gradbenega vzdrževanja za organizacijo delovne akcije v Tolminu na mojem domu, še posebno pa vsem udeležencem. Peter Leban

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

30. oktobra ameriški barvni risani film MIKIJEV ROJSTNI DAN, ob 15. uri. Proizvodnja Walt Disney.

30. oktobra ameriško-angleški barvni pustolovski film V KREMP-LJIH LEVA, ob 17. in 19. uri. Režija Richard Altenborough, v glavni vlogi Simon Word.

31. oktobra ameriško-angleški barvni pustolovski film V KREMP-LJIH LEVA, ob 17. uri.

31. oktobra ameriški barvni kriminalni film FRANCOSKA ZVEZA ŠT. 2, ob 19. uri. Režija John Frankenheimer, v glavni vlogi Gene Hackman. Ob svetovnem dnevu varčevanja večerno filmsko predstavo brezplačno poklanja gledalcem Jugobanka Ljubljana.

1. in 2. novembra ameriški barvni film ALICE NE STANUJE VEČ TUKAJ, ob 17. in 19. uri. Režija Martin Scorsese, v glavni vlogi Elen Burstyn. 1. novembra je predstava samo ob 19. uri. Film za tiste, ki se nadejajo, da v življenju obstaja še ena prilika. Oskar za žensko vlogo.

3. novembra italijansko-španski barvni pustolovski film SANDOKANOVI MAŠČEVALCI, ob 17. in 19. uri. Režija Mario Sequi, v glavni vlogi Ivan Razimov.

4. novembra ZAPRTO. 5. novembra angleški pustolovski barvni film SREČANJE NA OCEANU, ob 17. in 19. uri. Režija Charles Jarrot, v glavni vlogi Joseph Bottoms.

6. novembra ameriški risani barvni film RACMAN PAJA IN PAJ-DAŠI, ob 15. uri.

6. in 7. novembra ameriški barvni film - melodrama Z DRUGE STRANI PLANINE, ob 17. in 19. uri. Režija Lerry Pearce, v glavni vlogi Marilyn Hassl.

KINO PLAVŽ

30. in 31. oktobra ameriški barvni film ALICE NE STANUJE VEČ TUKAJ, ob 18. in 20. uri.

31. oktobra ameriški barvni risani film MIKIJEV ROJSTNI DAN, ob 10. uri.

1. in 2. novembra ameriško-angleški barvni film V KREMP-LJIH LEVA, ob 18. in 20. uri. 1. novembra, ob 20. uri.

3. novembra ZAPRTO. 4. novembra angleški barvni film SREČANJE NA OCEANU, ob 18. in 20. uri.

5. novembra italijansko-španski barvni film SANDOKANOVI MAŠČEVALCI, ob 18. in 20. uri.

6. in 7. novembra egiptovski barvni film BEDUINKA V RIMU, ob 18. in 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

30. oktobra ameriški barvni film NIAGARA, ob 20. uri.

31. oktobra francoski barvni film SKRIVNOST, ob 20. uri.

3. novembra ameriški barvni film ALICE NE STANUJE VEČ TUKAJ, ob 20. uri.

6. novembra ameriško-angleški barvni film V KREMP-LJIH LEVA, ob 20. uri.

7. novembra angleški barvni film SREČANJE NA OCEANU, ob 20. uri.

KINO DOVJE-MOJSTRANA

30. oktobra ameriški film ABOTT IN COSTELLO IŠČETA FRANKENSTEINA, ob 19. uri in 30 minut.

31. oktobra ameriški barvni film NIAGARA, ob 19. uri in 30 minut.

6. novembra ameriški barvni film ALICE NE STANUJE VEČ TUKAJ, ob 19. uri in 30 minut.

7. novembra ameriško-angleški barvni film V KREMP-LJIH LEVA, ob 19. uri in 30 minut.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame, stare mame in sestre

TONČKE LIČOF

se iskreno zahvaljujem darovalcem vencev in cvetja, tov. Lotriču za poslovljni govor ter kolektivom družbeno prehrana, lužnica Javornik, Planika Breznica in sestanovalec za denarno pomoč.

Hvala dr. Čehu, dr. Dražiču in osebjem internega oddelka za lajšanje trpljenja v zadnjih trenutkih življenja.

Se enkrat hvala vsem, ki ste jo zasuli s cvetjem, jo spemili na njeni prerani zadnji poti in jo imeli radi.

ZALUJOČI: mož Stanko, sin Bojan, hčerka Stanka z družino, sestra Jerca z družino, brat France z družino in brat Ivan

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame in sestre

MARIJE FIDEL

se iskreno zahvaljujem darovalcem vencev in cvetja ter sestanovalec C. V. Svetina za venec in zbrano denarno pomoč. Prav tako se zahvaljujem pevcem DU Javornik za žalostinke in vsem, ki so sočustvovali z nami ter jo spemili na zadnji poti.

ZALUJOČI: hčerka Štefka, sinova Virgilij in Joža z ženo ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

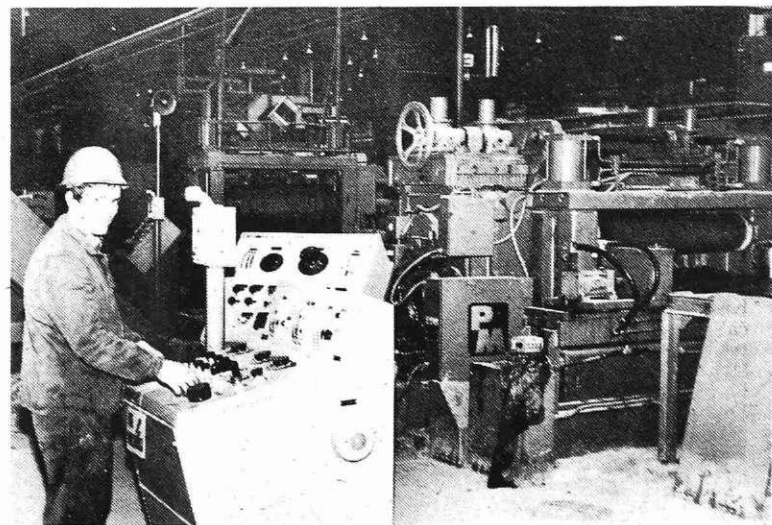
Ob nenadni in prerani izgubi našega predragega moža, očeta, brata in starega očeta

JOŽETA VRHOVNIKA

se zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovi zadnji poti, vsem, ki so čustvovali z nami ob tej težki izgubi in ki so darovali cvetje.

ZALUJOČI: žena Cilka, hči Marica, vnukinja Lea, brat Franc in ostalo sorodstvo

GLAS v vsako gorenjsko hišo!



Linija za pripravo trakov z glavnim komandnim pultom v hladni valjar-
ni Bela

BORBA DOSTOJNA ŽELEZARJEV

Pred prvim prvenstvenim derbijem med Jesenicami in Olimpijo v letošnji sezoni smo velikokrat slišali mnenja, da je moč premagati Ljubljance samo z borbeno igro, z igro, ki ne bo nasprotniku pustila »dihati«. Bilo je tudi precej govora o tem, ali jeseniški hokejisti po dveh porazih proti Olimpiji v letošnjem pokalu Karavank in dokaj bledeh igrah, sploh lahko ogrozijo Olimpijo. Seveda, občutki pred derbijem so bili mešani, vendar so nas jeseniški hokejisti v sredo, 20. oktobra, prepričali (in najbrž tudi sami sebe), da je borbenost eden izmed najpomembnejših elementov v športu. Namreč, takoj je treba priznati, da se najbrž po kvaliteti Olimpija in Jesenice ne razlikujeta veliko, pa vendar so Jeseničani v nepozabni igri, v kateri sta bili opazni želja po zmagi in velika borbenost, kakršne že dolgo časa nismo videli, nadigrali lanskega šampiona Jugoslavije in ga premagali z visokim rezultatom 6:1 (4:1, 2:0, 0:0). Ni dvoma, da je bila ravno borbenost najmočnejše orožje Olimpije v zadnjih sezonah, ko so prevzeli od Jeseničanov primat v članski konkurenci. In prav pred tem orožjem so Ljubljanci klonili v letošnjem prvem prvenstvenem obdobju na Jesenicah.

Jeseniški hokejisti so dokazali, da s kolektivno in borbeno igro, od prve do zadnje sekunde, uspeh ne more izostati. Res je, da to najbrž ni recept, po katerem bodo vedno zmagovali. Prišli bodo slabi trenutki, trenutki krize, čeprav jih je bilo letos že kar precej, toda to ne bi smelo biti opravičilo za medle, neprizadevne, še posebej pa ne borbene igre. Brez borbenosti, take, kot smo jo videli, 20. oktobra v dvorani v Podmežakliji, Jeseničani v nadaljevanju ne bodo mogli pričakovati podobnega veselja. Kajti, kljub prepričljivemu in visokemu porazu, Olimpija ostaja odlično moštvo, nič slabše od jeseniškega, kar je dokazala vrsto let nazaj, kot tudi že v letošnji sezoni.

Najslabše za jeseniške hokejiste bi bilo, ko bi po zadnji zmagi mislili, da bo v nadaljevanju šlo gladko. Najbrž ni odveč, da še enkrat opozorimo, da bo letošnja sezona dolga in naporna. Za Olimpijo je zadnji polom velika šola, kako bodo morali v bodoče igrati proti Jesenicam. Dobro pa vemo, da Ljubljanci znajo iz lekcij sprejeti dober pouk. In prav zaradi tega bo Jeseničanom v nadaljevanju še težje, kajti znano nam je, da se Ljubljanci ne vdajo kar tako.

O dvoboju je bilo že veliko napisanega, vemo pa naj še nekaj o poškodbah. Namreč, po tekmi je bilo veliko napisanega o poškodbi Ignaca Kavca, ki je dobil mavčno oblogo, manj pa je znano, da se je hujše poškodoval tudi mladi jeseniški reprezentant Uroš Pavlič, ki ima težjo poškodbo na nogi, in bo, kot kaže, nekaj časa počival.

Druga stvar, ki zasluži našo pozornost, in se ponavlja iz tekme v tekmo, je precej sezona, je nekaj nezgojenih gledalcev. Res je sicer, da smo po daljšem času na tekmi večkrat slišali znano bodenje

JE-SE-NI-CE, kar je tudi pomagalo jeseniškim hokejistom k veliki zmagi, vendar smo na drugi strani slišali številne neokusne, žaljive in človeka nevedne opazke na račun hokejistov Olimpije in sodnikov. To je temna senca derbija, temna senca, ki prizadene tudi ves trud jeseniških hokejistov in jeseniških hokejskih delavcev. Treba je jasno povedati, da takšnih navijačev, ki ne znajo hokejske tekme spremljati kot športne igre, ki ne znajo športno prenašati zmag in porazov, jeseniški hokejisti ne potrebujejo.

Gole proti Olimpiji so dosegli: Hiti, Tišler, Klemenc, Poljanšek, F. Zbontar in Jan.

MEDVEŠČAK : KRANJSKA GORA 7:4 (1:1, 4:1, 2:2)

Hokejisti Kranjske gore so zapravili lepo priložnost, da bi v Zagrebu dosegli ugodnejši izid. Seveda se je pokazala njihova neizkušenost, kajti številne priložnosti so ostale neizkoriščene. Treba je vsekakor poudariti, da so se proti boljšemu nasprotniku dobro držali in da sta se dve tretjini, prva in zadnja, končali z neodločenim rezultatom.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Ščap, Berlisk, Kunšič in Golja.

LESTVICA:									
1. Jesenice	4	4	0	0	44:7	8			
2. Medveščak	4	2	0	2	24:20	4			
3. Olimpija	3	2	0	1	18:12	4			
4. Kr. gora	3	1	0	2	17:20	2			
5. Partizan	4	0	0	4	9:50	0			

PRIJATELJSKI SREČANJI

V soboto in nedeljo so na Jesenicah gostovali hokejisti italijanskega prvoligaša Alleghe, ki so znani tudi po tem, da jih trenira Jeseničan Ciril Klinar-Lilo in da so v preteklih sezonah zanj nastopali tudi jeseniški igralci: Rudi Hiti, Viktor Tišler in Rudi Knez.

Gostje so se najprej pomerili z moštvom Jesenic. Zmagali so domačini z rezultatom 9:3, tretjine 5:1, 2:2 in 2:0. Gostje so se predstavili kot precej hitri drsalci, vendar pa igrajo premalo kolektivno. Po drugi strani so Jeseničani, po hitrem vodstvu — 5:1 v prvi tretjini, v nadaljevanju popustili. Kljub temu je bilo srečanje precej zanimivo. Gole za Jesenice so dosegli: Tomaž Košir 2 ter Hafner, Pristov, Franc Zbontar, Jan, Tišler, Joža Razinger in Smolej po enega.

V nedeljo pa so se s hokejisti iz Italije pomerili tudi Kranjskogorci. Zmagale so Alleghe z rezultatom 12:7, tretjine 5:2, 5:3 in 2:2. Zmaga fizično močnejših gostov je povsem zaslužena, treba pa je poudariti, da bi bil za domačine rezultat lahko precej boljši, če bi bil vratar Pretnar zanesljivejši.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Drago Horvat 2, Šuvak, Mavčec, Kunšič, Ščap in Lah.

VELIK USPEH BRANKA ZORKA

V soboto in nedeljo, 23. in 24. oktobra, je bilo v Rogški Slatini drugo republiško sindikalno šahovsko prvenstvo za posameznike. Od Jeseničanov so nastopili v skupini kategoriziranih igralcev Zorko, Pavlin, Krničar in Majtan, v skupini brezkatégornikov pa Lužnik in Makra.

V predtekmovanju so bili tekmovalci razdeljeni v šest skupin, prvi trije iz vsake skupine pa so se uvrstili v finale, kar se je posrečilo Zorku in Pavlinu. Konkurenca je bila izredno močna, saj so nastopili: en mojster, šest mojstrskih kandidatov, 26 prvokategorikov, 36 drugokategorikov, 28 tretjekategorikov in 68 brezkatégornikov.

V tej konkurenci je Branko Zorko zaigral zelo dobro in bil med vodečimi, na koncu pa mu je za prvo mesto zmanjkalo samo 0,5 točke, tako da je osvojil še vedno odlično drugo mesto. Tudi Pavlin se je dobro boril, na koncu pa se je uvrstil na dobro 14. mesto, medtem ko je bil Krničar 37., Majtan pa 70.

V konkurenci brezkatégornikov sta nastopila Makra in Lužnik. Med 68 igralci je Lužnik osvojil 24. mesto, Makra pa je bil trideseti.

Zorko je za svoj uspeh, ki je eden največjih v njegovi šahovski karieri, prejel lep pokal, ki ga je prispevala Zveza sindikatov Slovenije.

Martin Jan

Kegljanje na ledu

13. EKIP NA PRVEM TURNIRJU

V nedeljo, 24. oktobra, so se kegljači na ledu srečali na prvem turnirju v letošnji sezoni. Turnir je organizirala ekipa Železarja, ki deluje pri kegljaškem klubu na ledu pod tem imenom že tri leta.

V zelo močni konkurenci 13 ekip iz Rateč, Kranjske gore, Bleda, Žirovnice in Jesenic je prvo mesto na turnirju osvojila ekipa Murke in dokazala, da je že na začetku sezone v odlični formi.

Vrstni red ekip: 1. ekipa Murke (Klinar, Sodja, Drinovec, Plesničar) 18 točk, 2. ekipa Save z Jesenic 17 točk, 3. ekipa PGD Bled 16 točk, 4. ekipa Žirovnica 15 točk (količnik 1.400), 5. ekipa Krivec 15 točk (količnik 1.138), 6. ekipa Železar 14 točk (količnik 1.692), 7. ekipa Universal 14 točk (količnik 1.482), itd.

C. M.



Namizni tenis

LAHKI ZMAGI

V soboto, 23. oktobra, je bil na Jesenicah, v izvedbi domačega kluba, drugi pozivni turnir najboljših mladink Slovenije. Iz naše občine je bila na ta turnir povabljena igralca Jesenic Milana Strumbl, ki pa tokrat ni nastopila v najboljši formi, in se je na koncu turnirja uvrstila na osmo mesto. Zmagala je igralka ravenškega Fužinarja Černovškova.

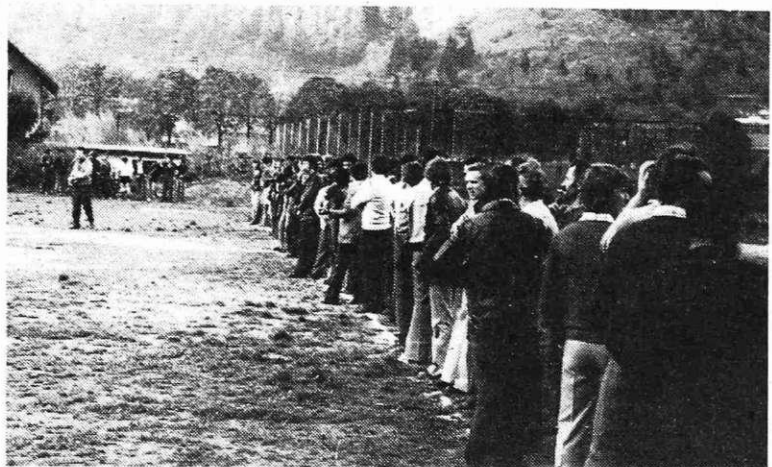
Pretekli četrtek pa so pričeli tudi s tekmovanjem v gorenjski namiznoteniški ligi. Ekipa Jesenic v postavi: Jernej Korbar, Slavko Legat in Matjaž Korbar je imela v prvem kolu v gosteh dokaj poprečno ekipo Lesc in jo je gladko premagala s 5:0.

Ekipa Murove pa je v prvem kolu igrala v »mini hali« na Murovi z ekipo iz Mošenj, ki jo je, po ne preveč zanimivi igri, premagala z rezultatom 5:1, edino točko je gostom priboril Lavtižar, poleg njega pa sta nastopila še Filipovič in Ravnikar.

V drugem kolu, danes, v četrtek, bo ekipa Jesenic gostovala v Mošnjah, kjer zmaga ne sme biti vprašljiva, čeprav bodo nastopali z mladimi igralci. Ekipa Murove pa bo igrala v dvorani na Murovi z ekipo SAVE (sindikat) iz Kranja, proti kateri pa bo morala vložiti mnogo napa in znanja, če hoče doseči uspeh. Zato igralci z Murove vabijo ljubitelje te igre, da jim z obiskom pripomorejo do novih točk. Pričetek dvoboja bo v četrtek ob 18. uri.



Letošnje prvenstvo v malem nogometu je bilo zaradi slabega vremena večkrat prekinjeno. V tem tednu so bile končno odigrane še finalne tekme, s podrobnimi rezultati pa vas bomo seznanili v prihodnji številki. Na sliki: pogled iz vratarjeve mreže na borbeno dogajanje na igrišču.



Največ zanimanja je vsekakor za prvenstvo v malem nogometu, ki ga vedno spremljajo tudi številni gledalci.

Rokomet

KONČNO TUDI ZMAGA V GOSTEH

Jeseniški rokometiški so v soboto, 23. oktobra, gostovali na Golniku, kjer so se pomerili z ekipo Storžiča. Jeseničani so že v začetku povedli z 2:0, vendar so domačini izenačili in povedli s 3:2. V taki menjavi vodstva se je nadaljeval ves prvi polčas, tako sta ekipi na odmor odšli z rezultatom 13:13. Tudi drugi del se je pričel podobno kot prvi. Vse do rezultata 18:18 sta se ekipi menjavali v vodstvu, nato pa so Jeseničani zaigrali hitro v napadu, predvsem so izkoriščali slabe podaje domačih igralcev in v protinapadih dosegali zadetke. V teh trenutkih so povedli 22:18. Razliko so obdržali vse do konca tekme. Zmagali so z rezultatom 30:27.

Jeseničani so na Golniku prikazali najboljšo igro v jesenskem delu. Ves čas so igrali zelo borbeno. Predvsem napad, ki je izkoriščal vse priložnosti. Obramba še vedno dela stare napake, igra premešno in nasprotniku dopušča, da razvija igro in s tem seveda dobi možnost za doseg zadetka.

Prvič je po prihodu iz JLA zaigral Rebolj, po prestani kazni pa tudi Radinovič, kar se je v ekipi poznalo. Predvsem obramba je s prvim veliko pridobila, medtem ko je Radinovič s svojo levico strah za nasprotnikove vratarje. Zmaga proti Storžiču je povsem zaslužena in takih iger si od Jeseničanov še želimo.

Na Golniku so igrali: Boldžar, Šubic 1, Radinovič 8, Rebolj, Pogačnik 6, Prešern 10, Močnik 4, Šporar, Adžić 1, Korenč in Varl.

Sedemmetrovke: Jesenice 6 (6), Storžič 6 (6); izključitve: Jesenice dve minuti, Storžič dve minuti.

Tekmo sta dobro sodila Bernard in Humar iz Kranja.

Lestvica, v kateri se niso upoštevali rezultati tega kola, je naslednja:

Preddvor	7	6	1	0	207:150	13
Duplje	7	4	1	2	180:159	9
Alples	7	4	0	3	179:162	8
Zabnica	7	4	0	3	175:161	8
Sava	7	4	0	3	175:168	8
Križe	6	3	0	3	122:115	6
Kr. gora	7	3	0	4	149:160	6
Storžič	7	3	0	4	132:162	6
Jesenice	7	2	0	5	160:188	4
Radovljica	6	1	0	6	114:159	2

Jeseničani se bodo povzpeli za eno mesto višje, saj so premagali ekipo Storžiča, ki je bila uvrščena pred njimi, in imata obe ekipi sedaj po šest točk, vendar imajo rokometiški Jesenice boljšo razliko v danih in prejetih zadetkih.

V zadnjem kolu igrajo Jeseničani na igrišču za jeseniško osnovno šolo. V goste jim pride ekipa RK Križe. Oba nasprotnika se že dobro poznata, vendar so Križani kot gostje že večkrat presenetili Jeseničane. Upamo, da bo tudi ta tekma zanimiva in da bodo domači rokometiški ponovili dobro igro proti Storžiču. Tekma se bo v soboto, 30. oktobra, pričela ob 16. uri.

-tok

JUDO

POPOLN USPEH

V telovadnici jeseniškega Partizana je bilo v soboto, 23. oktobra, na vrsti drugo kolo slovenske judoiščne lige. Sodelovale so ekipe: Olimpija, Triglav in TVD Partizan Jesenice.

V prvem dvoboju sta stopili na blazini ekipi domačih Jesenic in kranjskega Triglava. Srečanja med tema dvema nasprotnikoma so bila vedno zanimiva, izidi pa so bili vedno tesni. Tako je bilo tudi tokrat, le da so imeli domači judoisti več želje po zmagi, ki so si jo priborili v zadnji borbi, ko je Anderle premagal Finžgarja z 10:0. Ostali izidi: Demšar : Čavlovič 0:0, Plečnik : Kunej 0:10, Kobe : Srebrnjak 10:0, Dvoršak : Nežmah 0:0, Čebulj : Galič 5:0 in Vrdoljak : Zaplotnik 0:10. Jeseničani so tako zmagali po borbenih točkah s 3:2 in po tehničnih 3:25:20.

Tudi v naslednjem dvoboju so nastopili Jeseničani, le da je bila njihov nasprotnik ekipa ljubljanske Olimpije. Tudi ta dvoboj je bil ves čas napet. Gostje so po treh borbah povedli s 30:0. Demšar je izgubil s Kolerjem, Plečnik z Jelevčevićem in Kobe s Kovačem. Naslednji štirje predstavniki domače ekipe pa so zmagali, in sicer: Čebulj : Kunčič 7:0, Vrdoljak : Koščica 3:0, Dvoršak : Drakulovski 10:0 in Anderle : Šarenac 3:0. Ta zadnji dvoboj je bil najbolj sporen in bo o njem odločala tekmovalna komisija. Pri vodstvu 3:0 se je namreč Ljubljancem poškodoval in ni mogel nadaljevati boja. Po pravilih Judo zveze bi

moral zmagati Anderle z 10:0, ker nasprotnik ni mogel nadaljevati borbe, medtem ko so gostje zahtevali, da je borba neodločena, 0:0. Na ta način bi le-ti prišli do dveh pik, to je, do neodločenega rezultata 3:3, tako pa so zmagali Jeseničani s 3:2.

Né glede na to, kakšna bo odločitev tekmovalne komisije, Jeseničani so si prislužili z nekompromisno borbenostjo štiri točke in jih imajo sedaj šest. V ekipi je bil prvič Kobe, ki je presenetil v prvi borbi. Ostali judoisti domače sekcije so bili tudi tokrat odlični. Najboljši je bil Čebulj, izkazala pa sta se tudi Dvoršak in Anderle. V ekipi ni bilo enega najboljših Bečiroviča, ki je poškodovan, in Razmana, ki je imel druge obveznosti. Seveda bi se prisotnost obeh zelo poznala v ekipi. Priložnost bosta, poleg drugih, dobila v soboto, 6. novembra, ko se bodo ob 18. uri na Jesenicah v tretjem kolu slovenske judoiščne lige pomerile ekipe Alpine iz Žirov, Bežigrada, lanskega slovenskega prvaka, in domačih Jesenic. Jeseniški judoisti si želijo, da jih bodo gledalci prišli bodrit prav tako v velikem številu.

-tok

DOPISUJTE
V ŽELEZARJA

30. OKTOBRA NA JESENICAH ŽENSKO DRŽAVNO PRVENSTVO V JUDU

Judo sekcija pri jeseniškem TVD Partizanu bo v soboto, 30. oktobra, organizator državnega prvenstva v judu za ženske. Na prvenstvu bo zbrana elita jugoslovanskega juda. Tekmovanje bo potekalo po naslednjem razporedu:

od 11. do 13. ure predtekmovanja,
od 15. do 18. ure nadaljevanje predtekmovanj,
od 18. do 19. ure odmor,
ob 19. uri svečana otvoritev ter polfinalne in finalne borbe.

Judoisti si želijo, da bi bila tekmovanja čim bolj obiskana, saj bi s tem potrdili, da ves trud pri organizaciji ni bil zaman. Tekmovanje bo v veliki telovadnici TVD Partizan Jesenice, borbe pa bodo potekale na dveh blazinah.

Na svidenje v soboto, 30. oktobra.

VABI JUDO SEKCIJA
pri TVD Partizan Jesenice